

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Gregorii Magni Papae I. Epistolarvm Liber VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

GREGORII MAGNI PAPÆ I.
EPISTOLARVM LIBER VII.

INDICTIONE I. ANNO ORDINATIONIS EIVS VIII.

*De causa Maximi præuaricatoris, eiusque satisfactione,
& pœnitentia.*

LEVATVS est Maximus præsumptor in Dalmatia contra votum domni papæ Gregorii a militibus, per indictionem XI. & in contumacia vel præsumptione fuit annis VII. post hæc, post castigationem & flagella beatissimi atque apostolici papæ Gregorii egressus Dalmatias, venit in ciuitatem Rauennatem ad beatissimum Marinianum archiepiscopum, & iactauit se tensus intra ciuitatem in media filice, clamans & dicens: Peccaui Deo, & beatissimo papæ Gregorio. Et acta pœnitentia per tres horas, currit exarchus Gallinicius, Castorius chartularius ecclesiæ Romanæ cum archiepiscopo Mariniano, & eleuatus cœpit ampliorem pœnitentiam coram eis agere. Tunc duxit eum ad sanctum corpus beati Apollinaris, & iurauit de omnibus quæ aduersus eum dicta de mulieribus vel ex schismate simoniaci fuerant, mixtum se non esse. Tunc reuertens Castorius chartularius adduxit secum diaconum eiusdem Maximi, nomine Stephanum, relatores omnium quæ a Maximo satisfacta essent. Tunc motus ad misericordiam beatissimus papa Gregorius, direxit pallium ad confirmationem eiusdem episcopi, id est VII. Kalendarum Septembris, indictione secunda.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINIANVM DIACONVM.

Dolet Maximum præuaricatorem contra consuetudinem ordinatum scripta fedis apostolicæ abscidisse.

Gregorius Sabiniano diacono.

DE causa Maximi præuaricatoris quid actum sit cognouisti. Sed postquam serenissimus domnus imperator

Concil. Tom. 13.

Dddd ij

iussiones transmisiit vt ordinari minime debuisset, tunc ad altiorem superbiam erupit. Nam homines gloriosi viri patricii Romani ab eo premia acceperunt, eumque ita ordinari fecerunt, vt Antonium subdiaconum & rectorem patrimonii nisi fugisset occiderent. Ego autem epistolas transmisi, postquam eum ordinatum contra rationem cognoui, & contra consuetudinem, vt Missarum solennia celebrare non præsumeret, nisi prius a serenissimis dominis cognoscerem, quid de eius persona iussissent. Quæ scripta mea publice relecta, vel in ciuitate posita, publice scindi fecit, atque in contemptum sedis apostolicæ apertius exiliit. Quod ego qualiter patiar scis, qui ante paratior sum mori, quam beati Petri apostoli ecclesiam meis diebus degenerare. Mores etiam meos bene cognitos habes, quia diu porto: sed si semel deliberauero non portare, contra omnia pericula lætus vado. Vnde necesse est cum Dei auxilio periculo succurrere, ne cogatur excedendo peccare. Vide quæ dico, & pensa ex quanto dolore sunt. Peruenit vero ad me quia transmisiit nescio quem clericum, qui diceret quia Malchus episcopus in custodia pro solidis occisus sit. De qua re vnum est quod breuiter suggeras serenissimis dominis nostris, quia si ego seruus eorum in morte Longobardorum me miscere voluisssem, hodie Longobardorum gens, nec regem, nec duces, nec comites haberet, atque in summa confusione esset diuisa. Sed quia Deum timeo, in mortem cuiuslibet hominis me miscere formido. Malchus autem episcopus neque in custodia fuit, neque in aliqua afflictione, sed die qua causam dixit, & addictus est, nesciente me, a Bonifacio notario in domum eius ductus est, cui & prandium factum est, ibique prandit, & honoratus est ab eo, & nocte subito mortuus est, quod iam dilectionem tuam arbitror cognouisse. Exhilaratum autem nostrum pro ea re dirigere volui. Sed quia iam eamdem causam actam existimaui, idcirco me retinui. Domno autem Romano dilectio tua dicat, quia pro Felice, sicut scripsit, ad virum excellentissimum magistrum epistolas, si Deus iusserit, facio, & per hominem meum transmittito. Nam modo postquam nulli alteri scribo, durum mihi fuit soli magistro scribere. Cui etiam dicendum est, quia Catellus palatinus substantiam eius, quantum Virigantinus dicit,

Grat. qu. 8.
20.

male exterminat. Cui vix potui imponere, vt expensas eidem Virigantino in monasterio quo lectioni vacat, & laborare non potest, parum aliquid de substantia matris suæ dare debuisset.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM EPISCOPVM CORSICÆ.

De conuertendis ab idolorum cultura: & de quinquaginta solidis baptizandis transmissis.

*Gregorius * Petro episcopo * Corsicæ.*

* al. Chry-
santha
* al. Spo-
letino.

SVSCEPTIS epistolis fraternitatis vestræ magnas omnipotenti Deo gratias retulimus, quia de congregatione multarum animarum nos dignatus es releuare. Et ideo fraternitas vestra solícite studeat opus quod cœpit, auxiliante Domino, ad perfectionem deducere. Et siue eos qui aliquando fideles fuerunt, sed ad cultum idolorum negligentia aut necessitate faciente reuersi sunt, festinet cum indicta pœnitentia aliquantorum dierum ad fidem reducere, vt reatum suum plangere debeant, & tanto firmiter teneant hoc ad quod Deo adiuuante reuertuntur, quanto illud perfecte defleuerint vnde discedunt: siue eos qui necdum baptizati sunt admonendo, rogando, de venturo iudicio terrendo, rationem quoque reddendo, quia ligna & lapides colere non debent, festinet fraternitas tua omnipotenti Domino congregare, vt in aduentu eius, cum districtus dies iudicii venerit, in numero sanctorum possit tua sanctitas inueniri. Quod enim opus vtilius & sublimius acturus es, quam vt de animarum viuificatione & collectione cogites, & tuo Domino, qui tibi locum prædicandi dedit, immortale lucrum reportes? Transmissimus autem fraternitati tuæ quinquaginta solidos pro vestimentis eorum qui baptizandi sunt comparandis, presbytero quoque ecclesiæ, quæ in Negeugno monte sita est, possessionem quam tua fraternitas petiit dari fecimus, ita vt quantum præstat, tantum de solidis, quos accipere consueuerat, minus accipiat. Vestra autem fraternitas petiit, vt sibi episcopum in ecclesiâ, quæ non longe ab eodem monte est, facere debeat; quod omnino libenter accepi,

D d d d iij

quia quantum vicina fuerit, tantum prodesse animabus illic consistentibus amplius poterit. Latorem vero præsentium per intercessionem sanctitatis vestræ acolythum fecimus, quem ad obsequia vestra retransmisimus, ut si in lucrandis animabus amplius feruierit, proficere amplius possit.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANASTASIVM EPISCOPVM ANTIOCHENVM.

Consolatoriam scribit epistolam de aduersitatibus huius mundi, de barbarorum gladiis, ac diuersis aduersitatibus.

Gregorius Anastasio episcopo Antiocheno.

SVSCEPI epistolas suauissimæ beatitudinis vestræ, quæ pro verbis lacrymas pluebant. Vidi namque in eis nubem more suo in altum volantem, sed quamdam caliginem tristitiæ ferentem, nec penetrare in ipso exordio facile valui, unde & quo iret, quia pro ipsa quam dixi caligine ad plenum causas non intellexi. Hoc tamen sanctissimos vos semper, sicut & facitis, reducere ad mentem decet, quod prædicator gentium dicit: *In nouissimis temporibus instabunt tempora periculosa, & erunt homines seipso amantes, cupidi, elati, & cetera, quæ mihi labor est dicere, & vobis non est necessarium audire. Ecce in senectute vestra sancta beatitudo multis tribulationibus laborat, sed perpendat cuius sedem teneat. Numquid non illius, cui voce veritatis dictum est: Cum senueris, alius te cinget, & ducet quo non vis? Sed hæc dicens recolo quod sanctitas vestra in multis aduersitatibus etiam a iuuentute desudauit. Cum bono ergo rege dicat: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Sunt autem multi qui delectationem suam, sicut scribitis, de nostris sibi vulneribus faciunt: sed scimus qui dixit: Plorabitis, & flebitis vos; mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini: vbi & protinus adiunxit: Sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Quia vero iam prædicta patimur, restat ut etiam promissa sperare debeamus. Hi enim de quibus dicitis, quia ipsi addunt onera qui subleuare debuerunt, scio quia illi sunt, qui veniunt*

2. Tim. 3.
Ioan. 21.
Isa. 38.
Ioan. 16.
Math. 7.

in vestitu ouium, & intus sunt lupi rapaces. Sed tanto magis tolerandi sunt, quanto nos non solum per malitiosam mentem, sed etiam per religiosum habitum persequuntur. In hoc autem quod soli præ aliis habere appetunt, quod dignum non fuerat vt vel cum fratribus haberent, nullo modo turbamur; quia in omnipotenti Deo confidimus, quod hi qui aliena appetunt, etiam suis citius priuantur. Scimus enim qui dixit: *Quia omnis qui se exaltat humiliabitur.* Luc. 14. Et rursus scriptum est: *Ante ruinam exaltatur cor.* Prov. 16. His autem diebus, sicut inuenio, noua hæreticorum bella confurgunt, de quibus vestra beatitudini iam antea scripti, ita vt prophetas, euangelia, & dicta patrum omnia euacuare moliantur. Sed permanente vita vestrae sanctitatis, in protectoris nostri gratia speramus, quod eorum ora citius obmutescant, quæ contra soliditatem veritatis aperta sunt, quia & quamlibet acuti gladii immittantur, cum saxum feriunt, fracti resiliunt. Hoc autem magna Dei omnipotentis est gratia, quod in ipsis qui a sancta ecclesie doctrina diuisi sunt, vnitas non est: *Quoniam omne regnum in se diuisum non stabit.* Luc. 11. Et sancta ecclesia subtilius in sua semper eruditione instruitur, dum hæreticorum questionibus impugnatur, ita vt aperte impleatur quod per Psalmistam contra hæreticos de Deo dictum est: *Diuisi sunt ab ira vultus eius, & appropinquauit cor illius.* Psal. 54. Nam dum ipsi in suo prauo errore diuiduntur, cor nobis Deus appropiat; quia eruditi aduersitatibus, intellectum eius subtilius inuenimus. Quæ autem mala a barbarorum gladiis, quæ a peruersitate iudicum patimur, beatitudini vestrae narrare refugio, ne eius gemitum augeam, quem minuire consolando debueram. Sed in his omnibus auctoris nostri precepta consolantur dicentis: *Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis.* Ioan. 16. Penso enim quibus dictum est: *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.* Luc. 22. Si ergo potestas lucis postea erit, quia electis dictum est: *Vos estis lux mundi:* & sicut scriptum est: *Obtinebant eos iusti in matutino:* Math. 5. Psalm. 48. omne quod in hora & potestate tenebrarum patimur, lugendum non est. Indicat autem mihi suauissima sanctitas vestra, quod mecum, si potuisset fieri, sine charta & calamo loqui voluisset, & dolet quod nobis orientis pene & occidentis spatium interiacet. Sed

hoc quod sentio, verum dico, & in charta mihi mens vestra sine charta loquitur, quia in verba vestræ sanctitatis sola caritas sonat, & diuisi locis non sumus, qui ex dono omnipotentis Domini dilectionis vinculo coniuncti sumus. Cur igitur accipere pennas columbæ deargentatæ quæritis, quas iam habetis? Pennæ quippe eius sunt caritas Dei & proximi. Per ipsas enim sancta ecclesia euolat, per ipsas terrena omnia transcendit; quas si vestra sanctitas non haberet, ad me cum tanta caritate per epistolas non venisset. Rogo autem vt pro mei cordis infirmitate enixius oretis, quatenus omnipotens Deus mentem meam a malis omnibus pro vestra intercessione tueatur, & citius me de tot procellis huius tempestatis eripiat, atque in æternæ quietis litore perducatur. Benedictiones vero locupletissimas omnes quæ directæ sunt suscepi, quas mihi vir Dei pauper spiritu transmisisti, de quibus dicitis: Quid enim debet pauper, nisi ea quæ paupera sunt? Sed nisi vos per humilitatis spiritum pauperes essetis, benedictiones vestræ locupletes non fuissent. Omnipotens Deus sua vos a malis omnibus protectione custodiat, & quoniam vita vestra bonis omnibus valde est necessaria, post longa adhuc tempora vos ad cælestis patriæ gaudia perducatur.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONVM EPISCOPVM MESSANENSEM.

De precio pro sepultura aliqua nunquam recipiendo,
vbi proponit exemplum Abrahæ,
& Sichimitarum.

Gregorius Bono episcopo Messano.

FILIVS noster Faustinus vir eloquentissimus ad nos veniens questus nobis est, quod pater eius quondam Peltrastius aliqua vestræ ecclesiæ, sepulturæ suæ gratia iuris alieni reliquerit. Et quidem quid de hac re sæculi leges habeant & ipsi nostis, & nos audiuimus: quia heres ad solvendum cogitur, si auctor eius vel testator aliena legauerit. Sed quia fraternitatem vestram lege Dei, non autem lege sæculi nouimus viuere, valde mihi iniustum videtur, vt calix electrinus, & puer qui cuiusdam ecclesiæ, in possessione

fessione eius positæ, diœceseos Consentinæ ecclesiæ esse
 p̄hibetur, a tua fraternitate teneatur. Cum enim & vir
 reuerendissimus Palumbus, nunc episcopus, tunc vero
 archidiaconus, ita fuisse testatus est, vos omnino eius fidei
 credere, & aliena restituere debuistis. * Tabulam vero au-
 ream quam prædictus vir moriens pariter reliquit confi-
 derare, vt arbitror, debuistis, quæ esset summa eius sub-
 stantiæ, si quid esset vnde hi quos reliquerat sustentari
 debuissent, & tunc pro sepultura eius accipere: cum se-
 cundum nostrum institutum noueris nos illicitam anti-
 quam consuetudinem a nostra ecclesia omnino vetuisse,
 nec cuiquam assensum præbere, vt loca humani corpo-
 ris precio possint adipisci. Nam si gentiles, vt arbitramur,
 viri Sichimitæ, Abrahæ pro Sara mortua, atque in
 loco proprio humanda sepulturam gratis obtulerunt, &
 vix magna eius importunitate coacti sunt, vt precium de
 loco sepulturæ perciperent, nos qui episcopi dicimur, de
 humanis fidelium corporibus pensâ quid facere debe-
 mus. Hoc ergo fraternitatis vestræ iudicio committimus.
 Et hoc quoque nobis prædictus eloquentissimus vir que-
 stus est, Sifinium defensore ecclesiæ tuæ irrationabiliter
 iuri suo mancipia competentia detinere. De quibus etiam
 iudicio sanctæ memoriæ Maximiani episcopi, vt ea de-
 tentor redderet, esse asserit definitum: sed eorum resti-
 tutionem hæctenus voluntarie distulisse. Hortamur ergo
 fraternitatem tuam, vt si manifeste causâ iam iudicata est,
 quæ statuta sunt compleantur. Alioquin deputato de-
 fensore ad fratris & coepiscopi Secundini nostri partes
 fac iudicium conuenire; vt dum cuius sint iuris manci-
 pia, de quibus quæstio vertitur, eius fuerit sententia de-
 claratum, nec hic præiudicium, nec ille videatur iniuriam
 sustinere.

* al. Fi-
bulam

Gen. 23.

AD BRVNICHILDEM REGINAM FRANCORVM.

Pallium Syagrio episcopo concedit. De sacris ordinibus præmio vel gratia non conferendis, & ne ex laicis repente fiant episcopi. Laudat eius erga Augustinum caritatem, hortaturque vt schismaticos ad concordiam reuocare, atque idololatriæ reliquias, & alia in regno suo vitia coercere studeat, & de codice transmissio.

Gregorius Brunichildæ reginæ Francorum.

QVANTA in omnipotentis Dei timore excellentiæ vestræ mens soliditate firmata sit, inter alia bona quæ agitis, etiam in sacerdotum eius laudabiliter dilectione monstratis: & magna nobis fit de Christianitate vestra lætitia, quoniam quos venerantes vt famulos reuera Christi diligitis, augere honoribus studetis. Decet enim vos, excellentissima filia, decet tales existere, vt subiectæ possitis esse Dominatori. In eo enim regnum potestatis vestræ & subiectis gentibus confirmatis, in quo timori omnipotentis Domini mentis colla subiicitis: & vnde vosmetipsas seruitio Creatoris subiicitis, inde vobis vestros subditos ad seruitium deuotius obligatis. Susceptis itaque epistolis vestris, valde nobis excellentiæ vestræ studium placuisse signamus, atque fratri & coepiscopo nostro Syagrio pallium dirigere secundum postulationem vestram volumus. Propter quod & serenissimi domni imperatoris, quantum nobis diaconus noster, qui apud eum responsa ecclesiæ faciebat, innotuit, prona voluntas est, & concedi hoc omnino desiderat. Atque multa de prædicto fratre nostro tam vobis, quam etiam aliis testificantibus, ad nos bona perlata sunt, maxime vitam eius Ioanne regionario ad nos remeante cognouimus. Et quid in fratre nostro Augustino fecerit audientes, Redemptorem nostrum benedicimus, quia eum sacerdotis nomen etiam operibus implere sentimus. Sed res plurimæ restiterunt, quæ nos hoc interim facere minime permiserunt. Primum siquidem quia is qui pallium ipsum venerat accepturus, schismaticorum errore tenetur implicitus. Deinde quod non id ex vestra petitione, sed ex nobis transmissum voluistis

intelligi. Extra hoc autē, quia nec is qui eo uti desiderat directa ad nos hoc sibi largiri speciali petitione poposcerat, & tantam causam nullo modo præbere sine eius postulatione debuimus; maxime quia & prisca consuetudo obtinuit, ut honor pallii nisi exigentibus causarum meritis, & fortiter postulanti dari non debeat. Nos tamen, ne vestræ excellentiæ desiderium sub prætextu cuiusquam excusationis forsitan videremur velle differre, dilectissimo filio nostro Candido presbytero pallium præuidimus dirigendū, iniungentes ei, ut vice nostra congrua id debeat obseruatione tribuere. Vnde necesse est, ut ex opere suo superscriptus frater & coepiscopus noster Syagrius, facta cum aliquātis episcopis suis petitione hoc sperare, atque eam prædicto debeat dare presbytero; quatenus digne eiusdem pallii usum cum Dei gratia valeat adipisci. Ut ergo hæc vobis cura ante oculos Creatoris nostri in fructu sit, Christianitatis vestræ sollicitudo diligenter inuigilet, & nullum, qui sub regno vestro est, ad sacrum ordinem ex datione pecuniæ, vel quarumlibet patrociniū personarum, seu proximitatis iure patiatur accedere; sed ille ad episcopatus, vel alterius sacri ordinis officium eligatur, quem dignum & vita & mores ostenderit; ne si, quod non optamus, honor venalis fuerit sacerdotii, simoniaca in illis partibus hæresis, quæ prima in ecclesia prodiit, & Petri sententia est damnata, confurgat, & regni vestri, quod absit, vires imminuat. Nam graue omnino, & ultra quam dici potest, facinus est, Spiritum sanctum, qui omnia redemit, venundari. Sed & hoc curæ vobis sit, ut quia, sicut nostis, neophytum egregius prædicator ad sacerdotii regimen omnino vetat accedere, nullum ex laico patiamini episcopum consecrari. Nam qualis magister erit, qui discipulus non fuit? aut quemadmodum ducatum gregi dominico præbeat, qui disciplinæ pastoris subditus ante non fuerit? Si cuius ergo talis vita consulerit, ut ad hunc dignus sit ordinem promoueri, prius ministerio debet ecclesiæ deseruire; quatenus longæ exercitationis usu videat quod imitetur, & discat quod doceat: ne forte onus regiminis conuersionis nouitas non ferat, & ruinæ occasio de prouectus immaturitate confurgat. Qualiter autem se excellentia vestra erga fratrem & coepiscopum nostrum Augusti-

Concil. Tom. 13.

Eccc ij

*Ioan. diac.
lib. 3. c. 5.*

*Iuo parte,
cap. 90.*

num exhibuerit, quantamque illi sibi Deo aspirante caritatem impenderit, diuerforum fidelium relatione cognouimus; pro qua gratias referentes, diuinæ potentia misericordiam deprecamur, vt & hic vos sua protectione custodiat, & sicut inter homines, ita quoque & post multorum annorum tempora in æterna faciat vita regnare. Præterea hos quos ab vnitae ecclesiæ schismaticorum error dissociat, ad vnitatem pro vestra mercede studeat reuocare concordia. Nam non ob aliud in ignorantia suâ hæctenus cæcitate voluuntur, nisi vt ecclesiasticam fugiant disciplinam, & peruersè habeant, vt voluerint, viuendi licentiam; quia nec quid defendant, nec quid sequantur intelligunt. Nos autem Calchedonensem Synodum, de qua illi sibi pestiferæ nebulas excusationis assumunt, per omnia veneramur & sequimur; & si quis de fide eius minuere aut addere aliquid præsumpserit, anathematizamus. Sed ita illos erroris labes imbibit, vt ignorantia suâ credentes vniuersam ecclesiam, atque omnes quatuor patriarchas, non ratione, sed malitiosa mente tantummodo refugiant; ita vt is qui ad nos a vestra excellentia missus est, cum quæreretur a nobis cur ab vniuersali ecclesia separatus existeret, se ignorare professus sit. Sed neque quid diceret, neque quid aliud audiret, valuit scire. Hoc quoque pariter hortamur, vt & ceteros subiectos vestros sub disciplina debeatis moderatione restringere, vt idolis non immolent, cultores arborum non existant, de animalium capitibus sacrificia sacrilega non exhibeant; quia peruenit ad nos quod multi Christianorum & ad ecclesias occurrant, & quod dici nefas est, a culturis demonum non abscedant. Quoniam vero omnino Deo nostro hæc displicent, & diuinas mentes non possidet; prouidete vt ab his debeant illicitis salubriter coerceri; ne, quod absit, non eis ad redemptionem, sed pœnam, sacri fiat baptismatis sacramentum. Si quos igitur violentos, si quos adulteros, si quos fures, vel aliis prauis actibus studere cognoscitis, Deum de eorum correctione placare festinate; vt super vos flagellum perfidarum gentium, quod quantum videmus ad multarum nationum vindictam excitatum est, non inducat; ne si, quod non credimus, diuinæ ultionis iracundia sceleratorum fuerit actione commo-

ta, belli pestis interimat quos delinquentes ad reſtitu-
 nis viam Dei præcepta non reuocant. Neceſſe eſt ergo
 vt omni ſtudio & oratione aſſidua ad Redemptoris no-
 ſtri conuerti miſericordiam feſtinemus, vbi tutus omni-
 bus locus eſt, & magna ſecuritas. Nam illic quemquam
 folide perſiſtentem, nec periculum conterit, nec me-
 tus exagitat. Codicem vero, ſicut ſcripſiſtis, prædicto di-
 lectiſſimo filio noſtro Candido præbytero vobis offe-
 rendum transmittimus, quia boni veſtri ſtudii eſſe par-
 ticipes feſtinamus. Omnipotens Deus ſua vos protec-
 tione cuſtodiat, atque a perfidis gentibus regnum veſtrum
 ſui brachii extensione defendat, voſque poſt longa anno-
 rum curricula ad gaudia æterna perducatur. Data menſe
 Octobri, indiſtione prima.

EPISTOLA VI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VENANTIVM EPISCOPVM LVNENSEM.

De monaſterio ſuo conſecrando.

Gregorius Venantio epiſcopo Lunenſi.

FRATERNITATIS veſtræ inſinuatione didicimus, quæ
 habentur in ſubditis, intra ciuitatem Lunenſem in do-
 mo te propria monaſterium ancillarum Dei pro veſtra
 deuotione fundaffe, quod in honore beati Petri apoſtolorum
 principis, & ſanctorum martyrum Ioannis & Pauli, atque
 Herme & Sebaſtiani deſideras conſecrari. Et ideo, frater
 cariſſime, ſi nullum corpus ibidem conſtat humatum, da-
 ta primitus a fraternitate tua donatione legitima, id eſt,
 calicem argenteum vnum habentem vncias ſex, patenam
 argenteam habentem libras duas, ſyndones duas, cooper-
 torium ſuper altare vnum, lecta ſtrata numero decem, in
 æramenis capita viginti, in ferramentis capita triginta, in
 ceſpite fundum Faborianum, & lumbricate in integro
 conſtitutum in territorio Lunenſi milliario ab vrbe ea-
 dem plus minus ſecundo, iuxta fluuium Macram, cum ſer-
 uis duobus, id eſt Mauro & Ioanne, & bouum parium vn-
 decim tantum, geſtisque municipalibus alligatis prædicti
 monaſterii oratorium abſque Miſſis publicis ſolenniter
 conſecrabis, & cetera ſecundum morem.

Eccc iij

Mense Nouembri, indictione prima.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD AMOS EPISCOPVM HIEROSOLYMITANVM.

De Petro acolytho fugituo.

Gregorius Amos episcopo Hierosolymitano.

CVM fraternitatem vestram confidamus Canonum statuta & vigorem diligere disciplinæ, ne clerici nostri vobis ad euitandam distractionem ecclesiastici ordinis falsitas surrepere valeat, eius culpam sanctitati vestræ indicare prospeximus, vt sollicitudine vestra disciplinæ possit submitti quam refugit. Comperimus autem quod Petrus acolythus, quem dilectissimo filio nostro Sabiniano diacono responsa ecclesiastica facienti obseruare in vrbe regia feceramus, fugiens ad vestram ecclesiam venerit. Quod si verum est, in tuto eum facere fraternitas vestra, & inuenta huc studeat occasione remittere. Aut si forte hoc metuens a vestra discesserit ecclesia, & per diuersa loca, ne comprehendi valeat, latitet, in omnibus parochiis vestris vt diligenter requiratur iniungite, & inuentum ad nos, sicut præfati sumus, transmittite: quem etiam volumus per vos, quia sit communionem priuatus, agnoscere, nec dominici corporis ac sanguinis, quousque ad nos redeat, audeat mysteria sumere, nisi forte vicino mortis insistente periculo.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONEM EPISCOPVM CATANENSIVM.

De portionibus clericorum.

Gregorius Leoni episcopo Catanensium.

AD hoc locorum gradus rationis ordo distinxit, & iudicia esse constituit, vt nec præpositi in opprimendos se frustra valeant occupare subiectos, nec subiectis iterum contra suos præpositos effrenata sit resultandi licentia. Et ideo quia post decimam quintam nuper indictionem ela-

psam, ecclesie tue acolythi, dato contra te capitulari, quædam conquesti sunt; ne aut in tue fraternitatis inuidia remanerent, aut illos in suis videremur petitionibus non audire, dilectissimo filio nostro Cypriano diacono ea subtiliter inquirenda mandauimus. Qui iniuncta cognoscens, quid de capitulo vnoquoque decreuerit, inquisitioni nostræ est subtilius patefactum. Et quia inter alia de quarta portione clerus hoc tenendum statuit, vt vnam portionem hi qui in sacro loco sunt positi, & reliquas duas clerus accipiat, & latores præsentium Donatus presbyter, nec non & Theodosianus atque Viator diaconi, aliorum quoque qui in sacro sunt ordine constituti, relationem ad nos deferentes conquesti sunt, hoc contra antiquam consuetudinem in suo grauamine præiudicialiter statutum, quippe quia de eadem quarta semper se duas partes, & tertiam clerum perhibent consecutum, & petiuerunt ne hæc diffinitio in suo præiudicio permaneat; nos hoc fraternitatis tue dispositioni oportere præuidimus committendum. Volumus ergo, vt quidquid ecclesie tue ex reditu vel quolibet alio titulo fortassis accesserit, quartam exinde portionem sine diminutione aliqua debeas segregare, atque eam secundum Dei timorem presbyteris, diaconis, ac clero, vt tibi visum fuerit, discrete diuidere: ita sane vt vnicuique, sicut meritum laboris exegerit, libera tibi sit, iuxta quod præiuderis, largiendi licentia; quatenus & hi qui merentur etiam temporali se sentiant hoc commodo consolari, & alii adiuuante Domino eorum ad melius contendant imitatione proficere.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ I.

AD VITALIANVM EPISCOPVM SIPONTINVM.

De filia Tulliani magistri militiæ ad pristinum habitum reuocanda, & in monasterio detrudenda.

Gregorius Vitaliano episcopo Sipontino.

SI custos religiosi habitus aut esse nosset episcopus, filiam gloriosæ memoriæ Tulliani magistri militiæ, te illicposito, nec proiectis religiosis vestibus ad sæcularem reuer-ti habitum, nec ad nos licuisset peruersam epistolam desti-

Iuo part. 7.
cap. 76.
Grat. 17. q.
1. cap. 18.

nare. Sed quia nimia desidia ac torpore deprimeris, in tuo dedecore res ad præsens illicita impune commissa est. Nam si, vt præfati sumus, sollicitus extitisses, prius ad nos vltio mulieris prauissimæ quam culpa debuit peruenire. Quia ergo tantum hebes, tantumque es negligens, vt nisi canonicam in te fueris coercionem expertus, in aliis districcionem & disciplinam nescias custodire; qualiter debeas esse sollicitus, congruo tibi, si Domino placuerit, tempore demonstrabimus. Præsentia igitur scripta suscipiens euigila, & excitatus saltem exequere quod pressus vsque nunc ignauia distulisti. Instantiæ ergo tuæ sit prædictam mulierem vna cum Sergio defensore nostro comprehendere, & statim non solum ad male contemptum habitum sine aliqua excusatione reuocare, sed etiam in monasterium, vbi omnino districte valeat custodiri, detrudere: & ita omnem circa illam sollicitudinem exhibere, vt quam sit nefarium quod commisit, ex tua possit districcione cognoscere. Qua in re si quis, quod non credimus, clericorum vel laicorum aliquo tibi ingenio tentauerit obfistendum, a sacratissimæ eum communionis participatione suspendere, nobisque renuntiare festina: vt quantum sit execrabile quod præsumperit, postquam consideratione propria non aduertit, emendationis qualitate cognoscat. In his autem omnibus ita te cautum stude ac vigilantem ostendere, vt culpam tuam non geminare neglectus, sed aliquantisper valeat sollicitudo minuere.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD SERGIUM DEFENSOREM.

De filia Tulliani magistri militiæ.

Gregorius Sergio defensori.

Grat. 27. q.
1. cap. Si
homo.

SI homo esses, aut discretionem aliquam habuisses, ita regularis disciplinæ debuisti custos existere, vt ea quæ illicite illic committuntur, ante vindicta corrigeret, quam ad noseorum nuntius perueniret. Sed dum nimia te facit stultitia negligentem, non solum de illis offendimur, sed etiam ad vlciscendam desidiam tuam nihilo minus prouocamur. Omni ergo dilatione omnique excusatione postposita,

posita, filiam gloriosæ memoriæ Tulliani magistri militiæ, quæ proiectis, quas sponte assumpserat, religiosis vestibus indumentis se laicis deturpauit, vna cum fratre & coepiscopo nostro Vitaliano festina comprehendere, atque ad religiosum rursus habitum reuocare, ac in monasterium mittere, vbi stricte omnino valeat custodiri. Nec eius custodiam aliquatenus releuari permittas, quousque nostra denuo scripta susceperis. Nam si quolibet modo in hac re negligens vel lentus extiteris, ita in te noueris districtissime vindicandum, vt quod ex te nescis, pœna pollis * referante cognoscere: quia, sicut diximus, si intellectum hominis habuisses, hæc quæ modo facere præciperis a te debueramus etiam cum vltione facta cognoscere.

* al. referante

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVSEBIVM, VRBICIVM, &c.

De lege imperatoris: & quod ex militari habitu nullus nisi ante triennium probatus suscipiendus sit.

*Gregorius Eusebio Thessalonicensi, Urbicio Dyrrachitano, Constantio Mediolanensi, Andreæ Nicopolitano, Ioanni Corinthi, Ioanni primæ Iustinianæ, Ioanni Cretensi * Scorintano, Ioanni Larissæo, Mariniano Rauennati, Ioanni Calaritano Sardinia, & omnibus episcopis Sicilia.*

* Corintano

LEGEM quam piissimus imperator dedit, ne fortasse hi qui militiæ vel rationibus sunt publicis obligati, dum causarum suarum periculum fugiunt, ad ecclesiasticum habitum veniant, vel in monasteriis conuertantur, vestræ studui fraternitati transmittere: hoc maxime exhortans, quod hi qui sæculi actionibus implicati sunt, in clero ecclesiæ præpropere suscipiendi non sunt: quia dum in ecclesiastico habitu non dissimiliter quam vixerant viuunt, nequaquam student sæculum fugere, sed mutare. Quod si etiam tales quoque monasteriū petunt, suscipiendi nullo modo sunt, nisi prius rationibus publicis absoluti fuerint. Siqui vero ex militaribus * numeris in monasteriis conuerti festinant, non sunt temere suscipiendi, nisi eorum vita fuerit subtiliter inquisita. Et iuxta normam regularem debent in suo habitu per triennium probari, & tunc mo-

Iuo part. 10.
cap. 124.
Grat. dist.
53. cap. 1.

* viris

Concil. Tom. 13.

Ffff

nachicum habitum Deo auctore suscipere. Qui si ita sunt probati atque suscepti, & pro anima sua pœnitentiam de perpetratis culpis agere student, pro eorum vita & lucro cœlesti non est eorum conuersio renuenda. Quæ de re etiam serenissimus & Christianissimus imperator, mihi credite, omnimodo placatur, & libenter eorum conuersionem suscipit, quos in rationibus publicis implicatos non esse cognoscit.

Mense Decembri, indictione prima.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINIANVM EPISCOPVM IADERTINVM.

De pœnitentia eius acta propter communionem Maximi præuaricatoris, & Florentino episcopo.

Gregorius Sabiniano episcopo Iadertino.

Ioan. diac.
lib. 4. c. 11.

SICVT perseveranti culpæ debetur iure vindicta, ita resipiscentibus est venia concedenda. Nam vt res illa contra se merito iracundiam excitare, sic hæc in sua profus dilectione solet concordiam propagare. Et ideo quia fraternitatem tuam a consortio & communionem Maximi, vbi te prius neglectus impulerat, intantum postea gravitas sacerdotii ad animum reducta suspendit, vt eius sola nullatenus patereris esse segregatione contentus, nisi & in monasterii te claustra recipiens dudum commissa defleres; eapropter in nostra te gratia ad communionem receptum esse non dubites: nam quantum nos prius culpa tuæ caritatis offenderat, tantum pœnitentia mitigauit. Hortor igitur, dilectissime frater, vt gregi dominico pastorem sollicitudinē instanter impendas, lucrumque de commissis ouibus facere diligenter inuigiles, vt tantum tibi copiosæ retributio mercedis exuberet, quantum in aduentum æterni iudicis multiplices laboris fructus obtuleris. Stude itaque in culpa lapsos erigere, stude errantibus regrediendi viam ostendere, stude communionem priuatos ad communionem salubriter gratiam reuocare. Sit ceteris caritatis vestræ reuersio ereptionis officium, sit salutis exemplum; quatenus dum errantes gressus ouium ad septa summi pastoris sollicitudinis vestræ cura direxerit, nec

ipsæ luporū dentibus relinquuntur expositæ, & te in æterna vita, quod summopere petendum est, dignæ compensationis excipiat. De causâ vero quam nobis scripsistis, vt debeamus, ne in vrbe regia contra vos surripiatur, esse solliciti, animos vestros res ista non turbet. Nam responsali nostro omnino studiose mandauimus, vt sollicitum cautumque se debeat exhibere. Et confidimus de Dei nostri potentia, quia id agitur, vt vos nullius contra rationem aut turbare quoquomodo aut premere possit aduersitas. Præterea habitatores Epidauriensis ciuitatis Florentium, quem suum esse dicunt episcopum, sibi a nobis restituendum studiosissime poposcerunt, asserentes frustra eum ad solam tantummodo voluntatem Natalis quondam episcopi detrusum exilio. Et ideo quid de eius causâ fraternitas vestra cognouit, nobis suis subtiliter epistolis innotescat. Si autem necdum cognouit, requirat, nobisque renuntiet, vt quidquid de eo statuendum sit certi deliberare adiutore Domino valeamus.

Mense Februario, indictione prima.

EPISTOLA XIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CANDIDVM ABBATEM SANCTI ANDREÆ.

Confirmat concordiam & transactionem inter monasterium sancti Andreæ, & Maurentium magistrum militiæ.

Gregorius Candido abbati monasterii sancti Andreæ ad cliuum Scauri.

SICVT loci nostri consideratio prouidere nos admonet, vt monasteriorum negotia pacis intentio salubri fine distinguat, sic iterum ratione constringimur, consensus nostri auctoritate quæ utiliter decisa fuerint roborare: ne forte cuiusquam excusationis obiectu, quod a religioso proposito, & æquitate valde dissentit, aliquid in dubium contentio recidiua perducatur, & gignat ex pace litigium. Proinde quoniam inter te & Candidum abbatem monasterii sancti Andreæ apostoli positi in hac vrbe Romana in cliuo Scauri, agentem utilitates eiusdem monasterii, & Maurentium gloriosum magistrum militiæ, causa succes-

fionis hereditatisque Ioannis fratris consanguinei prædicti viri, qui in supra scripto monasterio conuersus est ac defunctus, cum nostro quoque consensu commodæ sollicitæque transactionis pagina interueniente decisa est: denique quia cum fidei memorati gloriosissimi magistri militiæ sinceritas olim nobis veraciter nota sit & bene comperta, vt ad satisfactionem posset omnino sufficere etiam dato corporaliter sacramento, firmaret nihil se in fraude versatum, aut aliquid occultasse, sed omnia integre prodidisse: idcirco huius decreti præceptique nostri serie transactionem decisionemque inter te & præfatum Maurentium gloriosum habitam, ratam habentes, per omnia confirmamus, nec in totum partemve aliqua ratione conuelli, sed eam habere perpetuam decernimus firmitatem. Cui rei si quis, quod non credimus, contrariam afferre quoquo modo tentauerit voluntatem; ille quidem reum se ante Deum esse nouerit, qui nititur ea quæ vtiliter sunt finita rescindere: nam eidem decisioni transactionique nihil se derogare cognoscat. Vt ergo & sæpè dicti gloriosi Maurentii maneret illibata securitas, & tu nihil de his quæ decisa sunt valeas dubitare, simile ei præceptum pro vtraque partium munitione concessimus.

EPISTOLA XIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ADEODATVM ET MAURENTIVM EPISCOPOS.

Perseuerantiam boni operis commendat laudatque.

Gregorius Adeodato & Maurentio episcopis Africa a paribus.

MVLTVM, frater carissime, sinceritatis tuæ bono conaudieram, præsentium portitoris Pauli fratris & coepiscopi nostri testificatio confirmavit. Qui tanto latius quanta in nobis sollicitudo ecclesiastici ordinis, quantaque cura sit rectitudinis indicavit, quanto hoc & præfens comperit, & in sua amplius defensione cognouit. Quia ergo magnum, sicut nostis, coram Deo nostro est in bonis quemquam indefinenter operibus permanere, fraternitatis vestræ se sollicitudo ad fouendas partes iustitiæ decenter exauiat, & contra ecclesiastici vigoris moderamina, prout

possibile fuerit, prouisionis suæ solatio fieri nihil permittat. Nec vos res aliqua ab huiusmodi intentione remoueat; sed si qua sunt quæ dilectionis vestræ sinceritatem offendunt, & regulas canonicæ discretionis excedunt, vigilantem studete curam impendere, atque ea hortando, suadendo, terrendo emendare, caritatis vnitatem seruare, in quantum vires suppetunt, Deo adiuuante contendite, & excessus auctorem coercionis freno sacerdotali constringite, atque eum ab inuio itinere lingua ducite, & actione reducite, & ita vestram in omnibus efficaciam exhibete, vt Deus omnipotens, qui bonæ voluntatis auctor & intentionis inspector est, velle vestrum & hic adiuuet, & in futura vita remuneret. Supradictum vero Paulum fratrem & coepiscopum nostrum fraternitati vestræ commendantes hortamur, vt idonee caritatem vestram debeat experiri quam prædicat.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD VICTOREM ET COLVMBVM.

De contentione parochiarum dirimenda.

Gregorius Victori & Columbo episcopis Numidiæ a paribus.

QVANTO cordi nostro lætitiæ ecclesiæ ordo inculpabiliter custoditus infundit, tanto rescissus tædium doloris imponit, quod prauitatis temeritas in euerfionem disciplinæ tentat & quæ sunt olim laudabiliter statuta dissoluere, & quæ fortius punienda præsumere. Præsentium itaque portitoris Cresconii fratris & coepiscopi nostri querela ad nos insinuante peruenit, quod nulla exigente culpa, vel Concilii definiente sententia, ecclesiæ eius parochiæ antiquitus deputatæ a Valentione fratre & coepiscopo nostro ante fere quindecim annos sint irrationabiliter occupatæ, atque eum insuper res decessoris ipsius ad suum, quod dici graue est, arbitrium abstulisse. Quod si ita veritas se habet, quam peruersum, quamve sic execrandum, præcipue religioso præposito, dicere non valemus. Hac igitur in re, quia nec lenitas nec aliqua debet esse dilatio, fraternitatem vestram præsentem epistola commonemus, vt sollicitius requiratis: & si querela eius manifesta

esse constiterit, ablatarum rerum & occupatarum parochiarum restitutione dilectio vestra sine mora succurri provideat, & ita omnia vobis solatiantibus cessante excusatione, iustitia fauente recipiat; vt nec hunc labor observationis afficiat, nec de eius damno aliquid lucri inuasor acquirat. Accendat ergo vos zelus æquitatis, accendat iustitiæ reſtitudo. Ad custodiendam in cunctis antiquam ecclesiastici ordinis dispositionem, operam instanter impendite, districtos sollicitosque vos inter culpas & innocentiam exhibete; quatenus & iustitiæ causam habentibus magna de reſtitudinis vestræ sit zelo fiducia, & inquietis de futuro omnis excedendi amputetur occasio.

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD COLVMBVM EPISCOPVM NVMIDIÆ.

Paulum episcopum commendat.

Gregorius Columbo episcopo Numidiæ.

QVALITER de fraternitatis vestræ debeamus caritate præsumere, ex mentis nostræ quam circa vos habemus, qualitate colligimus. Nec aliter vos apostolicam sedem diligere, quam ipsa vos diligit arbitramur. Vnde necesse est vt eos quos in ecclesia beati Petri apostolorum principis, vt oportet, deuotos esse cognoscimus, vobis, cuius vitam & actio sacerdotis ornat & dignitas, peculiarius commendemus, de cuius scilicet sinceritate firmum experimentum de præteritis iam tenemus. Frater igitur & coepiscopus noster Paulus præsentium portitor, quantis illis fluctibus quantisque aduersitatibus quatiatur, sanctitatem vestram memorat non latere. Qui quoniam querelas quas de eo ad vos peruenisse signastis, non veras esse, sed instigatione aduersantium contra se asserit excitari, & omnia se fudit patrocinate veritate, vobis cognoscentibus, adiutore posse Domino superare: hortamur, dilectissime frater, vt ei, in quibus fuerit iustitiæ ratio manifesta, manum decenter præbere solatii, atque sacerdotali eum compassionem debeas adiuuare. Nulla ergo vos res ab æquitatis studio, nulla suspendat potentia personarum. Sed innitens præceptis dominicis, omnia quæ sunt reſtitudini aduersa

contemne. In defendendis partibus iustitiæ constanter insiste. Odiapro veritate, si qua sunt, sustinere non renuas; vt tanto maiorem in aduentu Redemptoris nostri fructum mercedis inuenias, quanto eius mandata non negligens, in fauorem iustitiæ & defensionem impenderis.

Mense Martio, indictione prima.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONIFACIUM PRIMVM DEFENSOREM.

Vt defensores septem existant, qui regionariorum, notariorum & subdiaconorum priuilegiis vtantur.

Gregorius Bonifacio primo defensori.

ECCLESIASTICIS vtilitatibus fideliter insudantes congruæ remunerationis sunt beneficio prosequendi, vt & nos respondisse eorum digne obsequiis videamur, & illi ex indulta consolationis gratia vtiliores existant. Quia igitur defensorum officium in causis ecclésiæ & obsequiis noscitur laborare pontificum, hac eos concessa prospeximus recompensationis prærogatiua gaudere; constituentes, vt sicut in schola notariorum atque subdiaconorum per indultam longe retro pontificum largitatem sunt regionarii constituti, ita quoque in defensoribus septem qui ostensa suæ experientiæ vtilitate placuerint, honore regionario decorentur. Quos quolibet per absentiam pontificis & sedendi in Conuentu clericorum habere licentiam, & honoris sui priuilegia in omnibus statuimus obtinere. Præterea si quis ad prioris locum veniens in alia fortasse prouincia propter vtilitatem propriam deget, hunc necesse est primatus locum per omnia curare, vt ille prior defensorum omnium possit existere, qui & ante prioratus locum in ecclesiasticis vtilitatibus obsequiisque pontificis non destitit per sedulam præsentiam permanere. Hæc itaque constitutionis nostræ decreta, quæ pro defensorum sunt priuilegiis & ordinatione disposita, perpetua stabilitate & sine aliqua constituimus refragatione seruari; siue quæ scripto decreuimus, seu quæ in eis in nostra præsentia videntur esse disposita: nec a quoquam pontificum

in totum partemve ea qualibet occasione conuelli discernimus vel mutari. Nam nimis est asperum, & præcipue bonis sacerdotum moribus inimicum, niti quempiam quacumque rationis excusatione, & quæ bene sunt ordinata rescindere, & exemplo suo docere ceteros sua quandoque post se constituta dissoluere.

Mense Aprili, indictione prima.

EPISTOLA XVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM EPISCOPVM RAVENNATEM.

Concedit priuilegia monasterio sanctorum Ioannis & Stephani in vrbe Classitana constituto.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennati.

Grat. 18. q.
1. c. Quam
fit.

QVAM sit necessarium monasteriorum quieti prospicere, & de eorum perpetua securitate tractare, antea actum vos officium, quod in regimine monasterii exhibuistis, informat. Et ideo quia monasterium beatorum Ioannis & Stephani, quod in Classitana est ciuitate constitutum, cui communis filius Claudius abbas præesse dignoscitur, multa a prædecessoribus vestris præiudicia atque grauamina pertulisse cognouimus; oportet ut fraternitatis vestræ prouisio eorum de futuro quietem salubri ordinatione disponat; quatenus conuersantes illic in Dei seruitio, ipsius quoque gratia suffragante, mente libera perseuerent. Sed ne ex ea quæ magis emendanda est consuetudine quisquam illic quolibet tempore quidquam molestiæ præsumat inferre; necesse est ut hæc quæ inferius enumeranda curauimus, ita fraternitatis vestræ studio debeant custodiri, ut ex eis non possit ulterius inferendæ inquietudinis occasio reperiri. Interdicimus igitur, ut nullus episcoporum aut sæcularium ultra audeat de redditibus, de rebus vel chartis prædicti monasterii, vel de loco aliquo qui ad id pertinet, quocumque modo qualibet occasione minuere, nec immisiones dolosas aliquas facere. Sed si qua forte causa inter Rauennatem ecclesiam & præfatum monasterium euenerit, & pacifice non potuerit ordinari apud electos a partibus, timentes Deum, sine voluntaria dilatione, mediis sacrosanctis euangeliiis finiatur.

niatur. Defuncto vero abbate, cuiuscumque congregationis non extraneus nisi de eadem conuersatione, quem sibi propria voluntate concors fratrum societas elegerit, & qui electus fuerit, sine dolo vel venalitate aliqua ordinetur: quod si aptam inter se personam inuenire nequuerint, solerter de aliis monasteriis sibi similiter eligant ordinandum. Neque viuenti abbati quæcumque persona qualibet occasione in suo monasterio præponatur, nisi forte extantibus, quod absit, criminibus quæ sacri Canones punire monstrantur. Pariter autem custodiendum est, vt inuito eiusdem monasterii abbate ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros vel clericatus officium tolli exinde monachi non debeant. Sed si abundantes fuerint, & ad celebrandas Deo laudes vel vtilitates monasteriorum complendas sufficient, abbas cum deuotione de his qui superfuerint offerat, quos dignos coram Deo inuenire potuerit. Quod si sufficienter habens dare noluerit, tunc Rauennas episcopus ad ordinanda alia monasteria de his qui supersunt tollat. Ad ecclesiasticum tamen officium nullus exinde producat, nisi quem abbas loci admonitus propria voluntate obtulerit. Quisquis autem ex prædicto monasterio ad ecclesiasticum ordinem peruenerit, vltius illic nec aliquam potestatem, nec licentiam habeat habitandi. Obseruandum quoque est, vt descriptio rerum, aut chartarum eiusdem monasterii ab ecclesiasticis fieri non debeat, si quando res exigit, sed abbas loci cum abbatibus aliis rerum inuentarum attestationem faciat. Quotiens autem pro vtilitate monasterii sui ad Romanum pontificem abbas venire vel transmittere forte voluerit, ei modis omnibus liceat. Præterea cum episcoporum aduentus desideranter a monasteriis debeant expectari, quia tamen hospitandi occasione prædictum monasterium temporibus decessoris vestri nobis fuisse nuntiatum est prægrauatum; oportet vt hoc sanctitas vestra decenter debeat temperare, vt visitandi exhortandique gratia ad monasterium, quotiens placuerit, ab eiusdem ciuitatis antistite accedatur. Sed sic caritatis officium illic episcopus impleat, vt grauamen aliquod monasterium non incurrat. Vestram quoque fraternitatem prædictus abbas non solum non metuat ad monasterium fre-

quenter accedere, sed etiam desiderabiliter concupiscat; sciens quod per vos substantia monasterii omnino grauari non possit. Data Mense Aprili, indictione prima.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Claudium abbatem commendat.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennati.

QUOD communem filium Claudium abbatem latorem presentium longa apud nos hactenus mora retinuit, res illa fecit, quod magnum nobis, sicut nostis, erat in verbo Dei solatium: quem etiam hic adhuc volueramus diutius retinere, nisi & ipsum ad suum monasterium festinare, & nos congregationi fratrum eius presentiam esse omnino necessariam sciremus. Et ideo quia illum, sicut petiit & exigebat utilitas, relaxandum esse prospeximus, commendantes eum, hortamur, ut sanctitas vestra sacerdotali eum affectione suscipiat, paternam illi monasterioque ipsius caritatem, sicut decet, impendat; benignitatis suæ eum consolatione refoueat, in eius se tuitionem instanter accommodet, & præsidii sui beneficio liberum ab omni inquietudine redditum, quieti & utilitatibus fratrum vacare permittat, atque peculiariter, sicut a nobis eum scit diligi, diligat; quatenus & caritatis vestræ affectum, quem olim expertus est, in se multiplicius recognoscat, & nos in vobis inuenisse se gaudeat.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD AGNELLVM EPISCOPVM TERRACINENSEM.

De his qui idola colebant & arbores.

Gregorius Agnello episcopo Terracineni.

PERVENIT ad nos quosdam illic, quod dici nefas est, arbores colere, & multa alia contra Christianam fidem illicita perpetrare. Et miramur cur hoc fraternitas vestra districta emendare ultione distulerit. Eapropter scriptis

vos præsentibus adhortamur, vt hos diligenti inuestigatione perquiratis, & veritate cognita, talem in eis faciatis exerceri vindictam, quatenus & Deus placari possit, & aliis eorum vltio correptionis exemplum sit. Scripsimus autem & Mauro nunc vicecomiti, vt fraternitati vestræ in hac re debeat adhibere solatia, dummodo ad comprehendendos eos inuenire excusationem aliquam non possitis. Quia vero comperimus multos se a murorum vigiliis excusare, sit fraternitas vestra sollicita, vt nullum neque per nostrum vel ecclesiæ nomen aut quolibet alio modo defendi a vigiliis patiatur, sed omnes generaliter compellantur; quatenus cunctis vigilantibus, melius auxiliante Domino ciuitatis valeat custodia procurari.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM EPISCOPVM RAVENNÆ.

Commendat vxorem Ioannis, quæ in controuersiam suæ conditionis vocabatur.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennæ.

IOANNES præsentium portitor queritur vxorem suam, molestias * Gregorii cuiusdam refugientem, diu in septis venerabilibus residere, & nullum hæcenus inuenisse solatium. Cuius quia de conditione esse controuersiam asserit, & vestræ eam fraternitati periiit commendandam, his vos hortamur affatibus, vt eidem mulieri, seruata æquitate, debeatis tuitionem impendere, & a nullo eam contrarationis ordinem grauari aliquo modo permittatis. Sed si de statu eius quæstio perseverat, studii vestri sit, vt sine oppressione aliqua, legali modo ad iudicium veniatur; quatenus dum veritate cognita quod iuris ordo suaferit fuerit definitum, neutra se pars aliquod doleat præiudicium pertulisse.

Mense Maio, indictione prima.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM

De Felice quodam Christiano a Samaræi seruitio
liberato.*Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.*Iuo part. 13.
cap. 103.
Ioan. diac.
lib. 4. c. 48.

FELIX præsentium portitor questus nobis est, cum sit de Christianis natus parentibus, a quodam Christiano Samaræo se, quod dici scelus est, esse donatum. Et dum huiusmodi superstitionis homines Christiana quolibet modo mancipia possidere nec ratio legis nec reuerentia religionis admittat; se tamen per decem & octo annos in eius asserit seruitio permanfisse. Sed cognoscente hoc sanctæ memoriæ decessore vestro Maximiano, ab eo se, zelo, sicut decuit, sacerdotali commoto, de Samaræi seruitio nefario dicit liberatum. Sed quia eiusdem Samaræi filius post quinque annos factus dicitur Christianus, & supradictum Felicem in eius seruitium, quantum ipse dicit, quidam nituntur redigere, sanctitas vestra hæc quæ edocti sumus diligenter inquirat: & si ita ei esse constiterit, eum tueri studeat, & a nullo sub qualibet occasione grauari permittat; quia dum superstitiosæ sectæ mancipia dominos suos ad fidem præcedentia seruitio eorum aperte redigi iura prohibeant, quanto magis hic de Christianis parentibus natus, & factus a paruulo Christianus, hanc non debet quæstionem aliquo modo sustinere, maxime quia nec patris eius esse seruus potuit, quem liquet ex praua potius præsumptione pœnam posse venientem de legibus sustinere. Et ideo, sicut diximus, ita eum sanctitatis vestræ defensio rationabiliter tueatur, vt nulli eum sub quolibet argumento sit aliquatenus affligendi licentia.

EPISTOLA XXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD RVSTICIANAM.

Hortatur vt Romam veniat. Et de precio in captiuos
expenſo.

Gregorius Ruſticianæ patriciæ.

IAMDVDVM veſtræ excellentiæ me ſcripſiſſe, & ſæpius mo-
nuiffè reminifcor, vt beati Petri apoſtolorum principis
limina reuidere feſtinet. Et quæ tanta ſit Conſtantinopo-
litana ciuitatis delectatio, quæve Romana vrbe obli-
uio, ignoro: obtinere apud vos hac ex re nunc vſque nihil
merui. Quantum enim ad colligendas æternæ vitæ mer-
cedes veſtræ animæ expedire poſſit, quantum etiam glo-
rioſæ filia veſtræ domnæ Eufebia in omnibus congruat, &
nos ſubtiliter attendimus, & vos conſiderare ſubtilius po-
teſtis. Filium vero meum Petrum hominem veſtrum,
quem vltra ætatem ſuam ſapere, & maturitati ſtudere
cognoui, ſi requiritis, inuenietis quantus hic omnium ha-
bitantium circa excellentiam veſtram amor ſit, quantum-
que deſiderium vt vos reuidere mereantur. Et ſi præci-
piente Domino ſacris eloquiis admonemur, vt etiam ini-
micos diligere debeamus, penſandum nobis eſt quantæ
culpæ ſit etiam amantes minime amare. At ſi forte dicitur
quod amamur, nos certiffime ſcimus, quia nemo poteſt di-
ligere quos non vult videre. Sin vero gladios Italia ac bel-
la formidatis, ſolicite debetis aſpicere quanta beati Petri
apoſtolorum principis in hac vrbe protectio eſt, in qua
ſine magnitudine populi, & ſine adiutoriis militum, tot
annis inter gladios illæſi, Deo auctore, ſeruamur. Hæc nos,
quia amamus vos, dicimus. Sed omnipotens Deus quid-
quid animæ veſtræ in perpetuum, quidquid opinioni do-
mus in præſenti conſpicit expedire, concedat. Decem ve-
ro auri libras, quas in captiuorum redemptionem excel-
lentia veſtra tranſmiſit, præfato filio meo deferente ſufce-
pi. Sed peto vt ſuperna gratia, quæ vobis conceſſit eas pro
animæ veſtræ mercede tribuere, mihi etiam concedat ſine
aliquo peccati contagio diſpenſare, ne vnde vos peccata
detergitis, nos inde maculemur. Omnipotens Deus qui

Gggg iij

debilitatem corporis vestri & peregrinationem vestram conspicit, de sua semper gratia & dulcissimi filii mei domini Strategii vos vita & salute consoletur, quatenus eum & vobis per longa tempora, & sibi ad æternitatem nutriet, vosque cum omni domo vestra & bonis præsentibus repleat, & supernam gloriam habere concedat. Gloriosum vero domnum Eudoxium nostra petimus vice salutari.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD FAVSTINVM DEFENSOREM.

De conuersione Iudæorum in Agrigentino territorio.

*Gregorius Faustino defensori.*Ioan. diac.
lib. 2. c. 49.

DOMNINA abbatissa monasterii sancti Stephani, quod in Agrigentino est territorio constitutum, indicante comperimus, multos Iudæorum ad Christianam fidem diuina gratia inspirante velle conuerti, sed esse necessarium vt aliquis illuc ex nostro mandato debeat proficisci. Proinde huius tibi auctoritatis tenore præcipimus, vt omni excusatione submota, ad prædictum locum pergere, & desiderium eorum tuis, Deo propitio, adhortationibus adiuuare festines. Quibus tamen si longum vel triste videtur solennitatem sustinere paschalem, & eos nunc ad baptismum festinare cognoscis, ne, quod absit, longa dilatio eorum retro possit animos reuocare, cum fratre nostro episcopo loci ipsius loquere, vt pœnitentia ac abstinentia quadraginta diebus indicta, aut die dominico, aut si celeberrima festiuitas fortassis occurrerit, eos omnipotentis Dei misericordia protegente baptizes: quia & temporis qualitas propter eam quæ sibi imminet cladem, impellit vt desideria eorum nulla debeant dilatione differri. Quoscumque vero ex eis pauperes, & ad vestem sibi emendam non sufficere posse cognoscis, te eis vestem, quam ad baptismum habeant, comparare volumus ac præbere: in quibus precium quod dederis tuis noueris rationibus imputandum. Si vero sanctum pascha elegerint expectare, iterum cum episcopo loquere, vt modo quidem catechumeni fiant, atque ad eos frequenter accedat, geratque sollicitudinem, & animos eorum admonitione suæ adhortationis accen-

EPISTOLARVM LIBER VII. 607

dat: vt quanto expectatur eis longa festiuitas, tanto se prae-
parare & eam desiderio feruenti debeant sustinere. Prae-
terea cum omni studio ac diligentia studii tui sit perscruta-
ri, vtrum supradictum monasterium, cui antedicta Dom-
nina praest, sufficiens sibi sit, an necessitatem aliquam pa-
tiatur. Et quidquid in veritate cognoueris, vel quid de his
qui baptizari desiderant actum fuerit, nobis subtiliter in-
dicare festina.

Mense Iunio, indictione prima.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINIANVM EPISCOPVM IADERTINVM.

Obedientiam eius laudat, & ob contumaciam Maximi
turbari non debere suadet.

Gregorius Sabiniano episcopo Iadertino.

SATIS, frater carissime, de sinceritate tua latifcor, quod
eam solliciti discretionem iudicii & vbi obediendum est
obedire, & vbi resistendum est resistere, studio sacerdotali
cognosco. Cum quanta namque te deuotionis alacritate
submiseris his quae ob culpam praeteriti excessus indixi-
mus, literarum tuarum, quas per latorem praesentium di-
rexisti, pagina reserauit. Nec enim poterat aliter a dilecto
fratre suscipi, quam a diligente mandatum est. Vnde in
omnipotentis Dei miseratione confido, quia ita eius te gra-
tia protegit, vt per hoc etiam ab aliis absolutus, salubriter
paruisse te gaudeas. De hoc vero quod se contristari cari-
tas tua Maximi praearicatoris & excommunicati amu-
latione signauit, turbari non debet, sed decet vt ad mo-
dicum tumentes inaniter fluctus patienter tolerando sus-
tineas, & vndarum spumas perseuerantiae virtute subster-
nas. Nouit enim patientia leuigare quod graue est, & con-
stantia superare quod saeuit. Animos ergo tuos aduersitas
non deiiciat, sed accendat. Audacior te in omnibus vi-
gor sacerdotalis ostendat. Nam vera documenta verita-
tis sunt, promptiorem in duris, & fortiorem se quem-
quam in contrariis exhibere. Vt igitur rectitudinis ro-
bura bono deliberationis suae nulla valeat impulsione
conuelli, mentis gressus in eius petrae soliditatem, sicut coe-

pistis, dirigite, in qua Redemptorem nostrum per totum mundum fundasse nostis ecclesiam, quatenus recta sincer cordis vestigia in deo itinere non offendant. Ea vero quæ nobis scripsistis, vel præsentium lator coram positus explicauit, nos non credatis negligenter omittere, sed de his omnino solícite cogitamus. Dilectissimo autem filio nostro Anatolio diacono iam & prius & nunc iterum omnia subtiliter indicauimus, hortantes vt quidquid ad utilitatem ac quietem caritatis vestræ vel filiorum vestrorum pertinet, Creatoris nostri auxilio suffragante augere stricte ac studiose festinet. Et ideo fraternitatem vestram nec mœror afficiat, nec inimicitia cuiuslibet affigat. Nam diuinitatis gratia opitulante in proximo adesse confidimus, vt & præfati præuaricatoris & excommunicati præsumptio districtius reprimatur, & vestra quies, sicut desideratis, adueniat. Excellentissimo quoque filio nostro exarcho, qui nobis eum studet commendare, de prauitate ipsius scribere nequaquam omisimus. Presbyterum vero, de quo nos fraternitas tua latoris præsentium relatione consuluit, nulla ratione in sacro ordine post lapsum aut permanere aut reuocari posse cognoscas. Circa quem tamen mitius agendum est, propterea quod commissum facinus facili dicitur professione confessus. Præterea pariter hic portitor quædam ecclesiæ vestræ priuilegia a nostris concessa prædecessoribus intimaui. De quibus scriptis caritatis vestræ nos subtilius volumus informari, vel si qua ex eis scripta in ecclesiæ vestræ scrinio reiacent, eorum huc exemplaria transmitti necesse est, vt quidquid ad honoris vestri reuerentiam vel gentium præfata ecclesiæ pertinet, libenti animo parare possimus. Glorioso autem communi filio domno Marcello, si huc venire voluerit, instantius suadete, quia omnino eum videre desidero. Si vero illic stare elegerit, ita vobis in caritate qua conuenit exhibete, vt affectui ipsius quem circa vos habet respondere, sicut condecet, valeatis. Omnipotens Deus gratiæ suæ dono vos & custodia protegat, & cor vestrum in ea quæ ei sunt placita semper accendat.

EPISTOLA XXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VICTOREM EPISCOPVM PANORMITANVM.

De Iudæis non opprimendis iniuste.

Gregorius Victori episcopo Panormitano.

SICVT Iudæis non debet esse licentia quidquam in synagogis suis ultra quam permissum est lege præsumere: ita in his quæ eis concessa sunt nullum debent præiudicium sustinere. Quæ autem nobis in hac vrbe Romana habitantes Hebræi pro his qui Panormi degunt conquesti sunt, data vos ab eis petitio, quæ in subditis tenetur, informat. Si igitur querimonia eorum veritate fulcitur, oportet vt fraternitas vestra, legis serie diligenter inspecta, ita eis quidquid hac de re decretum est custodire debeat ac seruare, vt nec ipsa aliquid iniustum facere, nec illi pati præiudicium videantur. Si vero est aliquid quod ad restituendum ea quæ sunt postulata rationabiliter possit obistere, iudices a partibus eligantur, qui ea quæ æquitati conueniunt valeant definire. Quod si forte illic contentio ipsa finiri nequiverit, ad nos venire causam necesse est; quatenus sine vestra inuidia quæ amica iustitiæ visa fuerint decernantur. Quousque ergo causa ipsa finem accipiat, a consecratione locorum quæ ablata dicuntur fraternitas se vestra suspendat.

EPISTOLA XXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De clericis sacra vasa vendentibus.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

QVIA peruenit ad nos, quod quidam ex Italiae ecclesiis clerici vasa sacra in Sicilia venundarunt, idcirco Pantaleonem notarium nostrum direximus, vt eadem vasa sollicita ^{* ad inquisitione} inuestigatione requireret. Qui postquam in vestrae sanctitatis est obsequio occupatus, eandem causam eum cognouimus neglexisse. Oportet ergo vt fraternitas vestra cõgrua debeat sollicitudine prouidere, vt tem-

Concil. Tom. 13.

Hhhh

pore quo vtile esse crediderit, eum ad peragenda ea ipsa debeat relaxare; quatenus & ipsa de illo possit habere solatium, & ipse salubriter valeat quæ sibi sunt mandata Deo adiuuante peragere: quia necesse est vt indictione subsequenti huc veniat, & subtiliter nos coram positus de cunctis informet.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De præsumptione clericorum Catanensium, qui in ecclesia compagis calceati incedebant.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

ECCLESIASTICI vigoris ordo confunditur, si aut temere illicita præsumantur, aut impune non concessa tententur. Peruenit itaque ad nos diaconos ecclesiæ Catanensis calceatos compagis procedere præsumpsisse: quod quia nulli hætenus per totam Siciliam licuit, nisi solis tantummodo diaconis ecclesiæ Messanensis, quibus olim a prædecessoribus nostris non dubitatur esse concessum, bene recolitis. Quia ergo tantæ temeritatis ausus non est leuiter attendendus, cum omni hoc fraternitas vestra subtilitate perquirat: & si ita, sicut ad nos peruenit, inuenerit verum esse, vtrum vel a se, vel alicuius hoc auctoritate præsumpserint, nobis subtiliter innotescat; vt, cognita veritate, quid fieri debeat disponamus. Nam si negligenter ea quæ male vsurpantur omittimus, excessus viam aliis aperimus.

Mense Iunio, indictione prima.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVLOGIUM EPISCOPVM ALEXANDRINVM.

De libris Eusebii, & lignis transmissis.

Gregorius Eulogio episcopo Alexandrino.

VTILIS semper est docti viri allocutio; quia aut discit audiens quod nescire se nouerat, aut cognoscit, quod est amplius, id quod se & nescisse nesciebat. Qua in re ex

audientium numero ego nunc factus sum, cui sanctissima vestra beatitudo scribere studuit, vt cunctorum martyrum gesta, quæ piæ memoriæ Constantini temporibus ab Eusebio Casariensi collecta sunt, transmittere debeamus. Sed hæc neque si collecta non sint, neque si sint, ante vestra beatitudinis scripta cognoui. Ago ergo gratias, quia sanctissimæ vestræ doctrinæ scriptis eruditus cœpi scire quod nesciebam. Præter illa enim quæ in eiusdem Eusebii libris de gestis sanctorum martyrum continentur, nulla in archiuo huius nostræ ecclesiæ, vel in Romanæ vrbs bibliothecis esse cognoui, nisi pauca quædam in vnus codicis volumine collecta. Nos autem pene omnium martyrum, distinctis per dies singulos passionibus, collecta in vno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solennia agimus. Non tamen in eodem volumine quis qualiter sit passus indicatur, sed tantummodo nomen, locus & dies passionis ponitur. Vnde fit vt multi ex diuersis terris atque prouinciis per dies, vt prædixi, singulos cognoscantur martyrio coronati. Sed hæc habere vos beatissimos credimus. Ea vero quæ transmitti voluistis, quærentes quidem non inuenimus, sed adhuc non inuenientes quærimus, & si potuerint inueniri, transmittemus. De lignis autem, quod scribitis quia breuia fuerint, nauis per quam transmissa sunt qualitas fecit: quia si maior nauis venisset, potuimus ligna etiam maiora transmittere. Quod autem dicitis, quia si maiora transmittimus, precium dabitur; largitati quidem gratias agimus, sed accipere precium, euangelio interdidente, prohibemur. Nos enim ea quæ transmittimus ligna non emimus, & quomodo possumus precium accipere, cum scriptum sit: *Gratis accepistis, gratis date?* Nunc ergo iuxta modum nauis per nauclerum parua ligna transmiffimus, quorum notitia subter annexa est. Sequenti vero anno, si omnipotenti Deo placuerit, maiora præparabimus. Benedictionem autem sancti Marci euangelistæ, imo, quod est verius, sancti Petri apostoli in ea dulcedine qua est transmissa suscepimus, & salutationis alloquium persoluentes, petimus vt beatitudo vestra pro nobis orare dignetur, quatenus & a malis præsentibus mereamur citius eripi, & a futuris gaudiis non excludi.

Ioan. diac.
lib. 3. c. 26.

Math. 10.

AD EVLOGIUM EPISCOPVM ALEXANDRINVM.

Agit de conuersione gentis Anglorum, commemoratque in sancta Calchedonenſi Synodo papam Romanum vniuerſalem appellatum fuiſſe.

Gregorius Eulogio epifcopo Alexandrino.

COMMVNIS filius præſentium lator ſanctitatis veſtræ ſcripta deferens, ægrum me reperit, ægrum reliquit: qua ex re contigit vt ad largum veſtræ beatitudinis fontem breuis epiſtolæ meæ vix parua potuiſſet aqua reſudare. Superni autem muneris fuit, vt in dolore corporis poſitus ſuauiſſimæ veſtræ ſanctitatis ſcripta ſuſciperem, quæ me de doctrina Alexandrinæ eccleſiæ, de conuersione hæreticorum, de concordia fidelium ſublimiter lætificaret, quatenus ipſa mentis lætitia immanitatem mihi moleſtiæ temperaret. Et quidem de bonis veſtris noua ſemper exultatione gaudemus, ſed tamen ita vos perfectè agere, noua eſſe nullo modo deputamus. Quod enim creſcit ſanctæ eccleſiæ populus, quod ad cæleſte horreum ſpirituales ſegetes multiplicantur, hoc de omnipotentis Dei gratia, quæ in beatiffimis vobis large influit, nunquam habuimus incertum. Gratias itaque omnipotenti Deo ſoluimus, quia impletum videmus in vobis eſſe quod ſcriptum eſt: *Vbi plurimæ ſegetes, ibi manifeſta eſt fortitudo boum.* Si enim bos fortis aratrum linguæ in terram cordis audientium non traxiſſet, tanta fidelium ſeges minime ſurrexiſſet. Sed quoniam vere in bonis quæ agitis accreſcit quod & aliis congaudetis, veſtræ vobis gratiæ vicem reddo, & non diſſimilia nuntio: quia dum gens Anglorum in mundi angulo poſita, in cultu lignorum ac lapidum perfidia nuncuſque remaneret, ex veſtræ mihi orationis adiutorio placuit, vt ad eam monaſterii mei monachum in prædicationē tranſmittere Deo auctore debuiffem. Qui data a me licentia, a Germaniarū epiſcopis epiſcopus factus, cum eorum quoque ſolatiis ad prædictam gentem in finem mundi perductus eſt, & iam nunc de eius ſalute & opere ad nos ſcripta peruenerunt; quia tantis miraculis vel ipſe vel hi qui

De Anglorum conuersione.

Psalm. 14.

Eulogium fuiſſe in cauſa miſſionis Auguſtini. Is in Germania factus eſt epiſcopus.

cum eo transmissi sunt in gente eadem coruscant, vt apostolorum virtutes in signis quæ exhibent imitari videantur. In solennitate autem dominicæ natiuitatis quæ hac prima indictione transacta est, plus quam decem millia Angli ab eodem nuntiati sunt fratre & coepiscopo nostro baptizati. Quod idcirco narraui, vt cognoscatis quid in Alexandrino populo loquendo, & quid in mundi finibus agitis orando. Vestræ enim orationes sunt in eo loco vbi non estis, quorum operationes sanctæ monstrantur in eo loco in quo estis. Præterea de Eudoxii hæretici persona, de cuius errore in Latina lingua nihil reperi, mihi a vestra beatitudine largissime gaudeo satisfactum. Virorum quippe fortissimorum Basilii, Gregorii, atque Epiphaniî testimonia protulistis, & manifeste peremptum cognoscimus eum in quem heroes nostri tot iacula dederunt. De his vero erroribus qui nunc in Constantinopolitana ecclesia probantur exorti, doctissime omnia, & vt iudicium tantæ sedis proferre decuit, respondistis. Vnde omnipotenti Deo gratias agimus, quia adhuc arcæ Dei insunt tabulæ testamenti? in qua quia spiritalis doctrina viget, procul dubio tabulæ legis iacent. Indicare quoque vestra beatitudo studuit, iam se quibusdam non scribere superba vocabula, quæ ex vanitatis radice prodierunt, & mihi loquitur, dicens: Sicut iussistis. Quod verbum iussionis peto a meo auditu remouete, quia scio quis sum, qui estis. Loco enim mihi fratres estis, moribus patres. Non ergo iussi, sed quæ vtilia visa sunt indicare curauî. Non tamen inuenio vestram beatitudinem, hoc ipsum quod memoriæ vestræ intuli, perfecte retinere voluisse. Nam dixi, nec mihi vos, nec cuiquam alteri tale aliquid scribere debere: & ecce in præfatione epistolæ, quam ad meipsum qui prohibui direxistis, superbæ appellationis verbum, vniuersalem me papam dicentes, imprimere curastis. Quod peto dulcissima mihi sanctitas vestra vltra non faciat; quia vobis subtrahitur quod alteri plus quam ratio exigit præbetur. Ego enim non verbis quæro prosperari, sed moribus. Nec honorem esse deputo, in quo fratres meos honorem suum perdere cognosco. Meus namque honor est honor vniuersalis ecclesiæ. Meus honor est, fratrum meorum solidus vigor.

Augustini
& aliorum
miracula.

Plus quam
10000. Ang-
los vna
die bapti-
zat.

Eudoxius
hæreticus.

Hæreses
Constanti-
nopolitanæ
suppressæ.

Iubendi &
vniuersalis
papæ attri-
buita explo-
dit Grego-
rius.

Tunc ergo vere honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non negatur. Si enim vniuersalem me papam vestra sanctitas dicit, negat se hoc esse quod me fateatur vniuersum. Sed absit hoc. Recedant verba quæ vanitatem inflant, & caritatem vulnerant. Et quidem in sancta Calchedonenſi Synodo, atque post a ſubſequentibus patribus hoc deceſſoribus meis oblatum vestra ſanctitas nouit. Sed tamen nullus eorum uti hoc vnquam vocabulo voluit, ut dum in hoc mundo honorem ſacerdotum diligenter omnium, apud omnipotentem Deum custodirent ſuum. Proinde debitum ſalutationis alloquium ſoluens peto, ut in ſanctis orationibus veſtris mei memores eſſe dignemini, quatenus a peccatorum meorum nexibus, quia meis meritis non valeo, veſtris interceſſionibus me Dominus abſoluat.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD SECVNDINVM EPISCOVVM TAVROMINITANVM.

De querimonia monachorum monasterii
Castelliensis.*Gregorius Secundino episcopo Taurominitano.*

QVERIMONIAM monachorum monasterii Castellensis oblata ab eis petitio; quæ tenetur in ſubditis, patefecit. Proinde fraternitas veſtra hæc quæ aſſerunt ſolicita perſcrutari cura ſtudeat. Et ſi ea inuenerit veritate ſubſiſtere, rationem tuitionis illis impendat, & monaſterium, quod monaſterio eorum vnitum eſt, ſecundum conſuetudinem deputatis de congregatione eorum illic monachis prouideat ordinari: quia rationis ordo non patitur ut monaſterium ipſum, & maxime contra voluntatem fundatorum, ab eorum diſpoſitione ad arbitrium ſuum præfertim laica perſona ſubducatur, aut aliquis ſibi in id ius debeat vindicare.

AD DOMINICVM EPISCOPVM CARTHAGINENSEM.

De laude caritatis.

Gregorius Dominico episcopo Carthaginensi.

SCRIPTA sanctitatis vestræ, quæ latore præsentium deferente suscepimus, ita sacerdotalem modestiam loquebantur, vt auctoris sui corporalem nobis quodammo- do præsentiam blandirentur. Nec enim sermo rarus aliquid officit, vbi manet in animis continuus dilectionis affectus. Magna autem caritas virtus est, dilecte frater, quæ sinceritatis suæ vinculo alterna mutuo affectu corda constringit, & ea a gratiæ non finit compage dissolui, disuncta coniungit, vnita custodit, & ignotos sibi imagine reddit cognitos per amorem. Quisquis igitur in huius cardine mentem figit, eum de supernæ patriæ habitaculo cuiuslibet aduersitatis impulsio non euellit; quoniam quocumque se verterit, a mandatorum limite non excedit. Vnde & in eiusdem caritatis laude per egregium prædicatorem dicitur: *Quæ est vinculum perfectionis.* Quantæ itaque sit laudis aspicimus, quæ perfectionem non solum in mente generat, sed etiam ligat. *Coloss. 3.* Quia igitur huius virtutis igne succensum tuarum te prodit locutio literarum, vberi in Domino exultatione latificor, atque opto vt hæc in te magis magisque resplendeat; quia lux gregis flamma est pastoris. Decet enim pastorem, decet dominicum sacerdotem moribus & vita clarescere; quatenus in eo tamquam in vitæ suæ speculo plebs commissa & eligere quod sequatur, & videre possit quod corrigat. Scientes præterea vnde in Africanis partibus sumpserit ordinatio sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis quod sedem apostolicam diligendo ad officii vestri originem prudenti recordatione recurritis, & probabili in eius affectum constantia permanetis. Certum quippe est, quia vestro honori additis, quidquid reuerentiæ ac deuotionis ordini sacerdotali exhibetis; quia per hoc vt vicaria erga vos dilectione adstringi debeat inuitatis. Quod superest, carissime frater, omnipotentem Dominum assidua oratione posca-

mus; quatenus cordis nostri gressus in veritatis suæ traxerit, & ut ad cælestia regna perducatur, nominis officium protectionis suæ gratia operibus nos exhibere concedat.

Mense Augusto, indictione prima.

EPISTOLA XXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SQVILLATINVM.

De oppressione monachorum Castellensis monasterii.

Gregorius Ioanni episcopo Squillatino.

GRAVE nimis & contra sacerdotale constat esse propositum, velle cuiusquam monasterii priuilegia olim indulta confundere, & ad irritum quæ sunt pro quiete disposita niti deducere. Quæsti itaque nobis sunt monachi Castellensis monasterii, quod in fraternitatis vestræ ciuitate est constitutum; quia eidem monasterio quædam contra ea quæ a prædecessoribus vestris promissa ac consuetudine longa seruata sunt festinetis superinducere, & antiquam ordinationem quadam præiudicii nouitate turbare. Proinde his fraternitatem vestram hortamur affatibus, ut, si ita est, ab eius molestia se sine aliqua excusatione contineat, & quæ ei sunt diutius custodita, nullius occasionis tentet vsurpatione conuellere: sed cuncta illibate, & sine aliqua studeat refragatione seruare, & plus sibi in eodem monasterio, quam prædecessoribus suis licuit, nouerit non licere. Quia vero pariter quæsti sunt fraternitatem tuam quædam de monasterio sub xenii quasi specie abstulisse; necesse est ut si quid te indecenter recolis accepisse, sine dilatione restituas, ne auaritiæ te grauius culpa redarguat, quem largum erga monasteria sacerdotalis magis debuerat munificentia demonstrare. Seruatis itaque omnibus, quæ a tuis, sicut diximus, prædecessoribus promissa sunt ac seruata, curæ tuæ sit circa actus ac vitam consistentium illic monachorum te vigilantem insistere; & si quempiam illic prauè conuersari, aut in aliquam immunditiæ, quod absit, culpam inueneris incidisse, districta ac regulari emendatione corrigere. Nam sicut ab iis quæ incongrue vsurpantur fraternitatem vestram volumus abstine-

re,

re, ita in his quæ ad disciplinæ rectitudinem vel animarum custodiam pertinent, esse sollicitam modis omnibus admonemus. Indicauerunt etiam prædicti monasterii monachi, castrum quod Squillitanum dicitur, in solo iuris monasterii eorum esse fundatum, atque ob hoc habitantes illic factis libellis solatium annis singulis spondisse persolvere, sed postea contempsisse, & ab eadem se præstatione superuacue suspendisse. Fraternalitas ergo vestra subtiliter veritatem curet addiscere, & si ita repererit, instanter studeat ut ea quæ promiserunt, quia & ratio exigit, præbere non differant; quatenus & illi quiete quod tenent possideant, & monasterii iura præiudicium non incurrant. Præterea questi nobis sunt prædicti monasterii monachi, abbatem suum terram intra Squillitanum castrum, quæ in sexcentos pedes extenditur, sub prætextu fabricandæ ecclesiæ fraternitati tuæ donationis titulo concessisse; & ideo volumus, quantum parietes possunt ædificatæ ecclesiæ circumdare, iuri ecclesiæ vendicari: quidquid vero extra parietes eiusdem ecclesiæ esse potuerit, ad iura monasterii sine difficultate aliqua reuertatur; quia nec mundanarum legum, nec sacrorum Canonum statuta permittunt res monasterii de iure eius quolibet titulo segregari. Eapropter donationem eiusdem terræ, quæ contra rationem facta est, sine aliqua dilatione restitue.

EPISTOLA XXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEONTIVM EXCONSVLEM.

De cælesti Ierusalem & Babylone.

Gregorius Leontio exconsuli.

QVIA in magna domo non solum sunt vasa aurea & ar- 2. Tim. 2.
gentea, sed & lignea & fictilia, & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam; quis ignoret quod & in vniuersæ ecclesiæ sinu alii velut vasa contumeliæ rebus deputantur infimis, alii vero ut honoris vasa rebus aptantur mundis? Et tamen plerumque contingit, ut & ciues Babyloniæ in angaria seruiant Ierusalem, & ciues Ierusalem, id est, cælestis patriæ, in angaria de-

putentur Babylonix. Cum enim electi Dei magnis moribus præditi, modestia ornati, lucra propria non quærentes, terrenis deputantur rebus, quid aliud quam sanctæ Ierusalem ciues in Babylonix opere seruiunt? Et cum quidam in prauis moribus effrenati locum sancti honoris tenent, atque in ipsis quæ benefacere videntur propriam laudem quærunt, quid aliud quam ciues Babylonix supernæ Ierusalem angarias exoluunt? Sic enim Iudas apostolis admixtus diu Redemptorem humani generis prædicauit, signa cum ceteris fecit. Sed quia Babylonix ciuis fuerat, Ierusalem cælesti opus suum in angaria persoluit. At contra Ioseph in Ægyptum ductus terreno palatio seruiuit, curam ministerii in rebus temporalibus gessit, quidquid iuste regno transitorio debebatur, exhibuit. Sed quia sanctæ Ierusalem ciuis extitit, seruitium Babylonix in sola, vt prædictum est, angaria ministravit. Huius ergo, bone vir, esse te sequacem credo, quem terrenis actibus implicatū, mansueto spiritu agere, humilitatis arcem per omnia custodire, & singulis quæ iusta sunt tribuere cognosco. Tanta enim de vestra gloria a multis bona referuntur, vt mihi hæc non libeat audire, sed cernere; eius tamen, quem videre non licet, bona me pascit opinio. Sanctæ autem ecclesiæ, id est, omnium electorum typum tenens mulier, quæ alabastrum fudit, domum repleuit vnguento. Et nos quotiens de bonis aliquid audimus, suauitatis auram quasi per narem trahimus. Et Paulus apostolus cum dicebat, *Christi bonus odor sumus Deo*, patenter datur intelligi, quia saporem se quidem præsentibus, sed odorem absentibus exhibebat. Nos itaque qui per præsentia saporem non possumus, per odorem vestræ absentia nutrimur. De hoc etiam valde gaudemus, quod munera quæ transmisisse vestris moribus dissimilia non fuerint. Oleū quippe sanctæ Crucis & aloes lignum suscepimus: vnum quod tactu benedicat, aliud quod incensum bene redoleat. Decebat igitur vt bonus vir ea transmitteret, quæ iram nobis Domini placare potuissent. Alia quoque in cellariis multa misistis; quia sicut & mente & carne subsistimus, necessarium fuit vt a vobis nunc in vtroque contineri deberemus. De quibus transmissis cur dulcissima mens vestra valde se erubescere fatetur, atque eidem verecundiæ scu-

Luc. 7.

1. Cor. 2.

tum caritatis opponere? Sed in his ego verbis omnimodo gaudeo, quia in tali mentis attestatione cognosco, quod nunquam possit aliena tollere, qui & hoc ipsum erubescit, quod propria largitur. Parua vero appellatis munera vestra, quæ magna sunt: sed credo vt adhuc amplius ex ipsa gloria vestra humilitate proficiant. Et petitis vt hæc bona mente suscipiam. Sed inter ista ad memoriam cuiusdam viduæ duo minuta reducite. Si enim illa Deo placuit, quæ Luc. 21. bono animo pauca obtulit; cur non hominibus placeat, qui mente humili multa dedit? Præterea benedictionem vobis sancti Petri apostolorum principis, clauem sacratissimi sepulcri eius, in qua benedictio de catenis illius est inserta, transmisimus, vt quod eius collum ligauit ad martyrium, hoc vestrum ab omnibus peccatis absoluat.

LIBRI SEPTIMI PARS ALTERA.

Mense Septembri, indictione 11.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De exarata messe cuiusdam ante Missarum solennia dominicorum die, & terminis eradicatis post Missarum solennia.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

PRÆDICATOR omnipotentis Domini Paulus apostolus dicit: *Seniorem ne increpaueris.* Sed hæc eius regula 1. Tim. 5. tunc in eo seruanda est, cum culpa senioris exemplo suo non trahit ad interitum corda iuniorum. Vbi autem senior iuuenibus exemplum ad interitum præbet, ibi districta increpatione feriendus est; nam scriptum est: *La-* Isa. 42. *queus iuuenum omnes vos.* Et rursus propheta dicit: *Et puer* Isa. 65. *centum annorum maledictus est.* Tanta autem nequitia ad aures meas de tua senectute peruenit, vt eam, nisi adhuc humanitus pensarem, fixa iam maledictione feriremus. Dictum quippe mihi est, quod dominico die, priusquam Missarum solennia celebrares, ad exarandam messem latoris presentium perrexisti, & post exarationem eius Missarum solennia celebraisti. Post Missarum solennia

Concil. Tom. 13.

Iiii ij

etiam terminos possessionis illius eradicare minime timuisti. Quod factum quæ pœna debeat insequi omnes qui audiunt sciunt. Dubii autem de tanta hac peruersitate fueramus, sed filius noster Cyriacus abbas a nobis requisitus, dum esset Calaris, ita se cognouisse perhibuit. Et quia adhuc canis tuis parcimus, hortamur vt aliquando resipiscas, miser senex, atque a tanta te leuitate morum & operum peruersitate compescas. Quanto morti vicinior efficeris, tanto fieri sollicitior atque timidior debes. Et quidem pœnæ sententia in te fuerat iaculanda, sed quia simplicitatem tuam cum senectute nouimus, interim taceamus. Eos vero, quorum consilio hæc egisti, in duobus mensibus excommunicatos esse decernimus; ita tamen vt, si quid eis intra duorum mensium spatium humanitus euenerit, benedictione viatici non priuentur. Deinceps autem ab eorum consiliis cautus existe, te quoque sollicitate custodi, ne si eis in malo discipulus fueris, quibus in bono magister esse debuisti, nec simplicitati tuæ vltius, nec senectuti parcamus.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De pace facta cum rege Longobardorum, & de messe die dominicorum exarata.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

QUID in Sardinia hostes nostri fuerint operati, priusquam fraternitatis vestræ epistola ad nos perueniret, agnouimus. Et quia hoc futurum dudum metuimus euernisse quod præuidimus, nobiscum nunc gemimus. Quod si secundum ea, quæ tam vobis quam excellentissimo filio nostro Gennadio hoc fore nuntiantes scripsimus, sollicitudo fuisset adhibita, inimici illuc aut non accederent, aut accedentes periculum quod fecerunt incurrerent: vel nunc ergo ea quæ contigerunt vigilantiam vestram in futuris exaquant. Nam & nos quidquid prodesse possumus facere, Domino auxiliante, nequaquam omittimus. Cognoscatis autem abbatem quem ad Agiulphum ante multum iam tempus transmisisimus, pacem cum eo, Deo propitio quantum

nobis ab excellentissimo exarcho scriptum est, ordinasse. Et ideo quousque pacta de cōfirmatione pacis ipsius conscribantur, ne forte hostes nostri in hac dilatione ad partes illas iterum velint accedere, murorum vigilias & sollicitudinem in locis facite omnibus adhiberi. Et confidimus in Redemptoris nostri potentia, quia aduersariorum nobis incurfus vel insidiæ denuo non nocebunt. Hoc vero quod scribitis, multos contra vos nobis querelas deponere, verum est: sed inter diuersas non nos sic res alia contristauit, quomodo id quod nobis dilectissimus filius noster Cyriacus abbas retulit: quia die dominico ante Missas messem de agro quem Donatus possidebat feceris exarari. Quod ne parum esset, expleto sacrificio, per temetipsum illuc accedens terminos effodisse. Ob quam rem hortor, vt officium quod geris sollicita mente consideres, & quidquid grauare potest aut opinionem tuam aut animam omnino refugias, & te committere illud nullius suasionem consentias. Nam non terrenarum rerum curam, sed animarum te ducatum suscepisse cognosce. Ibi ergo cor figere, ibi sollicitudinem, ibi totum debes studium adhibere, atque de earum lucro diligentius cogitare, vt, dum venienti Domino multiplicata quæ tradidit talenta reddideris, retributionis ab eo fructum consequi, & inter fideles famulos in æterna merearis gloria exaltari. Hoc autem quod obiurgo vel increpo, non ex asperitate, sed ex fraterna scito dilectione descendere: quia sacerdotem te apud omnipotentem Deum non nomine, quod solum ad pœnam est, sed etiam meritis, quod ad mercedem respicit, inueniri desidero. Nam dum vnum in Redemptoris nostri corpore membrum sumus, sicut in culpa tua dilaceror, ita quoque & in bona actione latificor. Illud præterea quod vultis, vt personam a nostro latere deputemus, cui causas vestras insinuare nobis referendas subtiliter debeatis, dilectissimo filio Petro & Theodoro consiliario quæcumque vultis scribite, vt per eos nobis insinuata, quidquid de his ratio suaserit Domino valeat reuelante disponi. De fratre autem & coepiscopo nostro Mariniano, dum pax cum prædicto Agiulpho perfecte fuerit confirmata, erit cognitio, & fiet quidquid rationis ordo dictauerit.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARCELLINVM PROCONSVLEM.

Redarguit de fauore Maximo præuaricatori præstito.

Gregorius Marcellino proconsuli Dalmatiæ.

EPISTOLAM magnitudinis vestræ suscepimus, in qua vos nostram incurrisse ingratitude indicastis, atque ob hoc per directam satisfactionem habere nostram velle vos gratiam. Et quidem tanta ad nos de vestra magnitudine peruenerunt, quanta a fidei viro minime committi debuerant. Vos enim tanti mali de causâ Maximi omnes astruunt auctores existere, per quos spoliatio illius ecclesiæ, vel tantarum animarum perditio, atque inaudita præsumptionis audacia sumpsit initium. Et quidem quod nostrâ vos velle gratiam habere petitis, conuenit vt Redemptori nostro pro his talibus satisfacere tota intentione mentis, vt dignum est, cum lacrymis debeatis: quia si illi satisfactum non fuerit, quid nostra relaxatio vel gratia poterit certe conferre? Dum tamen adhuc in præsumptorum ruinis vel errantium defensionibus inesse vos cernimus, qualis vel Deo vel hominibus vestra sit satisfactio non videmus. Tunc enim Deo & hominibus se satisfacere magnitudo vestra patenter euidenterque cognoscat, si & deuia ad rectitudinem, & præsumptiua ad humilitatis normam reducat. Quod si factum fuerit, per hoc vos & Dei percepturos & hominum gratiam cognoscatis.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANDREAM SCHOLASTICVM.

Castorium chartularium commendat.

Gregorius Andreæ scholastico.

QVALITER de gloriæ vestræ debeamus sinceritate præsumere, cognitæ deuotionis qualitas, quam beato Petro apostolorum principi olim exhibuistis, ostendit. Cuius licet causis mente vos adesse promptissima confidamus, non tamen ab re est, si ea quæ sponte egistis, nostra ex abun-

danti epistola deposcamus. Atque ideo salutantes paternæ caritatis affectu petimus, vt quia latorem præsentium Castorium chartularium nostrum pro necessariis illic causis direximus, vestra eum ope in omnibus adiuuetis, atque illi bonitatis vestræ consilio quocumque necesse fuerit concurratis; quatenus fultus Christianitatis vestræ solatio, ad explenda quæ sibi iniuncta sunt solers & idoneus possit inueniri. Sic etenim & vos quæ vestra sunt facitis, & nos pro vobis enixius orare compellitis. Omnipotens Deus gratiæ suæ vos tuitione præmuniat, & ita actus vestros in suo sicut desideratis propitius timore disponat, vt & a malis omnibus hic exuat, & ad gaudia vos æterna perducatur.

EPISTOLA V.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

Scribit vt excessum Petri neophyti contra Iudæos emendet diligenter, & synagogam a Iudæis vi ablatam restitui iubeat.

Gregorius Januario episcopo Calaritano.

IUDÆI de ciuitate vestra huc venientes questi nobis sunt, quod synagogam eorum, quæ Calaris sita est, Petrus, qui ex eorum superstitione ad Christianæ fidei cultum Deo volente perductus est, adhibitis sibi quibusdam indisciplinatis, sequenti die baptismatis sui, hoc est dominico, in ipsa festiuitate paschali, cum graui scandalo sine vestra occupauerit voluntate, atque imaginem illic genitricis Dei Dominique nostri, & venerandam crucem, & birrum album, quo de fonte resurgens indutus fuerat, posuisset. De qua re & filiorum nostrorum Eupaterii gloriosi magistrum militum, atque magnifici pii in Domino præsidis, aliorumque nobilium ciuitatis vestræ ad nos hæc eadem scripta attestantia cucurrerunt. Qui etiam adiecerunt a vobis hoc præsentum, & prædictum Petrum ne hoc auderet fuisse prohibitum. Quod cognoscentes, omnino laudauimus: quia sicut reuera bonum decuit sacerdotem, nihil fieri vnde iusta esset reprehensio voluistis. Sed quia per hoc quod minime vos in his quæ prauè acta sunt mi-

scuistis, displicere vobis quod factum est demonstrastis, considerantes hac de re vestræ voluntatis intentum, ac magis iudicium, his hortamur affatibus, vt sublata exinde cum ea qua dignum est veneratione imagine atque cruce, debeatis quod violenter ablatū est reformare: quia sicut legalis diffinitio Iudæos nouas non patitur erigere synagogas, ita quoque eos sine inquietudine veteres habere permittit. Ne ergo suprascriptus Petrus, vel alii qui ei in hac indisciplinationis prauitate præbuere solatium, sine consensu hoc zelo fidei se fecisse respondeant, vt per hoc quasi eis necessitas fieret conuertendi, admonendi sunt, atque scire debent, quia hac circa eos temperantia magis vtendum est, vt trahatur ab eis velle non reniti, non vt adducantur inuiti, quia scriptum est: *Voluntarie sacrificabo tibi*: id est, ex voluntate mea confitebor tibi. Sanctitas ergo vestra gratiam inter ciuitatis suæ habitatores, adhibitis sibi filiis suis, quibus vna vobis hæc displicent, sacerdotali adhortatione, sicut eam decet, studeat facere: quia in hoc maxime tempore quando de hoste formido est, diuisum habere populum non debetis. Quia vero non minorem de vobis quam de nobis sollicitudinem gerimus, hoc quoque pariter indicandum curauimus, quod finita hac pace Agiulphus Longobardorum rex pacem non faciet. Vnde necesse est vt fraternitas vestra, dum licet, ciuitatem suam vel alia loca fortius muniri prouideat, atque immineat vt abundanter in eis condita procurentur, quatenus dum hostis illuc Deo sibi irato accesserit, non inueniat quod lædat, sed confusus abscedat. Sed & nos pro vobis quantum possumus cogitamus, & iis quorum interest, vt se ad obfistendum Deo adiutore præparare debeant, imminemus: quia sicut vos nostras tribulationes vestras attenditis, ita quoque nos vestras afflictiones nostras similiter reputamus.

Psal. 53.

De pacis laudibus. Et de Luca & Petro hæreticis, qui
Concilium Calchedonense reiiciebant.

Gregorius Eusebio archiepiscopo Thessalonicensi.

Siquam magna sit, frater carissime, pacis virtus attendimus, quo a nobis studio sit colenda agnoscimus. Hanc quippe Dominus & Redemptor noster in magno munere discipulis suis relinquere ac dare dignatus est, ut eos qui firmitate ei fidei cohærebant, per hanc sibi pia faceret participatione confortes. Scriptum namque est: *Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.* Quisquis ergo patris heres esse desiderat, filius existere, hanc custodiendo non renuat. Nam qui locum præbet discordiæ, ipse profecto tanti se muneris exortem esse constituit. Cum igitur fidei tuæ sinceritas catholica nobis, ut oportuit, Deo propitio sit rectitudine declarata; magna nimis admiratione suspendimur, ut eos quos bene credere, & recte sentire cognoscis, frustra quorundam scandalizari vitio patiaris, ut aliorum culpa fraternitatis tuæ fuscetur opinio. Nam quomodo sine erroris suspitione sit qui patientiam præstat erranti? Aut quam de se æstimationem præbeat, si ea quæ feruor fidei postulat, aperta purgari satisfactione non præuidet? Fertur siquidem Lucam presbyterum tuum & Petrum Calchedonensem Synodum nolle suscipere, atque ex hoc filiorum tuorum orthodoxorum corda non leui scandalo perturbari. Quorum quia zelus non solum laudandus, verum etiam omnino fouendus est, hortamur te ut cum omni viuacitate ac sollicitudine fraternitatis hoc vestræ rimari cura non desinat. Et si in hac eos fontes prauitate repererit, scandalum de filiorum suorum mentibus habita eorum satisfactione remoueat, atque inter omnes hæreses specialiter Seuerum ac Nestorium anathematizent, ut quibus sinistra de eis suspicio genuit discessionem, amor fidei remoueat, gignatque purificatio caritatem. Et salubriter vnus concordiæ nectat affectus, quos catholiciæ sincera & vna tenet confessio veritatis. Nec satisfactio dubitantibus æstimetur indigna, quia

Concil. Tom. 13.

Kkkk

*Math. 18.**Ephes. 4.*

dominica voce præcipitur: *Ne contemnatis unum ex his minimis.* Qui ergo non despici a præcipiente desiderat, præceptoris verba non renuat: quia & is quem vas electionis Redemptor sibi noster testatus est esse, seruare nos vnitatem spiritus in vinculo pacis admonuit. Vnde quisquis hoc se teneri salutis vinculo non recusat, quæ sunt pacis studeat, & locum hosti non præbeat, vt facta fortius valeat vnitatem calcari, qui in fratrum sæua poterat diuisione grafari. Si vero, quod non optamus, erroris huius deprehenduntur iaculo vulnerati, ecclesiasticæ adhortationis est eis adhibenda curatio, vt aut inter oues dominicas, si sanati fuerint, permaneant, aut ab vnitatem ecclesiastici corporis excidantur; quatenus & magnum ex damno modico lucrum fiat, & totum faciat liberum pars amissa. Nam & prouidi sollicitudo pastoris ouem languidam quæ curationem non recipit, ne alias languoris sui labe contamineat, a sanarum consortio non differt eiicere, sciens ceterarum se sanitatem non aliter nisi huius posse eiectione seruare. Proinde iterum fraterna caritate commoneo, vt summa hoc vigilantia perscrutari, & summo quæ scripsimus seruare studio debeatis, ne rectam fidem quam geritis, dubiam aliorum consortio faciatis. Nam qui non corrigit refecanda, committit. Itaque magna vobis sollicitudine, magna omnino prouisione pensandum est, vt nec aliis eorum persona scandalum, nec vobis opinio sit nociua, quatenus tanto fraternitati vestræ de commissis ouibus pastoris lucra proficiant, quanto vos ad earum custodiam & sincera dilectio & credita fecerit cura sollicitos.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De Grauinæ abbatissæ sacramento.

*Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.**Grat. 19. q. 3. c. Quia ingredientibus.*

QVIA ingredientibus monasterium conuertendi gratia vltius nulla sit testandi licentia, sed res eorum eiusdem monasterii iuris fiant, aperta legis definitione decretum est. Quod cum pene omnibus notum sit, in magnam nos Grauinæ abbatissæ monasterii sanctorum

Grauius atque Luxorii insinuatō admiratōnem perduxit. Quæ Siricam monasterii sui abbatissam, postquam regendi iusscepit officium, condito testamento legata quibusdam asseruit reliquisse. Et dum de sanctitatis vestræ sollicitudine quæreremus, cur res monasterio competentes ab aliis pertulerit detineri, communis filius Epiphanius archipresbyter vester præsens inuentus respondit, præmemoratam abbatissam vsque ad diem obitus indui se monachica veste noluisse, sed in vestibus quibus loci illius vtuntur presbyteræ permansisse. Ad hæc replicabat prædicta Grauius hoc pene ex consuetudine licuisse, adeo vt abbatissam quæ ante superscriptam Siricam fuerat, talibus vsam fuisse vestibus allegaret. Cum ergo de qualitate vestium nec nos mediocriter cœpissimus ambigere, necessarium visum est nobis, tam cum consiliariis nostris, quam cum aliis huius ciuitatis doctis viris, quid esset agendum de lege tractare. Qui tractantes responderunt: Postquam solenni more abbatissa ab episcopo ordinata est, & in monasterii regimine per annos plurimos vsque ad vitæ suæ transitum præfuit; vestis qualitatem ad culpam forte episcopi respicere, qui eam sic esse permiserit, non tamen potuisse monasterio præiudicium irrogare, sed res ipsius eidem loco, ex eo quo illuc ingressa & abbatissa constituta est, manifesto iure competere. Et ideo quia ex dimissis illicite rebus xenodochium possessionem asserit indebite retinere; his vos hortamur affatibus, vt quia & monasterium & xenodochium ipsum in vestra est ciuitate positum, omni cura ac studio providere debeatis, quatenus si possessio ipsa ex nullo præcedenti contractu, sed ex memoratæ Siricæ legato descendit, antedicto monasterio postposito strepitu vel excusatione reddatur. Si vero ex alio forte dicitur obuénisse contractu, aut fraternitas vestra, inter partes cognita veritate, quod legalis suaferit ordo definiat, aut mutuo sibi consensu arbitros eligant, qui earum valeant allegationes discindere. A quibus quidquid fuerit statutum, ita vestra prouisione seruetur, vt nullum inter venerabilia loca iurgium remaneat, quæ magnopere alterna pacis sunt fouenda concordia. Alia igitur omnia quæ ex testamento prænominatæ Siricæ detinentur, quippe quod nullum esse legali sanctione permittitur, necesse

est vt iuri monasterii fraternitatis vestræ sollicitudine sacerdotali per omnia studio reparentur : quia imperiali constitutione aperte sancitum est, vt ea quæ contra leges fiunt, non solum inutilia, sed etiam pro infectis habenda sint.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD INNOCENTIVM, MARINIANVM, &c.

De tempore paschæ requirendo a metropolitano, & de licentia abeundi a prouincia ab eodem postulanda.

Gregorius Innocentio, Mariniano, Libertino, Agathonis & Victori Sardiniaë episcopis.

COGNOVIMVS quod mos vestræ sit in insulæ post paschalem festiuitatem, vobis euntibus, aut directis responsalibus vestris ad metropolitano vestrum, vtrum sciatis, an minime, ipse vobis de venturo pascha scripta debeat denuntiatione mandare. Et quantum dicitur quidam vestrum hoc facere secundum consuetudinem postponentes, aliorum quoque ad non obediendum corda peruertunt. Additur etiam quod ex vobis aliqui pro ecclesiæ suæ emergentibus causis transmarina petentes, sine prædicti metropolitani sui cognitione, vel epistolis, sicut Canonum ordo constituit, audeant ambulare. Hortamur ergo fraternitatem vestram, vt antiquam ecclesiarum vestrarum consuetudinem exequentes, tam de suscipienda paschali denuntiatione, quam etiam si quemdã vestrum pro causis propriis vbicumque compulerit ambulare necessitas, ab eodem metropolitano vestro secundum indictam vobis regulam petere licentiam debeat, nec eum postponere in aliquo præsumatis; excepto si, quod non optamus, contra eundem metropolitano vestrum habere vos aliquid causæ contingat, vt ob hoc sedis apostolicæ iudicium requiratis. Nam iis qui petere festinant licentiam, quod scitis, per Canones etiam antiquorum patrum institutione habere permissum est.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ I.

AD GALLINICVM EXARCHVM ITALIÆ.

De schismaticis, & de peruerso consilio Iustini.

*Gregorius * Gallinico exarcho Italiae.***al. Basilio*

INTER hæc quod mihi de Sclauis victorias nuntiaſtis, magna me lætitia releuatum eſſe cognoſcite, quod latores præſentium de Capritana inſula, vnitati ſanctæ eccleſiæ coniungi feſtinantes, ad beatum Petrum apoſtolorum principem ab excellentia veſtra tranſmiſſi ſunt. In hoc enim contra hoſtes veſtros amplius præualetis, ſi eos quos Dei eſſe hoſtes agnoſcitis ſub iugo veri Domini reuocatis; tantoque veſtras cauſas apud homines fortiter agitis, quanto Dei cauſas in hominibus ſincera ac deuota mente feceritis. Quod autem exemplar iuſſionis quæ ad vos pro ſchismaticorum deſenſione tranſmiſſa eſt mihi oſtendi voluiſtis, penſare ſolicite dulciſſima mihi veſtra excellentia debuit; quia quamuis iuſſio ipſa ſubrepta eſt, non tamen in ea vobis præceptum eſt, vt venientes ad vnitatem eccleſiæ repellatis, ſed vt venire nolentes hoc incerto tempore minime compellatis. Vnde neceſſe eſt vt hæc ipſa piſſimis imperatoribus noſtris ſuggerere feſtine debeatis; quatenus cognoſcant quod eorum temporibus ſchismatici cum omnipotentis Dei ſolatio & labore noſtro ſua ſponte reuerti feſtinant. Quæ autem de inſulæ Capritanæ ordinatione decreuerim, per reuerendiſſimum fratrem & coepiſcopum noſtrum Marinianum veſtra excellentia agnoſcet. Illud vero cognoſcite, quia me non modice contriſtauit, quod maior domus veſtræ, qui petitionem epiſcopi volentis reuerti ſuſcepit, eam ſe perdiditſe profuſus eſt, & poſtmodum ab aduerſariis eccleſiæ tenebatur. Quod ego non negligentia, ſed venalitate eius factum arbitror. Vnde miror quia in eo culpam hanc minime veſtra excellentia vindicauit. Sed tamen quia hoc miratus ſum, memetiſſum citius reprehendi. Nam vbi domnus Iuſtinus conſilium præbet, qui pacem cum catholica eccleſia non habet, ibi non poſſunt hæretici adduci. Præterea ſancti Petri apoſtolorum principis natalitium diem in Roma-

na ciuitate vos facere velle perhibetis. Et oramus omnipotentem Dominum vt sua vos misericordia protegat, & vota vestra implere concedat. Sed prædictus vir eloquentissimus peto vt simul veniat: qui si non venerit, a vestris obsequiis recedat. Vel certe si vestra excellentia fortasse emergentibus causis venire nequiverit, ipse aut sanctæ ecclesiæ vnitati communicet, aut peto vt vestrorum consiliorum particeps non sit: bonum enim virum audio, si pessimi non esset erroris. De causa vero Maximi, quia importunitatem dulcedinis vestræ iam ferre non possumus, quid decreuimus, Castorio notario suggerente, cognoscetis.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM EPISCOPVM RAVENNÆ.

De episcopis Istriae, scilicet Nouano & Caprulensi.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennæ.

LATORES ad nos præsentium viri clarissimi vicedominus atque defensor venerunt, asserentes quod in castello quod Nouas dicitur, episcopus quidam, Ioannes nomine, de Pannoniis veniens fuerit constitutus; cui castello eorum insula, quæ Capritana dicitur, erat quasi per diocesim coniuncta. Adiungunt autem quod eodem episcopo violenter ab Istrico episcopo expulso, alius illic fuerit ordinatus. De quo tamen hoc placuisse referunt, vt non in prædicto castro, sed in sua insula habitare debuisset. Qui cum illic cum eis degeret, in errore se schismaticis detinere noluit, atque cum omni plebe sua excellentissimo filio nostro Callinico exarcho petitionem dedit, vt catholicæ ecclesiæ cum omnibus qui cum ipso erant, sicut prædiximus, vniri debuisset. Qui, vt aiunt, a schismaticis persuasus post semetipsum rediit, & nunc omnis ille populus qui in prædicta insula consistit, sacerdotis protectione priuatus est; quia dum sanctæ ecclesiæ vniri desiderat, illum iam recipere non potest qui ad schismaticorum errorem reuersus est, & petunt sibi ordinari alium debere. Sed nos, quia cuncta necesse est districte ac subtiliter perscrutari, hoc ordinandum esse præuidimus, vt fraternitas tua

ad eundem episcopum mittat, eumque reuerti ad ecclesiam catholicam unitatem & ad propriam plebem admoneat. Qui si iam monitus redire contempserit, grex Dei decipi non debet in errore pastoris. Et idcirco sanctitas tua illic episcopum ordinet, eandemque insulam in sua diocesi habeat, quousque ad fidem catholicam Istrici episcopi reuertantur: vt & vnicuique ecclesie sue dioceseos iura seruentur, & destituto a pastore populo non desit protectio & cura regiminis. In his tamen omnibus fraternitatem tuam decet solícite vigilare, vt plebs eadem quæ ad ecclesiam venit studiosius admoneatur, quatenus constanter in sua reuersione fixa sit, ne vagis cogitationibus in erroris iterum foueam relabatur. Excellentissimum vero exarchum petere studeat, vt hæc ipsa suis suggestionibus piissimis imperatorum auribus innotescat: quia quamuis iussio quæ ad eum delata est subrepta esse videatur, non tamen in ea iussione ei præceptum est, vt volentes ad ecclesiam redire non permittat, sed vt inuitos hoc interim tempore minime compellat. Huius ergo causæ ordinationem in suam curam prædictus filius noster suscipiat; quatenus suis responsis agat, vt quidquid ordinauerit dubium non fiat. Quod tamen & nos communi filio Anatolio scripsimus, vt hæc piissimis principibus subtiliter innotescat. Excellentissimi filii mei domni Callinici exarchi assidue & importune pro persona Maximi scripta suscepi. Cuius importunitate victus, nihil habui quod amplius facere debuisssem, nisi eiusdem Maximi causam tuæ fraternitati committerem. Si igitur ad fraternitatem vestram venerit idem Maximus, deducatur & Honoratus eius ecclesie archidiaconus, vt cognoscat sanctitas tua si recte ordinatus est, si in simoniacam hæresim lapsus non est, si ei de criminibus corporalibus nihil obuiauit, si se non cognouit excommunicatum quando Missas facere præsumpsit, & quidquid sub timore Dei tibi visum fuerit decerne, vt nos dispositioni tuæ consensum Deo auctore præbeamus. Si autem tuam fraternitatem suspectam prædictus filius noster habuerit, etiam reuerendissimus vir frater noster Constantius Mediolanensis episcopus Rauennam veniat, tecum resideat, & de eadem causa pariter decernite, & quod vtrisque vobis placuerit, mihi placitum esse cer-

tum tenete. Sicut enim obstinati esse humilibus non debemus, ita districti existere superbis debemus. Vestra ergo fraternitas sicut in scripturæ sacræ paginis didicit, quidquid iustum perpenderit, in eius negotio decernat.

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM SVRRENTINVM, AGNELLVM, &c.

De reliquiis concedendis Gregorio expræfecto.

*Gregorius Ioanni episcopo Surrentino, Agnello episcopo Tarracinen-
si, Felici episcopo Portuensi, Fortunato episcopo Neapolis,
Primerio episcopo Nuceriæ, Glorioso episcopo
Ostiensis, Aluino episcopo Formiæ.*

GLORIOSVS filius noster Gregorius expræfectus sanctuaria beatorum martyrum in diœcesis vestræ locis quiescentium sibi postulat debere concedi, in quorum honorem basilicam propriis sumptibus ædificari desiderat. Et ideo, fratres carissimi, præfati viri desideriis ex nostra vos præceptione conuenit obedire, vt deuotionis suæ in consecratione quam postulat potiatur effectu.

Mense Nouembri, indictione secunda.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CHRYSANTHVM EPISCOPVM SPOLETANVM.

De reliquiis collocandis in ecclesia sanctæ Mariæ.

Gregorius Chrysantho episcopo Spoletano.

PAVLVS ecclesiæ Reatinæ diaconus petitoria nobis insinuatione poposcit, vt ad fontes in basilica beatæ Mariæ semper Virginis genitricis Dei & Domini nostri Iesu Christi, quæ est intra ciuitatem Reatinam posita, reliquiæ beatorum martyrum Hermetis & Hyacinthi & Maximi debeant collocari. Et ideo, frater carissime, si in eodem loco nullum corpus constat humatum, sanctuaria prædictorum martyrum cum reuerentia sine ambiguitate suscepta diligenter consecrabis.

EPISTOLA XIII.
GREGORII PAPÆ I.

AD SEVERVM EPISCOPVM ANCONITANVM.

De argento ecclesiæ apud Serenum diaconum
deposito requirendo.

Gregorius Seuero episcopo Anconitano.

VIR reuerendissimus Passius frater & coepiscopus no-
ster ad nos veniens indicauit, argentum ecclesiæ suæ
a decessore suo Fabio apud Serenum diaconum tuum pro
temporis qualitate esse depositum. Cuius parte aliqua re-
stituta, partem apud eum asserit reiacere, & restituere eam
quadam excusatione differre. Proinde his fraternitatem
tuam hortamur affatibus, vt eum admonere studeat, qua-
tenus quæ accepit, sine contentione restituat. Aut si forte
ab eius restitutione aliqua se excusari ratione confidit, ne-
cesse est vt inter eum & actores Firmanæ ecclesiæ vna cum
Armenio fratre & coepiscopo nostro cognoscere debeat
tis; & subtiliter veritate discussa ita huic causæ finem im-
ponere, vt nec antedictus diaconus pati præiudicium, nec
præfata iniuste damnus videatur ecclesia sustinere.

EPISTOLA XIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD DEMETRIANVM ET VALERIANVM.

De pecunia expensa ab ecclesia pro eorum
redemptione.

Gregorius Demetriano & Valeriano clericis Firmanis.

ET sacrorum Canonum statuta, & legalis permittit
auctoritas licite res ecclesiasticas in redemptionem ca-
ptiuorum impendi. Et ideo quia edocti a vobis sumus, an-
te annos fere decem & octo, virum reuerendissimum
quemdam Fabium episcopum ecclesiæ Firmanæ pro red-
emptione vestra, ac patris vestri Passiui fratris & coepisco-
pi nostri, tunc vero clerici, nec non matris vestræ, libras
vndecim argenti de eadem ecclesia hostibus impendisse,
atque vos ex hoc quamdam habere formidinem, ne hoc
quod datū est, a vobis quolibet tempore repetatur; huius
præcepti auctoritate suspensionem vestram præuidimus aufe-

Grat. 12. q.
2. c. 15. Iud
p. 3. c. 145.

Concil. Tom. 13.

LIII

rendam, constituentes nullam vos exinde heredesque vestros quolibet tempore repetitionis molestiam sustinere, nec a quoquam vobis aliquam obiici quæstionem; quia ratio æquitatis exposcit, ut quod studio pietatis impensum est, ad redemptorum onus vel afflictionem non debeat pertinere.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Quod consecret ecclesiam sancti Petri apostoli, & sancti Michaelis archangeli.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

THEODOSIVS abbas monasterii sancti Martini petitoria nobis insinuatione suggestit, quæ habetur in subditis, in domo quondam Martini, ex eius voluntate decessorem suum Andream abbatem monasterium, in quo monachi habitare debeant, construxisse. Et quia id in honorem beati Petri apostolorum principis & sancti archangeli Michaelis postulat dedicari, dilectionem tuam presentibus apicibus duximus adhortandam, quatenus ad prædictum locum, cum postulauerit, ingrauanter accedas, venerandæ solennia dedicationis impendens. Et quotiens necesse fuerit, a presbyteris ecclesiæ tuæ in loco sancto deseruiantibus celebrentur sacrificia veneranda Missarum, ita ut in eodem monasterio nec fraternitas tua, nec presbyteri, præter diligentiam disciplinæ, aliquid molestiarum inferant, aut si quid illic pro diuersorum deuotione commoditatis accesserit, sibi existiment vendicari, cum monachis in eodem loco deseruiantibus debeat proficere quidquid a fidelibus offerri contigerit.

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM DEFENSOREM.

De monasterio in Sicilia construendo.

Gregorius Romano defensori.

FILIVS noster Theodosius abbas monasterii a Liberio quondam patricio in Campania parte constructi,

nobis noscitur intimasse, Rusticam quondam illustrem feminam ante nos fere viginti & vno annis condito testamento Felicem iugalem suum heredem instituisse, eique de construendo illic in Sicilia monasterio hac conditione interposita delegasse, vt si intra anni spatium omnia libertis dimissa legata non solueret, vel prædictum monasterium ita vt voluit minime ordinaret, tunc sancta Romana ecclesia portionem quam in fundo Cumas habere visa est sibi deberet sine dubio vendicare, & ipsa ad persoluenda eadem legata, vel constructionem ipsius monasterii solatia commodare. Vnde quia, quantum dicitur, dimissa res hæctenus minime ipsi monasterio est completa, atque ab eius punctusque heredibus possessionis pars aliqua detinetur; cum omni subtilitate experientia tua causam exquirat atque discutiat. Et primum quidem si in conditione testamenti heres incidit, per quod nostra habeat causas ecclesia, inuestigare te volumus atque euidenter addiscere, & vtilitatem pauperum, sicut rei ordo poposcerit, exequi: & tunc pro ordinatione cellæ illius, vel redintegratione dimissæ rei instanter esse sollicitum; quatenus pia testatrix voluntas in vtroque valeat adimpleri, & detentores iniusti culpam retentionis indebitæ ex iusta amissione cognoscant. Cum omni ergo viuacitate causam hanc & exquirere, & ad effectum te volumus, Domino auxiliante, perducere, vt pia ordinantis deuotio tandem sortiatur effectum. Sed & monasterio ipsi in omnibus, salua iustitia, solatiarite volumus, vt laicæ personæ quasi ex conditoris nomine, quæ iuuaminis debuerunt ferre solatium, lædendi non habeant, sicut asseritur, facultatem.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Patrimonium ecclesiæ in Sicilia commendat.

Gregorius Romano defensori.

PROPOSITI nostri cura nos admonet ecclesiasticas utilitates strenuis agendas mandare personis. Et ideo, quia te Romanum defensorem fidelem sollicitumque probauimus extitisse, patrimonium sanctæ Romanæ, cui Deo

Concil. Tom. 13.

LIII ij

miserante deseruimus ecclesiæ, in partibus Syracusanis, Catanensibus, Agrigentinis, vel Milensibus constitutum, a præfenti secunda indictione gubernationi tuæ præuidimus committendum. Vnde necesse est te illuc indifferenter accedere, vt diuini consideratione iudicii, nostræ quoque admonitionis memoria te efficaciter ac fideliter studeas exhibere, vt nullius neglectus vel fraudis, quod absit, inueniaris sustinere periculum. Magis autem id agas, quatenus de fide & industria tua diuinæ possis gratiæ commendari. Ad familiam vero eiusdem patrimonii secundum morem præcepta direximus, vt nihil sit quod te ad peragenda ea, quæ tibi iniuncta sunt, in aliquo valeat impedire.

EPISTOLA XVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD COLONOS PATRIMONII SYRACVSANI.

Vt obediant Romano defensori.

Gregorius colonis patrimonii Syracusani.

COGNOSCATIS volo, quia ad sollicitudinem vos defensoris nostri dispositio nostra pertinere constituit. Et ideo præcipimus, vt ea quæ vobis peragenda pro vtilitatibus ecclesiasticis præuiderit, & iniunxerit, sine aliqua debeat difficultate obedire. Cui talem dedimus potestatem, vt eos qui inobedientes, vel attentauerint contumaces existere, districta ultione corripiat. Pariterque illi demandauimus, vt mancipia quæ foris latitant, vel a quocumque aliqui fines inuasi sunt, sollicitudinis suæ instantia iure ecclesiastico reuocare non differat. Noueritis etenim cum periculo suo fuisse commonitum, vt nullam aliquando violentiam rebus alienis, vel raptum qualibet excusatione facere præsumat.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM SICILIENSEM.

Quod Romano patrimonium ecclesiæ commendasset.

Gregorius Petro Siciliensi.

SCIENTES deuotionis affectum paternis commenda-
tionibus ampliari, necesse est vt ea quæ agere vos
sponte confidimus, gloriæ vestræ in his fauorem nostris
augere epistolis festinemus. Indicamus itaque Romano
defensori latori præsentium, patrimonium ecclesiæ nostræ,
quod in Syracusanis, Catanensibus & vicinis locis nosci-
tur esse constitutum, Dei protegente gratia credidisse. Et
propterea salutantes paterno affectu petimus, vt vestra
eum fouere prouidentia debeatis, atque ei in omnibus ve-
strum, sicut de vobis confidimus, auxilium commodetis;
vt dum in gloriæ vestræ solatio, vel fauore subsidium con-
solationis habuerit, & vos qualem circa nos caritatem ge-
reritis manifestius ostendatis, & nos voluntati vestræ re-
spondere, dum necesse fuerit, per omnia festinemus.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD LIBERTINVM EXPRÆFECTVM.

De patrimonio in Sicilia Romano commendato.

Gregorius Libertino expræfecto.

GLORIÆ vestræ & experta & cognita nos deuotio
prouocat epistolari vos alloquio causis ecclesiasticis
exhibere adiutores. Et ideo quia Romano defensori præ-
sentium portitori curam patrimonii ecclesiæ nostræ, quod
in Syracusano atque Catanensi territorio situm est, Deo
auctore commisimus, salutantes gloriam vestram peti-
mus, vt concurrere illi, ac ferre solatium in omnibus de-
beatis. Et ne forsan de nouitate minus aliqua quæ sunt vti-
lia comprehendat, vestris eum subtiliter consiliis informa-
te, atque ad agenda hæc vestram illi, sicut consueuistis,
operam adhibete; quatenus dum vobis opitulantis vti-
liter quæ ei iniuncta sunt peregerit, & vos de bono vestro

mercedem recipere valeatis, & nos pro gloria vestra vita omnipotentis Dei misericordiam exorare enixius inuitemur. De capitulo autem de quo mihi lator presentium est locutus, vel reuerendissimus frater noster Ioannes episcopus scripsit, interim vel tentari vel agi nil potuit: quia persona apud quam agi poterat, necdum est in potestate aliqua confirmata.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD LIBERTINVM CIRIDANVM.

Romanum defensorem commendat.

Gregorius Libertino Ciridano.

GLORIÆ vestrae bonitas, nuntio veraci diffusa, tantam nobis de se certitudinem præbet, vt in nullo de ea diffidere, sed magis sicut reuera sapienti filio ecclesiæ nostræ debeamus specialiter causam commendare. Et ideo Romanum defensorem nostrum presentium portitorem, ad gubernationem patrimonii ecclesiæ nostræ in Catanensibus ac Syracusanis partibus constituti, Deo protegente transmisiimus. Salutantes igitur paterna dilectione gloriam vestram, petimus vt in cunctis affectum vestrae caritatis inueniat, & fauoris vestri solatiis quocumque necesse fuerit potiatur: vt vobis presentibus nos absentes esse non sentiat; quatenus cum iniuncta sibi salubriter vestra ope expleuerit, & nos vobis gratiarum possimus existere debitores, & beatus Petrus apostolorum princeps, in cuius causis vos impenditis, hic vobis & in futuro compenset.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De querimonia Leontii contra Leonem episcopum.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

FILIVS noster gloriosus vir Leontius exconsul de fratre & coepiscopo nostro Leone grauitè est questus, nosque eius querela omnimodo turbauit: quia ita precipitanter & leuiter ab episcopo agi non debuit. Quam cau-

sam subtiliter exequendam venienti Romano defensori commisimus. De vestra autem fraternitate is qui ab eo directus est queritur, quod Marchilai viri clarissimi medici defensione fratris & coepiscopi nostri Domitiani metropolitæ utilitas grauetur. Et quidem tueri iuste filios suos, vel, sicut est forte, sanctæ ecclesiæ negotia fraternitas vestra debet, & nullam occasionem dare aduersariis maledicti gratia. Quod tamen vos per omnia custodire etiam ista loquendo non ambigo: eidem tamen Romano venienti etiam de hac causâ iniunximus, vt vobiscum debeat quæ sunt recta disponere.

EPISTOLA XXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM DEFENSOREM.

De Stephania & Calixeno filio eius.

Gregorius Romano defensori.

QVAMQVAM ea quæ ad ecclesiæ iura perueniunt alienari legis ratio non permittat, temperanda tamen interuam est censura districtiōis, vbi misericordiæ respectus inuitat: maxime quando tanta est quantitas, quæ nec dantem onerat, & accipientis pauperiem iuxta aliquid consolatur. Et ideo quia Stephania præsentium latrrix cum Calixeno filio suo paruulo, quem de Petro quondam viro suo se suscepisse & nimia asserit pauperie laborasse, huc veniens assidua obsecratione & lacrymis a nobis exegit, vt domum possessionis in ciuitate Catanensium, quam Ammonia quondam focrus eius ecclesiæ nostræ titulo donationis obtulerat, eidem Calixeno restitui faceremus, memoratam Ammoniam asserens alienandi eam non habere licentiam, sed antefati Calixeni filii sui per omnia iuris esse. Cui rei dilectissimus filius noster Cyprianus diaconus, qui causam cognitam habuit, contradictor exitit, inquit quod prædictæ mulieris querimonia non haberet iustitiam, nec posset rationabiliter ad filii sui nomen domum ipsam vendicare siue repetere. Sed ne superscriptæ mulieris lacrymas inanes relinquere, & plus sequi rigoris viam quam causas videamur pietatis complecti, hac tibi præceptione mandamus, vt memoratam domum

saepato Calixeno, simul & donationem ab Ammonia factam de domo ipsa, quæ illic in Sicilia esse noscitur, reddere debeas: quia, sicut diximus, melius est in dubiis non restrictionem exequi, sed ad benignas potius partes inflecti, præsertim dum ex parvæ rei cessione nec ecclesia grauat, & orphano atque pauperi misericorditer subuenitur.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

Laicis non temere tuitionem ecclesiasticam impendendam.

Gregorius Romano defensori.

PERVENIT ad nos quia quidam homines, minorem omnimodo discretionem tenentes, in suis nos periculis implicari desiderant, atque ita volunt ab ecclesiasticis personis defendi, ut ipsæ quoque personæ ecclesiasticæ ex eorum culpa teneantur. Idcirco præsentem te præceptione admotheo, & per te fratrem & coepiscopum nostrum dominum Ioannem, vel ceteros qui interesse possunt, ut patrocinia ecclesiastica, siue mea suscipiatis scripta, siue etiam minime fuerint directæ, sub tanto moderamine debeatis impendere, quatenus hi qui in furtis publicis implicati sunt, a nobis non videantur iniuste defendi, ne opinionem male agentium ex indiscretæ defensionis ausu in nos vlllo modo transferamus: sed, quantum decet ecclesiam, admonendo, & verbum intercessionis adhibendo, quibus valetis succurrite, ut & illis opem feratis, & opinionem sanctæ ecclesiæ non inquinatis.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Visitationem Messenatis ecclesiæ iniungit.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

COGNOSCENTES Messenatem ecclesiam sacerdotis regimine destitutam, visitationis eiusdem ecclesiæ fraternitati tuæ operam solenniter delegamus. Quam ita te
conuenit

conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriisque, vel quidquid aliud est in patrimonio eiusdem, a quoquam præsumatur ecclesiæ. Et ideo caritas tua ad prædictam ecclesiam ire properabit, & assiduis adhortationibus clericum plebemque eiusdem ecclesiæ admonere festinet, vt remoto contentionis diuerso studio, vno eodemque consensu talem sibi præficiendum expetant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis Canonibus nullatenus reſpuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & dilectionis tuæ testimonio literarum ad nos sacrandus occurrat. Commo- nentes etiam fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittas ecclesia, nisi forte inter clericos ipsius ciuitatis, in qua visitationis impendis officium, nullus ad episcopa- tum dignus, quod euenire non credimus, potuerit inueniri: prouisurus ante omnia ne aut cuiuslibet conuersationis vel meriti laicæ personæ aspirare præsumant, & tu peri- culum ordinis tui, quod absit, incurras.

EPISTOLA XXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MESSANENSES.

De eligendo episcopo.

Gregorius clero, ordini & plebi consistenti Messanæ.

COGNOSCENTES ecclesiam vestram sacerdotis regimi- ne destitutam, curæ nostræ fuit visitationem eiusdem ecclesiæ fratri & coepiscopo nostro Fortunato solenniter delegare. Cui dedimus in mandatis, vt nihil de prouectio- nibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriisque a quo- quam vsurpari patiatur. Cuius vos assiduis adhortationi- bus conuenit obedire, & remoto strepitu, vno eodemque consensu, talem vobis præficiendum expetere sacerdo- tem, qui & a venerandis Canonibus nulla discrepet ratio- ne, & tanto ministerio dignus valeat reperiri. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscri- ptionibus roborati, & visitatoris pagina prosequente, ad nos veniat ordinandus: prouisuri ante omnia, ne cuiusli- bet vitæ vel meriti laicam personam præsumatis eligere.

Concil. Tom. 13.

M m m m

Et non solum ille ad episcopatus apicem nulla ratione prouehetur, verum etiam vos nullis intercessionibus veniam promereri posse cognoscite, sed omnes quos ex vobis de laica persona aspirasse constiterit, ab officio & a communione alienos faciendos procul dubio noueritis.

EPISTOLA XXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTONIVM ET DOMETIANVM.

De concordia facta inter ecclesias & monasteria.

Gregorius Antonio subdiacono, & Dometiano abbati atque presbytero a paribus.

SICVT graue & plenum vituperationis est, inter personas omnipotenti Deo militantes de secularibus negotiis ortam diu controuersiam permanere, ita laudabile & studio est religioso conueniens, terrenis gratam Deo pacem præferre compendiis, & ex rebus transitoriis mansura semper caritatis lucra mercari. Et ideo quia de possessionibus Faiano, Nafoniano, & Labiniano, positis in prouincia Sicilia territorio Panormitano, de quibus inter præpositos monasterii sanctorum Maximi & Agathæ, quod Lucustanum dicitur, & e diuerso administratores xenodochii in hac vrbe Roma constituti, quod Valerii nuncupatur, longa se traxit contentio: nunc vero inter te Antonium subdiaconum nostrum memorati xenodochii præpositum, & e diuerso dilectissimum filium nostrum Dometianum abbatem atque presbyterum prædicti monasterii pactis interuenientibus salubris processit, Deo auctore, decisio; necesse est, vt omnis discordiæ possit occasio præueniri, ea quæ gesta sunt, interueniente auctoritate firmari. Proinde per huius præcepti seriem hoc decernendum esse perspeximus, vt omnia instrumenta, vel quidquid est aliud quod partibus, quod absit, adinuicem contra se venire cupientibus, quoquomodo vel ex temporis præscriptione, seu aliter opem de lege, aut quocumque priuilegio poterat ministrare; sit, sicut & vos poscitis, vacuum & omni virtute cassatum, & sola pactorū inter vos nunc habitorū pagina validum perpetuumque robur obtineat. Cui si quid forte incuria vel imperitia minus firmi-

tatis insertum est, vires plenissimæ munitionis & soliditatis ex hac nostra auctoritate suscipiat, nec superesse aliquid valeat, vnde ea quæ religioso studio provide, vt oportuit, ac pacifice terminata sunt, ne quocumque tempore quidquam dubietatis incurrant: sed omnia quæ in eisdem pactis tenentur adscripta, firma, illibata, & sine aliqua refractione persistant, quatenus amota penitus totius altercationis materia, inter eos quos caritatis immutabiliter decet manere concordia, nulla queat deinceps litigiosæ contentionis occasio generari. Pro munitione vero superscripti monasterii memorato Dometiano abbati atque presbytero præceptum simile dedimus.

Mense Ianuario, indictione secunda.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD VENANTIUM EPISCOPVM LVNENSEM.

De contentione Adeodatæ & matris eius.

Gregorius Venantio episcopo Lunensi.

QVÆ sit Adeodatæ ancillæ Dei latricis præsentium aduersus Fidentiam matrem suam querimonia, ex pagina petitionis oblata, quæ tenetur in subditis, fraternitas vestra cognoscet. Et quoniam æquitatis censura admonet vt maximū conuersis salua ratione episcopale debeat adesse solatium; idcirco his fraternitatem vestram epistolis adhortamur, vt prædictam matrem ipsius ad se faciat euocare, & tranquilla ei adhortatione suadeat, vt facere sponte non desinat, ad quod legali potest ratione compelli; quatenus nec illa affligi, nec ista videatur præiudicium sustinere. Quæ si, quod non credimus, admonitionē vestram differre voluerit, prædictæ Adeodatæ religiosæ contra eam tuitionē impendite, atque vestris eam solatiis apud iudicem, vel quocumque vsus exegerit, instantius adiuuate. Et ita in exequendam vos hanc causam impendite, vt legali ratione constricta, inuita vrgeatur facere quod sponte postponit. Memoratam vero latricem fraternitas vestra ita seruata æquitate habeat in omnibus commendatam, vt vobis ei tuitionem impendentibus, in eo quem assumpsit habitu sine aliqua, Deo protegente, concussionem permaneat.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTHEMIVM SVBDIACONVM.

De massa Veneris Stephano abbati restituenda.

Gregorius Anthemio subdiacono Neapolitano.

AQVITATIS ius exigit, vt hoc quod a prædecessoribus nostris cognita veritate est redditum, nostra indebite denuo ecclesia tenere non debeat: ne quod omnino contra religiosum constat esse propositum, non vera, sed imaginaria ac magis dolosa fuisse restitutio videatur. Et ideo quoniam Stephanus abbas monasterii sancti Marci, quod constitutum iuxta muros Spoleranæ ciuitatis esse dignoscitur, questus est nobis massam Veneris in prouincia Campania sitam, territorio Minturnensi, quam ei beata memoriæ decessoris nostri Benedicti redditam præceptione cognouimus, ab ecclesia nostra nunc indebite detineri; idcirco hac tibi auctoritate præcipimus, vt si manifeste ab ecclesiæ nostræ hominibus detinetur, in iura eam prædicti monasterii sine aliqua mora vel altercatione restituas. Si vero non a nostris, sed a quibusdam forsitan extraneis detinetur, strenua te agere sollicitudine volumus, vt in iure modis omnibus memorati debeat monasterii reformari, quatenus & ipse quod suum est, te solatiante, sine aliqua fatigatione recipiat, & alter de dispendio monasterii iniuste lucrum non habeat.

EPISTOLA XXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD FAVSTVM.

De ministeriis ecclesiasticis a filio Constantii recipiendis.

Gregorius Fausto.

SICVT res ecclesiasticæ competentibus personis sine aliqua sunt dilatione reddendæ, ita restituentis * attendenda cautela est, vt nulla ei possit postmodum ex ipsa nasci restitutione molestia. Et ideo quoniam tempore quondam Consentius defensor paternæ gloriæ vestræ commisi sibi patrimonii Campaniæ curam gessit, ministeria

*al. adhibenda

ecclesiæ Vulternæ, quæ erat pro peccatis clero & pontifice destituta, apud se propter iniunctam sibi sollicitudinem tulisse dignoscitur, quæ vos nunc reddere sine nostro consensu dubitare cognouimus; eapropter his vos hortamur epistolis, vt ea Anthemio subdiacono sub desuscepti emissione restituere sine aliqua difficultate debeatis; quatenus & res ecclesiæ in tuto apud eos quos conuenit habeantur, & gloria vestra ab omni dubitatione sit libera.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTHEMIVM SVBDIACONVM.

De ministeriis ecclesiæ Vulternæ.

Gregorius Anthemio subdiacono.

COMPERIMVS ministeria ecclesiæ Vulternæ, quæ Consentius defensor propter iniunctam sibi sollicitudinem deficiente clero vel episcopo eiusdem ecclesiæ tulerat, apud heredem ipsius remansisse. Et quia gloriosum virum Faustum filium ipsius ea reddere sine nostro consensu dubitare cognouimus, nostris eum hortati sumus epistolis, vt experientia tuæ ministeria eiusdem ecclesiæ reddere sine dubietate aliqua debuisset. Et ideo experientia tua ministeria ipsa sub desuscepti emissionem suscipiat, atque in tuto habere studeat, & modum ac qualitatem ipsorum nobis facta notitia omni subtilitate innotescat.

EPISTOLA XXXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANDREAM SCHOLASTICVM.

De infirmitate eius, & quod flagellat Deus omnem filium quem recipit.

Gregorius Andreæ scholastico.

AVDIENS quod gloriam vestram vehementer afflixerit luctus & ægritudo, valde condolui. Sed protinus agnoscens quod te morbus perfecte reliquerit, dolorem mox in lætitiã verti, magnasque omnipotenti Deo gratias retuli; quia percussit, vt sanaret; afflixit, vt ad gaudia vera perduceret. Hinc enim scriptum est: *Quem diligit Do-* Heb. 12.

Mmm iij

minus castigat, flagellat autem omnem filiū quem recipit. Hinc per
semetipfam Veritas dicit: Pater meus agricola est, & omnem
palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: omnem vero qui
fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat. Palmes enim
infructuosus tollitur, quia peccator funditus eradicatur. Palmes
vero fructuosus purgari dicitur, quia per disciplinam reciditur, ut ad
vberiolem gratiam perducatur: sic enim spicarum grana tribulis attrita,
aristis & paleis nudantur: sic oliuæ prælo pressæ, in olei pinguedinem
defluunt: sic botri vinearum tumsi calcibus, in vinum liquefcunt.
Gaude igitur, bone vir, quia in hoc flagello tuo & prouectu conspicis,
quod ab æterno iudice amaris. Præterea filiam meam Gloriosam coniugem
vestram meo peto vice salutari. Omnipotens autem Deus cælesti vos
protectione custodiat, vosque & modo consoletur de largitate donorum,
& postmodum de retributione præmiorum.

EPISTOLA XXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD VENANTIVM EPISCOPVM LVNENSEM.

De presbyteris & diaconis Aldioni ordinandis.

Gregorius Venantio episcopo Lunensi.

QVOTIENS ea quæ hortari nos conuenit postulamus, moras ad concedendum facere non debemus, ne differre bona desideria, quæ magis fouenda sunt, videamur. Et ideo quia gloriosus Aldio magister militum in ciuitate ipsius presbyteros vel diaconos omnino, sicut suis nobis epistolis indicauit, desiderat ordinari, eos qui ad consecrandum eliguntur fraternitas vestra diligenter inquirat. Et si nihil est quod canonice eorum ordinationem impediatur, Deo illos propitio studeat ordinare. Cum quibus etiam loqui vos conuenit, ut adhortationis suæ sollicitudine degentem illic populum ab infidelitate reuocare, ac contendat a gentiliū cultu suspendere, atque eos in omnipotentis Dei doceant timore persistere, & præmia æternæ vitæ diligere; quatenus hæc consecratio & illis ante Deum ad gloriam, & habitanti illic populo proficiat ad salutem.

EPISTOLA XXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

De Virgilio qui commendationis occasione pecuniam mutuo accepit.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

QVAMVIS ita fraternitas vestra conuenienti sibi grauitate discreta sit, vt non admonita, sed ex se quid cui fit impendendum intelligat, verumtamen quia lator præsentium Ioannes vir memorandus, qui præfecturæ vices illic acturus aduenit, nostra se petiit epistola commendari, sanctitas ei vestra, dum necesse fuerit, salua ratione præsidium sui fauoris impendat, & ita eum sacerdotaliter suis studeat solatiis adiuuare, quatenus vobis præsentibus nec aliorum debeat iniuste oppressionibus laborare, nec ipse aliis contra rationem grauis existat. Quia vero peruenit ad nos, quod Virgilius, qui vices illic ante hunc præfecturæ gessit, per scriptorum nostrorum occasionem, quibus eum petitione eius compulsi commendauimus, mutuas a vobis, vt ira dicamus, pecunias exegisset, ægre si verum est sustinemus, vt hoc non ex se, sed quasi per nostram epistolam obtineret. Et ideo fraternitatem vestram scire necesse est, ira sibi a nobis eos qui hoc exigant commendari, vt eis adesse in quantum possibile & iustum est debeat, non tamen vt ecclesiæ suæ huius rei occasione aliquod grauamen imponat. Data mense Septembri, indictione secunda.

EPISTOLA XXXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

De Iudæis & Christianis mancipiis.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

COGNOSCENTES qualis fraternitatem vestram zelus pro Christianis mancipiis, quæ Iudæi de Galliarum finibus emunt, accenderit, adeo nobis sollicitudinem vestram placuisse signamus, vt inhibendos eos ab huiusmo-

di negotiatione nostra etiam deliberatio iudicaret. Sed Basilio Iudæo cum aliis Hebræis veniente comperimus, hanc illis a diuersis iudicibus reipublicæ emptionem iniungi, atque euenire vt inter paganos & Christiani pariter comparentur. Vnde necesse fuit ita causam cauta ordinatione disponi, vt nec mandantes frustrari, nec hi, qui contra voluntatem suam se inquit obediunt, aliqua sustineant iniuste dispendia. Proinde fraternitas vestra hoc vigilantibus sollicitudine obseruari ac custodiri prouideat, vt reuertentibus eis a præfata prouincia, Christiana mancipia, quæ ab ipsis adduci contigerit, aut mandatoribus contradantur, aut certe Christianis emptoribus intra diem quadragesimum venundentur. Et transacto hoc dierum numero, nullus apud eos quolibet modo remaneat. Si autem quædam ex eisdem mancipiis talem ægritudinem fortassis incurrerint, vt intra statutos dies vendi non valeant, adhibenda sollicitudo est, vt dum saluti fuerint pristina restituta, similiter modis omnibus distrahantur; quia res quæ culpa caret, ad damnum vocari non conuenit. Quoniam vero quotiens nouum quid statuitur, ita solet futuris formam imponere, vt multis dispendiis præterita non * commendent; si qua apud eos mancipia de emptione anni præteriti remanserunt, vel a vobis nuper ablata sunt, dum apud vos sunt posita, ea habeant alienandi licentiam; ne detrimentum ante prohibitionem possint ignorantes incurrere, quod eos dignum est postmodum veritos sustinere. Nuntiatum præterea nobis est, superscriptum Basilius filiis suis Deo propitio Christianis quædam mancipia ad hoc velle titulo donationis concedere, vt ei huius occasionis obtentu, domini solummodo nomine ablato, deferuiant, & post hoc si ad ecclesiam confugiendum fore crediderint, vt fieri debeant Christiana, non in libertatem, sed eorum dominio quibus antea donata sunt vendicentur. In qua re fraternitatem vestram decenter conuenit vigilare. Et si qua filiis suis mancipia donare voluerit, vt cuncta fraudis tollatur occasio, fiant modis omnibus Christiana, & in domo eius non maneant, sed cum res exegerit, vt eorum debeat vti solatiis, hoc illi iubeatur impendere, quod etiam a suis filiis ei decet, & propter Deum conuenit exhiberi.

* al. commo-
dant;

EPISTOLA XXXVI.
GREGORII PAPÆ I.
AD CHRYSANTHVM EPISCOPVM SPOLETANVM.

De monachis ab eo non defensis.

Gregorius Chrysantho episcopo Spoletano.

CVM sit proprium disciplinæ ab illicitis prohibere, & excessus culpas salubriter refecare, studiosè eius seruanda censura est. Nam si negligitur, cuncta in confusione deueniunt, dum alter destruit quidquid ea custodiendo alter aedificat. Valentinus itaque presbyter questus est nobis, quia si monachus monasterii ipsius exigente culpa fuerit communionem priuatus, ad loca vestra se conferat, & communionem sine aliqua reservatione percipiat. Quod si ita se res habet, quoniam non solum regularis ordo dissoluitur, sed etiam perditionis ex hoc materia ministratur, qui sub vobis sunt presbyteris districtè ac sollicitius interdiceret vos necesse est, vt hoc facere de cetero non præsumant. Sed si forte iniuste se excommunicatum quis queritur, fraternitas vestra subtili indagatione cognoscat; & ita causam cognita veritate disponat, vt nec iniustitia diu infontis afflictione præualeat, nec disciplinæ vigor aut frangi, aut indiscreta valeat præsumptione dissolui. Et quia pariter superscriptus presbyter nobis questus est, diaconum quemdam duo iuris sui sub hac conditione manumississe mancipia, vt monachi fieri, & in eodem monasterio debuissent, vbi ipse fuerat, permanere; adiiciens vt si quis contrafacere præsumpsisset, iugo iterum seruitutis per omnia subderetur, atque vnum ex eis hanc omnino conditionem despexisse, & monasterium temerario ausu deseruisse, atque se inter clericos sociasse. Fraternitas igitur vestra & hoc subtili indagatione discutiat, & si ita repererit, sic sacerdotali se zelo hac in re decenter exhibeat, vt nec illi monasterium deserendi facultas sit, & manumittentis voluntas nihilo minus conseruata aliqua præteriri excusatione non valeat.

De Mauro multis debitis obligato.

Gregorius Anthemio subdiacono.

MAVRVS præsentium portitor in quadringentis solidis quasdam merces a Felice viro memorando se asserit suscepisse, atque promississe sex siliquas per solidum lucri causa persolvere precii. Quam lucri quantitatem in vno congestam, duas se cautiones, id est, vnam de quadringentis quinquaginta, & alteram de quinquaginta solidis emisisse, spondens certo tempore quod debeat exolvere. Sed quia, vt perhibet, in eisdem mercibus passus est non leue dispendium, & restitutis quadringentis decem solidis, quod reliquum lucri est implere compellitur, atque ex hoc maiori se necessitati ac potius desperationi ingemit subiacere, & propterea aliquo sibi subueniri petit auxilio; experientia tua, si ita est, apud magnificum filium nostrum vna cum reuerendissimo fratre & coepiscopo nostro Fortunato, ac glorioso filio nostro Maurentio magistro militum, quia & ipsi scribimus, agere studeat, vt hac in re, sicut Christianum decet & nobilem, plus benignus quam rigidus, plus misericors esse debeat quam districtus, & lucrum de damno alterius non expectet, sed recepta precii sit forte contentus; quatenus quidquid pauperi cesserit, omnipotens ei Deus multiplicata sicut promisit restitutione compenset. Ita ergo studiose experientia tua agat, vt illi modis omnibus hoc pro mercede ipsius imponere, & hunc ab afflictione possit obligationis exuere.

EPISTOLA XXXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM DEFENSOREM SICILIÆ.

De Gaudiofi penuria sustentanda.

Gregorius Romano defensori Siciliae.

DIVINORVM nos admonent eloquia præceptorum, necessitatem patientibus ecclesiasticum præbere

subsidium. Quia ergo dilectissimus filius noster Cyprianus diaconus, Gaudiosum defensorem sedis nostræ, qui Syracusis degere comprobatur, paupertatis asserit inopia constringi; idcirco experientia tuæ præsentium auctoritate mandamus, vt a præsentis secunda indictione sex solidos annis singulis ei dare non differas, vt & ille huius remedii solatio potiatur, & tu quod dederis, tuis sine dubio noueris rationibus imputandum.

EPISTOLA XXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM, FANTINVM, &c.

Vt episcopi cum mulieribus non habitent.

Gregorius Romano defensori, Fantino defensori, Sabiniano subdiacono, Hadriano notario, Eugenio notario, Felici subdiacono, Sergio defensori, Bonifacio defensori, a paribus, & sex patronis.

QVIA sicut cauta prouisio & culparum vias obstruere, & nouit quæ sunt noxia declinare, ita neglectus parer excessibus, & quæ sunt cauenda solet incurrere; magnam nos sollicitudinis oportet curam impendere, & fratrum sacerdotumque nostrorum opinioni pariter & cautela prospicere. Peruenit autem ad nos quosdam episcoporum sub prætextu quasi solatii in vna domo cum mulieribus conuersari. Et ideo ne per hoc aut subsannatoribus iusta obtrectationis detur occasio, aut facilem antiquus humani generis inimicus materiam deceptionis assumat, huius tibi serie præceptionis iniungimus, vt strenuum te studeas & sollicitum exhibere. Et si qui episcoporum, quos commissi tibi patrimonii finis includit, cum mulieribus degunt, hoc omnino compescas, & de cetero eas illic habitare nullo modo patiaris, exceptis eis quas sacrorum Canonum censura permittit, id est, matre, amita, germana, & aliis huiusmodi, de quibus praua non possit esse suspicio. Melius tamen faciunt, si etiam a talium se cohabitatione contineant. Nam legitur quod beatus Augustinus nec cum sorore sua habitare consenserit, dicens: *Quæ cum sorore mea sunt, sorores meæ non sunt.* Docti ergo viri cautela, magna nobis esse debet instructio. Nam incautæ præsumptionis

est, quod fortis pauet, minus validum non timere. Sapienter enim illicita superat, qui didicerit etiam non vti concessis. Et quidem nos nullos in hoc nolentes astringimus: sed, sicut facere solent medici, etsi ad tempus tristem curam, tamen pro salute dictamus. Et idcirco non necessitatem imponimus: sed si imitari doctum sanctumque virum elegerint, ipsorum voluntati relinquimus. Tua igitur experientia, vt seruari debeant ea quæ prohibenda mandauimus, studium & sollicitudinem gerat. Nam si aliter postmodum inueniri contigerit, non leue se apud nos nouerit periculum incurfuram. Præterea curæ tuæ sit eosdem fratres nostros episcopos adhortari, vt subiectos sibi in sacris videlicet ordinibus constitutos, quod ipsi seruant, ad similitudinem sui modis omnibus seruare commoneant; hoc tantummodo adiecto, vt hi, sicut canonica decreuit auctoritas, vxores, quas caste debent regere, non relinquunt. Data Mensē Martio, indiçtione secunda.

EPISTOLA XL.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM DEFENSOREM.

Vt Calixeno filio Stephanix donationem restituat.

Gregorius Romano defensori.

MENSE Nouembri præsentis secundæ indiçtionis experientix tuæ præceptione nostra mandauimus, vt Calixeno filio Stephanix domum Catinæ possessionis, quam Ammonia auia eiusdem Calixeni ecclesiæ nostræ facta donatione contulerat, reddere ei donationem eandem tandem debuisses. Quod hac, vt dicitur, excusatione facere distulisti, quia notitia eiusdem donationis non esset de polyptychis charaxata. Quod incongrue te dixisse cognoscas, dum ad munitionem tuam præcepti nostri pagina posset valde sufficere. Proinde præsentis auctoritate suscepta, prædictam domum & donationem antefato Calixeno orphano sine mora restitue. Nam quod iustum & ipse sentias nouimus, & nos tamen prædicto eidem orphano suprædictam domum ex benignitate largimur.

EPISTOLA XLI.

GREGORII PAPÆ I.

AD AGILVLPHV M REGEM LONGOBARDORVM.

Gratias agit de pace facta.

Gregorius Agilulpho regi Longobardorum.

GRATIAS excellentiæ vestræ referimus, quia petitionem nostram audientes, pacem quæ vtrisque esset partibus profutura, sicut de vobis confidentiam habuimus, ordinastis. Ex qua re excellentiæ vestræ prudentiam & bonitatem valde laudauimus, quia pacem diligendo, vos Deum, qui ipsius est auctor, amare monstrastis. Nam si, quod abesse gaudemus, facta non fuisset, quid aliud agi debuit, nisi vt cum peccato, & periculo partium, miserorum rusticorum sanguis, quorum labor vtrisque proficit, funderetur? Sed vt prodesse nobis eandem pacem quemadmodum a nobis facta est sentiamus, paterna caritate salutantes petimus, vt quotiens se occasio dederit, ducibus vestris per diuersa loca & maxime in his partibus constitutis, vestris præcipiatis epistolis, vt hanc pacem, sicut promissum est, ^{* al. pure} summopere custodiant, & occasiones sibi aliquas non quærant vnde aut contentio quædam, aut seditio aliqua, aut ingratitude nascatur, quatenus voluntati vestræ amplius agere gratias valeamus. Latores vero præsentium, sicut reuera homines vestros, in eo quo decuit affectu suscepimus: quia iustum fuit vt viros sapientes, & qui pacem factam Deo propitio nuntiauerunt, cum caritate & suscipere & dimittere deberemus.

Paulus diaconus libro 4. cap. 3.

EPISTOLA XLII.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODOLINDAM LONGOBARDORVM REGINAM.

Gratias refert de pace facta.

Gregorius Theodolindæ Longobardorum reginæ.

QUIA excellentia vestra ad faciendam se pacem studio- sus & benigne, sicut solet, impenderit, renuntiante filio nostro Probo abbate cognouimus. Neque enim aliter de Christianitate vestra fuerat confidendum, nisi quia

Paulus diaconus libro 4. cap. 3.

in causa pacis laborem & bonitatem vestram modis omnibus monstraretis. Vnde omnipotenti Deo gratias agimus, qui ita cor vestrum sua pietate regit, vt sicut rectam fidem tribuit, ita quoque placita sibi vos semper operari concedit. Non enim, excellentissima filia, de sanguine, qui ab vtraque parte fundendus fuerat, paruam te credas acquisisse mercedem. Ex qua re voluntati vestræ gratias referentes, Dei nostri misericordiam deprecamur, vt bonorum vobis vicem & retributionem in corpore & in anima, hic & in futuro compenset. Salutantes vos præterea paternam dilectione hortamur, vt apud excellentissimum coniugem vestrum ita agatis, quatenus Christianæ reipublicæ societatem non reiiciat. Nam, sicut & vos scire credimus, multis modis est vtile, si se ad eius amicitias conferre voluerit. Vos ergo more vestro, quæ ad gratiam & conciliationem partium pertinent, semper studete: atque vbi causa mercedis se dederit laborate, vt bona vestra amplius ante omnipotentis Dei oculos commendetis.

EPISTOLA XLIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD FELICEM.

De reuerentia & iustitia Ioannis episcopi, qui cum Felice iudicium inire volebat.

Gregorius Felici in Sicilia.

CVM reuerendissimi fratris nostri Ioannis episcopi bene nobis nota sit grauitas, mirari nos gloriæ vestræ valde fecit epistola, quod nihil eum secundum admonitionem nostram facere voluisse signabat. Et quidem durum nobis videbatur, aut vobis non credere, aut de illo talia suspicari: quippe cuius cogniti nobis mores & actio non permittebant tale habere iudicium. Cum ergo noster animus dubius in vtroque penderet, comperimus eum inter vos & ecclesiam suam voluisse esse iudicium, sed vestram magis gloriam distulisse: quod negare neque homo vester lator presentium potuit. Et contristati sumus cur gloria vestra, quæ iudicium refugit, contra eum queri voluerit, postquam constat, quia quod rationis fuit, vel vltro, vt scripsimus, obediuit. Nec ei scribere iterum necessarium

erat, ne distulisse prius secundum animum videretur. Sed ne vos contristare forsitan videremur, ex abundanti rursus præuidimus scribendum. Et quoniam certi sumus quia quidquid æquitas ordinauerit facere non recuset, oportet vt gloria vestra animos suos contra eius inuidiam non accendat, sed studeat inire iudicium, in quo vna eademque cognitione & momenti & proprietatis causa valeat distingui. Nam nos venire ad iudicium cupienti præiudicialiter scribere quædam non possumus: quia ita nos vni parti accommodare decet auditum, vt tamen alteri, præsertim inaudita allegationis, sine dubio rem integram referuamus. Et ideo agite, sicut diximus, vt negotiorum vestrorum merita veritate cognita iudicii censura definiat. Nam dum nullum velimus præiudicium sustinere, multo magis vobis, sicut re vera filiis, volumus seruari quod iustum est.

EPISTOLA XLIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

Hortatur vt de possessionibus iniuste peruasus iudicium cum Felice subeat.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

ANTE aliquantum temporis filius noster vir gloriosus Felix suis nobis epistolis questus est, quarumdam possessionum suarum fines ab hominibus ecclesiæ vestræ violenter esse peruasos, & nullam se apud vos inuenire iustitiam. Sed nobis incredibile visum est hoc aut vobis esse præsentibus perpetratum, aut certe, si ad aures vestras peruenit, non fuisse correctum. Ne tamen eius prætermittere querimoniam videremur, fraternitati vestræ scripsimus, vt aut ea, si vera essent, compesci, aut certe actores ecclesiæ suæ cum eo faceret subire iudicium. Post hæc vero hominem cum epistola ad nos dirigens, indicauit nihil vos facere voluisse. De qua re, scientes sanctitatis vestræ discretionem, dum noster animus dubitaret, comperimus illum magis distulisse: nam vos paratos extitisse, vt debuisset esse iudicium. Et quamuis hac de causa denuo vobis non fuerat scribendum, quippe quia ea quæ rationis sunt, ante vos

manifestum est facere voluisse : verumtamen ne querelam ipsius neglexisse forsitan videamur, hanc ad vos idcirco epistolam dedimus, hortantes vt cum eo etiam nunc mora postposita vestros ad iudicium homines transmittatis, in quo & momenti & proprietatis valeat quæstio terminari : vt post hoc nec ille habeat quod queratur, nec ecclesia vestra tenere aliquid præiudicialiter videatur. Quia vero homo quem ad nos misit schedam compromissi ac iudicati protulit, vbi legebatur possessionem eam, quæ Asinaria dicitur, quam ab hominibus vestris inuasam nuper asseruit, decessoris vestri recordandæ memoriæ Maximiani temporibus esse ex iudicio restitutam, necessarium esse præuidimus eius exemplar transmittere : & ideo si ita actum manifeste cognoscitis, id est, si possessio ipsa decessore vestro consentiente restituta est, & a prædicto viro possessa, sine aliqua eam facite contentione restitui, manente scilicet proprietatis, sicut in eodem iudicio constitutum est, quæstione. Si vero aliter est, & hoc pariter iudicii necesse est diffinitione distingui. Hæc igitur omnia ita fraternitas vestra indita sibi tranquillitate sine aliqua mora fieri prouideat, quatenus nec contra vos murmur exciteatur inuidiæ, nec nobis prædictus vir importunus denuo cogatur existere.

EPISTOLA XLV.

GREGORII PAPÆ I.

AD SERGIUM DEFENSOREM.

De Pantaleone notario, & de substantia auunculi eius, qui intestatus decesserat.

Gregorius Sergio defensori.

QVIA Pantaleon notarius sit in ecclesiasticis vtilitatibus occupatus, experientia tua non habet incertum. Et ideo quia Ioannes auunculus Megalis socrus ipsius nullo alio proximioere existente obiisse intestatus & sine filiis memoratur, ne per absentiam generi sui illa damnum possit incurrere, (quia si ita est, lex prædictam mulierem ad intestati auunculi successionem vocare dignoscitur) hac tibi præceptione iniungimus, vt reuerendissimum fratrem & coepiscopum nostrum Vitalianum atque Bonifacium notarium

* al. totum,

tarium in solatio tuo adhibeas, & quascumque res eum qui defunctus est constiterit reliquisse, sub breui annotare, quousque prædictus Pantaleon redeat in * tutum, studiose facere debeas. Quod vt melius possis implere, filium nostrum Ioannem virum memorandum tribunum in tuo pariter stude adhibere solatio. De quo omnino confidimus, quia, si ei voluntatem nostram prodideris, deuote se tibi accommodare non deneget. Pariter etiam studii tui sit, quoniam quædam apud se sacrata prædictus Ioannes habuisse ministeria perhibetur, & ea diligenter inquirere, & cum omni cautela in tutum facere, nobisque subtiliter quidquid inuentum fuerit indicare. Ita ergo experientia tua hæc quæ scripsimus facere solcite & curare festinet, vt non possit esse culpabilis. Nam si negligens esse potueris, ita te nostros noueris motus incurrere, vt nulla te postmodum possis excusatione defendere. Data mense Aprili, indictione secunda.

EPISTOLA XLVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD SABINVM DIACONVM.

Vt Bonifacii episcopi a clero suo accusati causâ diligenter vna cum quinque episcopis inquiratur.

Gregorius Sabino diacono.

CLERVS ecclesiæ Regitanæ multa contra reuerendissimum fratrem nostrum Bonifacium episcopum suum data nobis petitione conquestus est, petens vt ad nos debuisset habere veniendi licentiam, quatenus causæ ipsæ hic subtiliter probarentur. Sed quia nos interim prædictum fratrem nostrum huc modo non præuidimus deducendum, visum nobis est illic deputare personam ad causam eamdem cognoscendam. Et ideo mediis sacrosanctis euangelis experientia tua vna cum Paulino, Proculo, Paulumbo, vel Venerio, atque Marciano reuerendissimis fratribus coepiscopisque nostris, sine cuiusquam personæ respectu, tam clericorum querela, quam aduersus suum, sicut diximus, habent episcopum, vel si quam forte ille contra eos habuerit, cum omni æquitate ac sollicitudine perscrutetur. Et quidquid in veritate cognouerit, nobis vna

Concil. Tom. 13.

O o o o

cum prædictis fratribus nostris subtiliter diligenterque significet, vt renuntiatione vestra redditi certiores, quid fieri debeat decernamus.

EPISTOLA XLVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PAVLINVM, PROCVLVM, &c.

Gregorius Paulino episcopo Taurenfi, Proculo episcopo Nicotera, Palumbo episcopo Consentia, Venario episcopo Vinomensis, Marciano episcopo Locrensi.

CLERVS ecclesiæ Regitanæ multa contra reuerendissimum fratrem nostrum Bonifacium episcopum suum data nobis petitione conquestus est, petens vt ad nos debuisset habere veniendi licentiam, quatenus causæ ipsæ subtiliter probarentur. Sed quia nos interim prædictum fratrem nostrum huc modo non præuidimus deducendum, visum nobis est, illic personam deputare ad causam eandem cognoscendam: & ideo mediis sacrosanctis euangelis, fraternitas vestra vna cum Sabino diacono resideat: & sicut officio est sacerdotali conueniens, sine cuiusquam personæ respectu, & cetera vt supra.

EPISTOLA XLVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANASTASIVM EPISCOPVM ANTIOCHENVM.

De cura pastorali. De eo quod non rectæ fidei homines ad sacros ordines minime prouehi debeant. Et de corrupta Synodo Ephesina ab hæreticis. Et de damnatione Pelagii & Calestii.

Gregorius Anastasio episcopo Antiocheno.

FRATERNITATIS tuæ scripta suscepi, professionem fidei recte seruantia: magnasque omnipotenti Deo gratias retuli, quod & immutatis gregis sui pastoribus fidem quam semel sanctis patribus tradidit, etiam eam post eos immutabilem custodit. Prædicator autem egregius dicit: *Fundamentum aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Iesus.* Quisquis ergo cum dile-

ctione Dei & proximi fidei, quæ in Christo est, firmitatem tenet, eundem Iesum Christum Dei & hominis filium apud se posuit fundamentum. Sperandum ergo est, quod vbi Christus fundamentum est, bonorum quoque operum sequatur ædificium. Ipsa quoque per se Veritas dicit: *Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde, ille fure est & latro: qui autem per ostium intrat, pastor est ouium.* Qui paulo post subiicit, dicens: *Ego sum ostium.* Ille ergo ad ouile ouium intrat per ostium, qui intrat per Christum. Ipse autem per Christum ingreditur, qui de eodem creatore ac redemptore humani generis vera sentit & prædicat, & prædicata custodit: culmen regiminis ad officium portandi oneris suscipit, non ad appetitum gloriæ transitorii honoris. Curæ quoque suscepti ouilis solerter inuigilat, ne oues Dei aut peruersi homines praua loquentes dilanient, aut maligni spiritus oblectamenta vitiorum suadentes deuaſtent. Certe beatum Iacob qui pro vxoribus suis diu feruierat dixisse meminimus: *Viginti annis fui tecum, oues tuæ & capræ tuæ steriles non fuerunt. Arietes tui gregis non comedi, nec captum a bestia ostendi tibi. Ego damnum omne reddebam: quidquid furto perierat, a me exigebas. Die noctuque æstu urebar & gelu, fugiebat somnus ab oculis meis.* Si igitur sic laborat & vigilat qui paut oues Laban, quanto labori quantisque vigiliis debet intendere qui pascit oues Dei? Sed in his omnibus ipse nos instruat, qui propter nos homo factus est, qui dignatus est fieri quod fecit. Ipse & infirmitati meæ, & tuæ caritati spiritum sui amoris infundat, atque in omni sollicitudine & custodia circumſpectionis oculum nostri cordis aperiat. Quod vero ad sacros ordines rectæ fidei viri perducantur, eidem omnipotenti Deo gratiæ sine cessatione soluendæ sunt, & pro vita piissimi & Christianissimi domni nostri imperatoris, & tranquillissima eius coniuge, & mansuetissima eius sobole semper orandum est, quorum temporibus hæreticorum ora conticescunt: quia etsi eorum corda in insania peruersi sensus ebulliunt, catholici tamen imperatoris tempore praua quæ sentiunt eloqui non præsumunt. Præterea dum de sanctorum Conciliorum custodia tua fraternitas loqueretur, sanctam Ephesinam Synodum primam se custodire professa est. Sed quia ex annotatione

hæretici codicis, qui ad me ex regia vrbe transmissus est, agnoui per hoc quod quædam capitula catholica cum hæreticis fuerant reprehensa, quia quidem illam Ephesinam primam Synodum in eadem vrbe existimant, quæ quondam ab hæreticis traditur esse composita, omnino necesse est vt caritas vestra eamdem Synodum apud sanctam Alexandrinam atque Antiochenam ecclesiam requirat, & qualiter in veritate habeatur inueniat. Vel, si placet, hinc dirigemus quæ ab antiquitate seruata in scriniis habemus. Illa enim Synodus quæ sub primæ Ephesinæ imagine facta est, quædam in se oblata capitula asserit approbata, quæ sunt Cælestii atque Pelagii prædicamenta. Et cum Cælestius atque Pelagius in ea Synodo sint damnati, quomodo poterant illa capitula recipi, quorum damnabantur auctores. Quia vero peruenit ad nos in orientis ecclesiis nulum ad sacrum ordinem nisi ex præmiorum datione peruenire, si ita esse vestra fraternitas agnoscit, hanc primam oblationem omnipotenti Deo offerat, vt a subiectis sibi ecclesiis errorem simoniacæ hæreseos compefcat. Nam, vt alia taceam, quales esse in sacris ordinibus poterunt, qui ad hoc non merito, sed præmiis euehuntur? Omnipotens Deus dilectionem tuam gratia cælesti custodiat, & de iis qui sibi commissi sunt fructum multiplicem ac mensuram supereffluentem ad æterna gaudia reportare concedat.

EPISTOLA XLIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD BONAM ABBATISSAM.

De monasterio eius in melius transmutando.

Gregorius Bonæ abbatissæ.

Hæc epist.
eadem est
cum 44. li-
bri 5

ECCLESIASTICA damnum non sentit vtilitas, si res aliis competentes cognita veritate restituat. Cognouimus itaque Ioannem quondam presbyterum sanctæ Romanæ ecclesiæ, cui auctore Deo deseruimus, in domo iuris sui posita in hac vrbe Roma iuxta thermas Agrippinas oratorium construxisse, atque illic quosdam redditus legati titulo reliquisse: in quo etiam oratorio seruorum Dei congregationem esse constituit. Et hæc omnia vt debuif-

sent impleri, testamenti sui pagina sanctæ memoriæ Pelagio decessori nostro mandauerat. Sed quia morte occupatus hoc non occurrit implere, & domus ipsa cum horto suo ab actoribus nostræ ecclesiæ detinetur; iustitiæ nos ratio vehementer incitat huiusmodi piæ dispositionis arbitrium adimplere. Sed quoniam illic pro difficultate temporis noua seruorum Dei congregatio adhiberi non potuit, feminarum saltem ibi congregationem constituendam esse decreuimus, atque ideo & locum ipsum solenniter dedicare. Et quia monasterium tuum, vbi prius fuisti, in ruinæ erat periculo constitutum; te illic cum congregatione tua constituere Deo annuente perspeximus, quatenus & in supradictæ domus monasterio, iuxta voluntatem defuncti, Domino redemptori nostro seruiens habitare congregatio debuisset, & imminens potuisset periculum euitare. Præterea considerantes antedicti presbyteri voluntatem, perpetuo illic tempore monasterium esse, atque ad eandem domum in integro cum horto suo & rebus inferius designatis, quæ a testatore relictæ sunt, proprietatis iure constituimus pertinere, id est, massam Magulianensem cum appendiciis suis via Nomentana miliario plus minus vndecimo, tabernam in hac vrbe, quæ est posita iuxta Palacenas, & salgamum positum ante domum supradicti monasterii. His igitur ita concessis atque dispositis, dilectio tua diligenter inuigilet, vt & Dei illic laudes salubri studio deuotissime, vt moris est, celebrentur, & supradictæ res ad ius ipsius pertinentes nulla, te negligente, occasione depereant. Hanc enim sollicitudinem non solum te, sed etiam eas quæ loco tuo successerint in prædicto monasterio & rebus superius designatis constituimus nihilo minus exhibere. Data mensè Maii, indictione vndecima.

EPISTOLA L.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM ARCHIEPISCOPVM RAVENNÆ.

De Ariminensi ecclesia propter infirmitatem episcopi destituta. Atque hortatur ciues alium eligere.

Gregorius Mariniano archiepiscopo Rauennæ.

QUALITER ordinati a nobis sacerdotis, capitis, vt notum est, impediende molestia, Ariminensis ecclesia pastoralis hactenus & sacerdotali sit regimine destituta, dum fraternitas vestra cognouit. Quem dum habitatorum loci illius precibus permoti sapius hortaremur, vt si de eadem capitis qua detinebatur molestia melioratum se esse sentiret, ad suam, auxiliante Domino, reuerteretur ecclesiam: qui datis induciis in hoc quadriennio expectatus est. Quem dum monitu cleri ciuiumque illinc venientium, nosque precibus arguentium, instantius hortaremur, vt, si valeret, cum eis auxiliante Domino remearet; data in scriptis supplicatione nos petiit, vt quia ad eiusdem ecclesie regimen vel susceptum officium pro eadem qua detinetur molestia assurgere nullatenus posset, ecclesie ipsi ordinare episcopum deberemus. Vnde quia cunctarum ecclesiarum iniuncta nos sollicitudinis cura constringit, ne diutius gregi fidelium desit custodia pastoralis, illorum precibus, huiusque ex sui impossibilitate renuntiatione compulsi, visum nobis est eidem Ariminensi ecclesie debere episcopum ordinari; & datis ex more preceptis clerum plebemque eiusdem ecclesie non destitimus admonere, quatenus ad eligendum sibi antistitem concordii prouisione concurrant. Hortamur igitur vt fraternitas vestra eum quem vno consensu omnes elegerint, sicut & ipsi a nobis poposcisse noscuntur, ad se faciat euocari, quem cauta ex omnibus examinatione discutite. Et si ea in eo qua in textu heptateuchi morte mulctata sunt minime Domino fuerint opitulante reperta, atque fidelium personarum relatione eius vobis quidem vita placuerit, ad nos eum cum decreti pagina vestrae quoque addita testificationis epistola destinate; quatenus eiusdem a nobis ecclesie disponente Domino consecretur antistes.

Iuo part. 5.
cap. 305.
Broc. lib. 1.
cap. 389.

Grat. 7. q. 1.
cap. 13.
Ioan. diac.
lib. 4. c. 39.

EPISTOLA LI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CLERVM ET PLEBEM ARIMINENSEM.

Propter infirmitatem episcopi sui præcipit alium
eligendum.*Gregorius clero & plebi consistenti Arimini.*

PASTORALIS nos cura constringit ecclesiis sacerdotis moderamine destitutis sollicita consideratione concurrere : & ideo quia ecclesia vestra diu sacerdotis proprii, capitis quam nostris impediende molestia, pastoralis est regimine destituta ; vestris precibus permoti , eundem episcopum non destitimus admonere, vt si ex eadem molestia se melioratum esse sentiret, ad suscepti sacerdotii debuisset remeare ministerium. Qui semel a nobis sapiusve commonitus, eadem vrgente molestia, nunc in scriptis nobis supplicatione porrecta noscitur intimasse, nullatenus se ad regimen eiusdem ecclesiæ vel susceptum officium, impediende molestia, assurgere posse. Qua personæ eiusdem desperatione compulsi, necessarium duximus de ordinatione nos eiusdem ecclesiæ cogitare. Hortamur ergo vt vno omnes eodemque consensu, remoto strepitu, talem vobis præficiendum eligatis auxiliante Domino sacerdotem, qui & a venerandis Canonibus nullatenus respuatur, & tanto ministerio dignus valeat reperiri. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & visitatoris pagina prosequente, ad nos veniat ordinandus, quatenus ecclesia vestra, disponente Domino, proprium habere valeat sacerdotem. Volumus autem vt eum quem vnanimitas vestra elegerit, ad fratrem & coepiscopum nostrum Marinianum Rauennam sine dilatione aliqua perducatis, vt ab eo subtiliter inquisitus atque perspectus, ipsius quoque ad nos veniens testimonio roboretur.

EPISTOLA LII.

GREGORII PAPÆ I.

AD SEBASTIANVM EPISCOPVM.

De eligendo episcopo in Arimino.

Gregorius Sebastiano episcopo.

PASTORALIS nos cura constringit ecclesiis sacerdotis moderamine destitutis sollicita consideratione concurrere. Et ideo quia Ariminensis ecclesia, cui fraternitas vestra visitationis impendit officium, diu sacerdotis proprii, capitis quam nostris impediende molestia, pastorali est regimine destituta, cleri vel ciuium precibus permoti, eundem episcopum non destitimus admonere, vt si ex eadem molestia se melioratum esse sentiret, ad suscepti sacerdotii debuisset ministerium remeare. Qui semel a nobis sapiusve commonitus, eadem vrgente molestia, nunc in scriptis nobis supplicatione porrecta noscitur intimasse, nullatenus se ad regimen eiusdem ecclesiæ vel susceptum officium impediende molestia assurgere posse. Qua personæ eius desperatione compulsi, necessarium duximus de ordinatione nos eiusdem ecclesiæ cogitare. Hortamur ergo vt clerum plebemque ecclesiæ eiusdem sollicita debeatis admonitione compellere, vt sibi cum Domini auxilio talem præficiendum eligant sacerdotem, qui & aptus tanto ministerio valeat inueniri, & a venerandis Canonibus nullo modo respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati, vestrarum quoque testimonio literarum, huc sacrandus occurrat; quatenus ecclesia ipsa proprium auxiliante Domino habere valeat sacerdotem.

EPISTOLA LIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTHEMIVM CAMPANIÆ SVBDIACONVM.

De testamento Importuni Attellanæ ciuitatis episcopi.

Gregorius Anthemio Campaniæ subdiacono.

QVORVMDAM ad nos relatione peruenit, quod Importunus Attellanæ ciuitatis episcopus dum de hac
lucce

luce migraret, condito testamento in octo vnciis totius substantiæ suæ nulum suam heredem instituerit, & ecclesiam suam in residuis quatuor. Hortamur ergo experientiam tuam, vt sollicita inquisitione discutias, & quidquid ecclesiæ ipsius esse patuerit, a qualibet persona detineri nullatenus patiaris, nisi hoc solum quod eum ante episcopatus ordinem proprium habuisse constiterit. Quidquid vero vel ante ecclesiæ ipsius esse cognoueris, vel in episcopatus ordine prædictum episcopum acquisisse, in eiusdem ecclesiæ conseruetur dominio, ne quisquam exinde aliquid vsurpare qualibet occasione præsumat. Clerum vero plebemque eiusdem ecclesiæ cum omni te volumus instantia commonere; quatenus præficiendum sibi sine dilatione aliqua eligant sacerdotem, qui clerum plebemque vel res ecclesiæ ipsius cauta regularique valeat obseruatione disponere. Pariter etiam clerum plebemque ipsius ecclesiæ, vel quæ ei vnitæ sunt Cumanæ instantius commoneto; quatenus & ipsi, omni mora dilationeque postposita, aptum sibi eligere debeant sacerdotem, ne diu, & tali præsertim tempore, pastoris proprii sint regimine destituta.

EPISTOLA LIV.
GREGORII PAPÆ I.
AD SECVNDINVM.

I. De insidiis antiqui hostis.	tuendo.
II. De Calchedonensi Synodo omnimode recipienda.	V. De ordinatione apostolica sedis.
III. De Iba & Cyrillo.	VI. De paruulorum animabus, quæ sine baptismo moriuntur.
IV. De sacerdotali officio post lapsam, si pœnitentia secuta fuerit, in pristinum gradum restituito.	VII. De muneribus ab eo transmissis.
	VIII. Et de imaginibus transmissis.
- Gregorius Secundino seruo Dei incluso.

DILECTIONIS tuæ scripta suscepi, quæ in meo sensu amoris melle condita sapuerunt. O quanta aspiratione vitæ plena sunt, quæ per gratiam Spiritus proferuntur. Non in eis cultus eloquentiæ, non verborum typhus apparebat, sed solam veritatis atque caritatis radicem tenentia, per omne quod locuta sunt, cælestis patriæ amorem efflabant. In eis vero tua a me dilectio petere studuit, vt

* al. flagrabant.

ad hanc libellum exhortatorium scribere deberem. Sed scire te necesse est, fili carissime, quia tantis podagræ doloribus, tantisque curarum tumultibus premor, ut quamuis nunquam me aliquid fuisse reminiscar, valde tamen me videam non esse qui fuerim.

I.

Prov. 18.

Quod autem tua se caritas & ultra ætatem quinquagenariam adhuc iuuenilibus desideriis asserit subiacere, in hoc quoque diuini oraculi implet præceptum, quod scriptum est: *Justus in principio accusator est sui*. Nec tamen dubito maiores te infidias hostis callidi perpeti, qui maiora contra eum bella præparasti. Tanto quippe ille deceptionis molimina ardentius exquirat, quanto te cælesti patriæ feruentius inhiare cognoscit. Et nos quidem qui vitam cum pluribus ducimus, etsi formidolosi ac timidi, tamen quia contra antiquum hostem bella proposuimus, quasi in acie stamus. Vos autem qui solitariam vitam ducitis, quid aliud quam monachos dixerim, qui feruore virtutis etiam ante aciem exire festinatis? Cur ergo eum non singulariter hostis impetat, a quo se impeti singulariter spectat? Et nos quidem qui inter homines viuimus, sæpe per homines a callido hoste tentamur. Vos autem qui viam vitæ præsentis extra hominum frequentiam ducitis, tanto maiora certamina pati necesse est, quanto ad vos ipse tentationum magister accedit. Neque enim vacare orationibus ac laudibus Dei sine aliqua interruptione temporis potestis: quia etsi intentio continue prompta est, ipsa tamen humanitatis infirmitas ad semetipsam relabatur, ut aliquando fessa iaceat, atque ab studii sui exercitatione torpescat. Antiquus vero hostis mox ut otiosam mentem inuenerit, ad eam sub quibusdam occasionibus locutus accedit, & quædam ei de gestis præteritis ad memoriam reducit, audita quondam verba indecenter cogitationi resonat; & si qua dudum turpiter acta sunt, eorum species oculis cordis apponit; ut quem de præsentibus non valet inquinare, de malis transactis violet. Et decepta mens sæpe inde in delectationem rapitur, unde diu iam se per pœnitentiam afflixit; ita ut vere cum Psalmista dicat: *Computruerunt & deterioratæ sunt cicatrices meæ a facie insipientiæ meæ*. Cicatrix quippe figura est vulneris, sed

Psalms-37.

fanati. Cicatrix ergo ad putredinem redit, quando peccati vulnus, quod iam per pœnitentiam sanatum est, in delectatione sui animum concutit. Sæpe quod nunquam fecimus, per hostis callidi insidias cordis oculis videmus. Cumque insensibiliter in hoc delectatio surripit, quamuis iam plangat quæ fecerat, tædet tamen infelicem animum quædam non fecisse quæ plangat. Hæ sunt cordis nostri tenebræ, quas in hac vita volentes nolentesque sustinemus. Quis contra hæc quærendus est, nisi adiutor in opportunitatibus in tribulatione?

II.

Valde autem libenter accepi quod tua me caritas de sua dubitatione requisivit, an orientales ecclesiæ fidem atque doctrinam sanctæ memoriæ Leonis sequantur; ne fortasse earum sensus inter semetipsas pro trium capitulorum defensione diuisus sit. Vnde certam dilectionem tuam esse desidero, quia prædictæ sanctissimæ orientales ecclesiæ vno sensu, vna doctrina fidem eiusdem sanctæ memoriæ Leonis tenent, sanctamque Calchedonensem Synodum ita nobiscum custodiunt atque venerantur, vt nullus esse episcopus reputetur, qui eiusdem Synodi defensor sectatorque non fuerit. Hinc est enim vt quotiens in quatuor præcipuis sedibus antistites ordinantur, synodales sibi epistolas vicissim mittant, in quibus se sanctam Calchedonensem Synodum cum aliis generalibus Synodis custodire fateantur: sicut & nos auersamur, atque anathemate plectendos ducimus, si quis de fide eiusdem Synodi aliquid imminuere, vel aliquid in ea addere præsumit. Nam Synodus quæ post eam generaliter facta est, idcirco a nobis recipitur, quia eiusdem Synodi in omnibus sequax, honorem illius auctoritatemque custodit. Vnde necesse est vt dulcissima mihi tua dilectio, in hoc quod præcipue in bonis moribus viuit, quod se per abstinentiam affigit, quod doctrinæ Dei vehementius insistit, hoc studiosius cogitet, ne errorem schismaticorum sequens, a sancta vniuersali ecclesia diuisa possit inueniri. Et quid tot labores proderunt, si in vnitatem fidei inuenta non fuerit quæ ante Dei omnipotentis oculos in bonis actibus animam præcipue custodit? Hinc enim dicitur: *Vna est* Can. 6.

solumba mea, perfecta mea. Hinc ad Moysen Dominus dicit:

Concil. Tom. 13.

Pppp ij

Exod. 33.

Est locus penes me, & stabis super petram. Quis est locus qui non sit in Deo, dum cuncta ab ipso, per quem creata sunt, continentur? Sed tamen est locus apud eum, videlicet sanctæ ecclesiæ vnitas; in qua super petram statur, dum confessionis eius soliditas humiliter tenetur. De quo loco subiungitur: *Tunc videbis posteriora mea.* In petra enim, id est, in sancta ecclesia stantes, Dei posteriora videbimus, quando iam ea quæ in fine promissa sunt cælestis patriæ gaudia contemplabimur. Peruersi autem homines, qui trium capitulorum occasione reperta ecclesiasticam disciplinam fugiunt, de suis carnalibus actibus reprehendi pertimescunt, subesse sedis apostolicæ præceptis nolunt, & nos quasi de fide reprehendunt, quam ipsi nesciunt. Et dum neque in fide recti sunt, neque in bonis operibus intenti, student vt certare pro fide videantur. Sicque fit vt quotidie deteriores fiant, dum in eis culpa grossescit, qui quasi de zelo feruoris videri etiam laudabiles appetunt. Sed iuxta hoc quod scriptum est: *Ex operibus eorum cognoscetis eos,* vitam eorum tua caritas attendat, & meritum intentionis aspiciat. Vt enim dilectioni tuæ de eadem re breuiter loquar, sancta Calchedonensis Synodus vsque ad definitionem fidei, & prolationem Canonum, de generalibus causis locuta est. Nam post prolationem Canonum specialia episcoporum certamina sopire curauit.

Matth. 7.

III.

Epistolam vero quam in ea reuerendissimus Ibas denegat suam, quod in extrema parte Synodi iaceat, agnoscis. Quæ videlicet epistola Nestorium inauditum & inquisitione non facta damnatum asserit, Cyrillum vero in Apollinaris dogma cecidisse suspicatur. Et si totus superior textus prædictæ Synodi legitur, quantum hæc epistola eidem Synodo aduersetur inuenitur; quia scilicet sancta Synodus & Nestorium, sicut est, hæreticum denuntiat, & beatum Cyrillum patrem catholicum veneratur. Epistola ergo quæ illum defendit qui a Synodo damnatus est, & eum accusat qui a Synodo veneratus est, proculdubio definitioni sanctæ Synodi probatur aduersa. Sed quia eius defensores solent dicere, quod hanc Ibas eo tempore scripsit, quo adhuc Cyrillus propter duodecim capitula, quæ necdum exposuerat, dubius

habebatur ; in ipsa hac epistola perpende , quia legitur quod inter orientales episcopos & beatum Cyrillum pax fuerit celebrata. Si ergo post concordiam pacis , post satisfactionem amotæ dubitationis , hæc eadem epistola scripta est , constat quia non est catholica , quæ patrem catholicum , atque in toto Synodi volumine laudatum , hæreticum appellat. Hæc paucis dixi , quia ex quibus præcipue causis hac in re dubitationem tua caritas habet , in epistolis non inueni.

IV.

Et quia tua sanctitas hoc a nobis requisit , vt sibi de sacerdotali officio post lapsum resurgendi auctoritates scriberemus , dum se dicit de hoc Canones diuersos legisse , & diuersas sententias inuenisse , alias resurgendi , alias nequaquam posse : ideo sanctas nos generales Synodos , a Nicæna incipientes , hanc cum reliquis quatuor veneramur : quia ipsam sequentes , cetera in cunctis canonicis sententiis vnanimiter concordant. Nam & nos præcedentes patres sequi debemus , qui auctore Deo a sacra doctrina illorum non discordamus. A capite itaque incipientes , vsque ad quartum altaris ministrum , hanc formam seruandam cognoscimus : vt sicut minorem maior præcedit in honore , ita & in crimine , & quem maior sequitur culpa , maiori plectatur vindicta , & sic postea pœnitentia credatur esse fructuosa. Quid enim prodest triticum seminare , & fructum illius non colligere ? aut domum construere , & non illic habitare ? Post dignam igitur satisfactionem credimus posse rediri ad honorem , dicente Propheta. *Numquid qui cadit non adiciet vt resurgat ?* Ex : *Qui auersus est non reuertetur ?* Et peccatori ait : *In quacumque die conuersus ingemueris , tunc saluus eris.* Vnde & Psalmista ait : *Cor mundum crea in me Deus , & Spiritum tuum rectum innoua in visceribus meis. Ne proicias me a facie tua , & Spiritum sanctum ne auferas a me.* Dum enim petiit , ne a Domino proiiceretur pro culpa sua , alienam rex Propheta simul rapuisse vxorem tremefactus expauit , & Propheta indicante flagitium suum , pœnitentiam agens addebat : *Redde mihi lætitiã salutaris tui , & Spiritu principali confirma me.* Si enim condignam Deo pœnitentiam non fecisset , nequaquam aliis prædicaret. Ait enim : *Docebo iniquos vias tuas , & impii ad te conuertentur.* Dum enim peccata pro-

spexit Propheta mundatus per pœnitentiam, non dubitauit prædicando curare aliena, & sacrificium de semetipso Deo offerre studuit, cum dicebat: *Sacrificium Deo spiritus contri-
bulatus.* Ad hoc ista sufficerent: sed omnis sententia quo plus sacræ scripturæ testimoniis confirmatur, facilius creditur. De hoc enim propheta dicit: *Nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & uiuat.* De hoc peccantibus dicitur: *Peccator in quacumque die conuersus ingemuerit, saluus erit: omnes iniquitates eius obliuioni tradentur.* Si enim Redemptor noster, qui peccatores non perdere, sed iustificare venit, in obliuione peccantium delicta dereliquit: quis hominum condemnanda referuat, cum Apostolus dicat: *Si Deus iustificat, quis est qui condemnet?* Ad fontem misericordiæ recurrentes, euangelii proferamus sententiam: *Gaudeo, inquit, super uno peccatore pœnitentiam agente, magis quam super nonagintanouem iustis, qui non indigent pœnitentia.* Et ouem perditam, nonagintanouem non errantibus relictis, humero pii pastoris ad ouile reportatam Dominus ipse testatur. Si ouis perdita errans post inuentionem ad ouile humero reportatur, cur iste post pœnitentiam ad ecclesiæ ministerium lapsus non reuocetur? Sicut in Apocalypsi dicitur de ministerio ecclesiæ: *Memento unde excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac.* Quid enim est grauius, aut carnale delictum admittere, sine quo pauci inueniuntur, aut Dei filium iureiurando negare? In quo verbo hunc ipsum beatum Petrum apostolorum principem, ad cuius sacrum corpus indigni sedemus, lapsum esse cognoscimus. Sed post negationem pœnitentia secuta est, & post pœnitentiam misericordia data est: quia postea ab apostolatu eum non expulit, qui ante quidem ipsum se negare prædixit. Tibi hæc, fili carissime, dicta sufficiant, ut illum quem conspicias delicta fletu delere, in conspectu diuinitatis non dubites misericordiam consequi: quia ille peccatorem reuersum non despicit, qui peccatores sanguine suo redimere venit.

V.

De ordinationibus vero apostolicæ sedis pontificum, utrum post beatissimum virum Hormisdam aliqua sint addita, uestra caritas requirit. Sed usque ad Vigilii papæ tempora expositas ordinationes præsulorum esse cognoscas.

Aloem vero, thymiama, styracem & balsamum, sanctorum martyrum corporibus offerenda, latore presentium deferente transmisimus.

VI.

In extremo vero epistolæ quæstisti, quid eis respondendum sit, qui dilectionem tuam de paruulorum animabus requirunt, qui sine gratia baptismatis moriuntur, dicens: Si corpus originali tenetur culpa, vnde anima quæ a Deo datur rea erit, quæ adhuc in actuali delicto corpori non consensit? Sed hac de re dulcissima mihi tua caritas sciat, quia de origine animæ inter sanctos patres requisitio non parua versata est: sed vtrum ipsa ab Adam descenderit, an certe singulis detur, incertum remansit, eamque in hac vita insolubilem fassi sunt esse quæstionem. Grauis enim est quæstio, nec valet ab homine comprehendi: quia si de Adam substantia anima cum carne nascitur, cur non etiam cum carne moritur? si vero cum carne non nascitur, cur in ea carne quæ de Adam prolata est obligata peccatis tenetur? Sed cum hoc sit incertum, illud incertum non est: quia nisi sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo, omnis anima originalis peccati vinculis est obstricta. Hinc enim scriptum est: *Non est mundus in conspectu eius, nec vnus diei infans super terram.* Hinc Dauid ait: *In iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea.* Hinc ipsa Veritas dicit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non introibit in regnum cælorum.* Hinc Paulus apostolus ait: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur.* Cur ergo infans, qui nihil legit, in conspectu omnipotentis Dei non valet esse mundus? Cur Psalmista, ex legitimo coniugio prolatus, in iniquitate conceptus est? Cur nisi qui mundatus aqua baptismatis fuerit, mundus non est? Cur in Adam omnis homo moritur, si originalis peccati vinculis non tenetur? Sed quia genus humanum in parente primo velut in radice putruit, & ariditatem traxit in ramis, & inde omnis homo cum peccato nascitur, vnde primus homo permanere noluit sine peccato. De his autem subtilius & latius loqui debueram: sed dum me & curarum tumultus premunt, & harum portitor vt laxari debuisset importunus extitit; vnde multa debui, pauca locutus sum. Rogo autem omnipotentem Deum, vt sua

Psal. 50.

Ioan. 3.

1. Cor. 15.

te gratia protegat, & beati Petri apostolorum principis intercessione a malis omnibus illæsum seruet, quatenus feruor cælestis desiderii in tua mente quotidie ardentius excrescat, vt semper nouus, & semper seipso robustior ad cælestia præmia multiplicius percipienda pertingas.

VII.

Transmisi autem duos homiliarum codices, quas dixi in ecclesia dum adhuc loqui præualerem, vt quia ipse te videre, tibi que sedulo colloqui non possum, caritati tuæ, vel per ea quæ scribere valui, absens non sim. Exiguum quoque vestimentum transmittere studui, per quod tua caritas, quia Australi in animo calore feruet, foris a corpore Arcturi frigus repellat. Peto autem vt pro me orare enixius debeas, vt tuæ intercessionis ope & a malis præsentibus eripi, & æternis merear gaudiis præsentari.

VIII.

Imagines quas tibi dirigendas per Dulcidum diaconum rogasti, misimus. Vnde valde nobis tua postulatio placuit, quia illum toto corde, tota intentione * quæris, cuius imaginem præ oculis habere desideras, vt te visio corporalis quotidiana reddat exercitatum: vt dum picturam illius vides, ad illum animo inardescas, cuius imaginem videre desideras. Ab re non facimus, si per visibilia inuisibilia demonstramus. Sic homo qui alium ardentem videre desiderat, aut sponsam amans videre conatur, si contigerit eam ad balneum aut ad ecclesiam ire, statim per viam incedenti se præparat, vt de visione eius hilaris recedat. Scio quidem quod imaginem Saluatoris nostri non ideo petis, vt quasi Deum colas, sed vt recordatione filii Dei in eius amore recalescas, cuius te imaginem videre desideras. Et nos quidem non quasi ante diuinitatem ante illam prosternimur, sed illum adoramus quem per imaginem aut natum, aut passum, aut in throno sedentem recordamur. Et dum nobis ipsa pictura quasi scriptura in memoriam filium Dei reducit, animum nostrum aut de resurrectione lætificat, aut de passione demulcet. Ideoque direximus tibi furtarias duas, imaginem Dei Saluatoris, & sanctæ Dei genitricis Mariæ, beatorumque apostolorum Petri & Pauli continentes, per suprascriptum filium nostrum diaconum, & vnam crucem, clauem etiam pro benedictione a sanctissimo

Etissimo corpore Petri apostolorum principis, vt per ipsum a maligno defensus permaneat, cuius signo te esse munitum credis, & ex eo te protegat qui iuuenilia semper suggerit recordari: vt in bonis tuis actibus perseueres: vt in eius amore vsque ad finem permaneat, pro cuius amore solitarius desideras habitare: vt alios in eius amore accendas, propter quem te fecisti * haberi: vt vitæ huius mala, quæque inimicus suggerit retro acta, mentis prouentibus quasi facibus inardescas, pro cuius amore vitam etiam velis finire: ipse quoque te protegat vsque in finem, qui cunctum mundum dignatus est redimere Iesus Christus Dominus noster, qui viuit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

EPISTOLA LV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ADEODATAM.

Eam ad superna meditanda corroborat.

Gregorius Adeodatae illustri.

MAGNAM nobis lætitiæ gloriæ vestræ ingessit epistola, quæ æternæ vitæ desiderium vos habere signauit: sed quia huiusmodi studium fugitiua solet mundi gloria præpedire; hortamur vt mentis vestræ saluberrimam deliberationem res quælibet transitura non reuocet, nec ab incepto eam tramite deuiet: sed magis supernæ patriæ amor accendat, præmia mansura sollicitent, & ad venturi iudicis promissionem certam semper aspiret, atque ex temporalibus æterna mercetur: vt ex hoc & in vera gloria esse, & inter matronas possitis cælestes adscribi. Reducite ad animos prosperitates temporum, multitudines hominum, dignitatum pompas, matronarum gloriam, diuitiarum abundantiam. Attendite hæc omnia vbi vel quid facta sunt, & ex hoc pensate quod nulla sint, & quia qui ista diligit somnium vigilans videt. Hæc itaque recordatio magna vobis debet esse instructio, quoniam pro magno diligi non debet quidquid sine concluditur. Illa ergo appetenda, illa summopere diligenda sunt, quæ nec inuenta transeunt, nec adepta deficiunt. Sed quia ad horum desiderium anhelare sine diuinæ misericordiæ gratia nullus valet; ora-

Concil. Tom. 13.

Q999

mus omnipotentem Dominum, ut hæc vobis & eligendi velle, & posse tribuat obtinendi, quatenus & hic vos in suo viuere timore concedat, & postea in sanctorum matronarum sorte recipiat. Paterna itaque caritate gloriam vestram salutantes, indicamus de causa fratris & coepiscopi nostri Decii hoc nobis visum fuisse, ut eam audiendam fratri & coepiscopo nostro Ioanni & Leontio viro glorioso, quia bonus & iustus vir dicitur, committere deberemus; securi maxime quia ubi prædicti fratris & coepiscopi nostri in iudicio caritas interest, nec eis surripiatur, nec pars ecclesiæ possit præiudicium sustinere.

EPISTOLA LVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

Quod nihil pro sepultura exigendum aut accipiendum est, nisi sponte pro luminaribus ecclesiæ aliquid offeretur.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

Grat. 13. qu.
2. cap. 12.
Iuo par. 12.
cap. 10.

QVESTA est nobis Nereida clarissima femina, quod ab ea centum solidos pro filia suæ sepultura fraternitas vestra non erubescat exigere: atque ei super doloris gemitum maiorem dispendii studeat inferre molestiam. Quod si ita se veritas habet, quia graue nimis est, & procul nimis est a sacerdotis officio precium de terra concessa putredini quarere, & de alieno velle facere luctu compendium; ab hac se petitione fraternitas vestra contineat, & molesta ei de cetero non existat: maxime quia & Hortulanum quondam, de quo se ipsam asserit filiam suscepisse, ecclesiæ vestræ non in parua quantitate munificum memorat extitisse. Hoc autem vitium & nos postquam, Deo auctore, ad episcopatus honorem accessimus, de ecclesia nostra omnino vetuimus, & prauam denuo consuetudinem nequaquam vsurpari permisimus, memores quia dum Abraham a filiis Hemor, hoc est, Ephron filio Seor sepulcrum precio ad humanum corpus coniugis postularet, precium accipere renuit, ne commodum videretur de caduere consecutus. Si ergo tantæ considerationis paganus vir fuit, quanto magis nos qui sacerdotes dicimur hoc facere non debemus? Vnde ne hoc auaritiæ vitium, ne vel in alie-

Genes. 23.

nis denuo tentari præsumatur admoneo. Sed si quando aliquem in ecclesia vestra sepeliri conceditis, siquidem parentes ipsius, proximi vel heredes pro luminaribus sponte quid offerre voluerint, accipere non vetamus. Peti vero aut aliquid exigi omnino prohibemus: ne, quod valde irreligiosum est, aut venalis fortasse, quod absit, dicatur ecclesia, aut vos de humanis videamini mortibus gratulari, si ex eorum cadaueribus studeatis quærere quolibet modo compendium. Alias vero causas, quas prædictæ Nereidæ est complexa petitio, hortamur vt aut pacifica, si fieri potest, ordinatione definias, aut certe in deputatum a nobis iudicium personam instructam dirigere non omittas; quia ad hoc Redemptum defensorem nostrum præsentium portitorem illic direximus, vt & partes in iudicio obseruare compellat, & executionis suæ instantia ad effectum quæ fuerint iudicata perducatur.

EPISTOLA LVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

Promittit clericis Comanis ad vnitatem ecclesiæ redeuntibus possessionem Aurianam, licet in ea nullum ius habeant.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

LATORE præsentium communi filio Euentio diacono, qui fraternitatis vestræ nobis scripta detulit referente cognouimus, clericos ecclesiæ * Comensis, quos sacerdotali studio reuerti ad vnitatem ecclesiæ monuistis, respondisse, non sibi talem a vobis affectum impendi, vt ad hoc redire caritate suadente præualeant, asserentes res diuersas suas iniuste ab aliis, inter quos & a nostra ecclesia possessionem quæ villa Auriana dicitur, detineri. Nos quidem sanctitatis vestræ sollicitudinem omnino laudauimus; quia quod vos oportuit facere minime neglexistis. Sed nec nos prædictam possessionē, si eis iure competit, etiam si ad communionem forte reuerti distulerint, contra rationis ordinem patimur detineri, sed eam cognita volumus veritate restitui. Si vero ad vnitatem ecclesiæ, quod

* al. Cumenis,

Concil. Tom. 13.

Q999 ij

optamus, Deo se inspirante conuerterint, etiam si nihil illis competat, eam illis parati sumus concedere. Nam nulla occasione excusare se volumus, quos ad matris ecclesiæ sinum redire desiderabiliter expectamus. De hortis vero quos in capitulare transmissio ex substantia tali ecclesiæ vestræ competere signastis, vel prædictus vobis portitor indicabit, vel in subsequenti illuc personam transmittemus, cui inter alia curabimus euidenter iniungere, ut veritatem congrua indagatione cognoscat, & quidquid iustum fuerit faciat. Nam nos qui alios contristare contra æquitatem non patimur, multo magis vos, quos valde diligimus, tristes relinquere non valemus. De aliis autem causis, quale nostrum ad singula sit responsum, supradicti communis filii relatione cognoscetis. Scripta vero ad dilectissimum filium nostrum Anatolium diaconum pro commendatione hominum vestrorum, sicut voluistis, fecimus.

EPISTOLA LVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANATOLIUM DIACONUM
CONSTANTINOPOLITANUM.

Homines Constantii episcopi commendat.

Gregorius Anatolio diacono Constantinopolitano.

REVERENDISSIMVS frater & coepiscopus noster Constantius suos homines illuc pro ecclesiæ suæ utilitatibus festinans transmittere, tuæ eos dilectioni voluit commendari. Proinde in quantum, Deo iubente, potueris, eis saluatione, ubi necesse fuerit, concurras, atque solatium feras; quatenus dum tua fuerint, sicut dignum est, opitulatione suffulti, & ipsi illic minus valeant laborare, & prædictus frater noster ecclesiæ suæ melius utilitates adiutas, te suffragante, cognoscat.

EPISTOLA LIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD FANTINVM DEFENSOREM PANORMITANVM.

De synagogis Iudæorum irrationabiliter occupatis.

Gregorius Fantino defensori Panormitano.

ANTE aliquantum tempus Victori fratri & coepiscopo nostro scripsimus, vt quoniam quidam Iudæorum data nobis petitione questi fuerunt, synagogas in ciuitate Panormitana positas cum hospitibus suis fuisse ab eo irrationabiliter occupatas, quousque causa, vtrum iuste factum esset, potuisset agnosci, ab eorum suspenderet se congregatione; ne forte in eorum sola voluntate versari præiudicium videretur. Et quidem nos prædictum fratrem nostrum incongrue aliquid egisse, sacerdotii eius respectus facile credere non permisit. Sed quia Salerio notario nostro, qui illic præfens postea inuentus est, renunciantem comperimus, nullam extitisse causam pro qua potuissent rationabiliter occupari, atque eas esse inconsulte ac temere consecratas, idcirco experientia tua præcipimus, vt quia quod semel consecratum est Iudæis vltra non valet restitui, quantum a filiis glorioso Venantio, Patricio & Urbicio abbate synagogæ ipsæ cum his hospitibus quæ sub ipsis sunt, vel earum parietibus cohærent, atque hortis ibi coniunctis æstimatæ fuerint, studii tui sit, vt præfatus frater & coepiscopus noster dare precium debeat; quatenus hoc quod occupari fecit, in ius ecclesiæ ipsius valeat prouenire, & illi opprimi, aut aliquam pati iniusticiam nullo modo videantur. Codices vero vel ornamenta pariter ablata quærantur. Quæ si manifeste tulta sunt, & ipsa sine ambiguitate aliqua volumus restitui; quia sicut illis quidquam in synagogis suis facere, vt & ipsi prius scripsimus, vltra quam lege decretum est, non debet esse licentia, ita eis contra iustitiam & æquitatem nec præiudicium nec aliquod debet inferri dispendium.

INDICAVIT nobis Iamnus Iudæus præsentium portitor, Inauem suam atque res suas Candidum defensorem nostrum cum aliis creditoribus occupasse, atque eas pro credita quam dederat pecunia venumdedisse, & a cunctis debitis cautionibus restitutis solum apud se præfatum defensorem obligationis chirographum tenuisse, & sapius se supplicantem ideo reddere contempsisse, quia, ut ait, fors est debiti satisfacta: experientia ergo tua præcipimus, ut cum omni subtilitate curet addiscere; & si ita repperit, districta compulsione perurge; quatenus omni mora postposita, cautionem prædicti portitoris restituat. Ita ergo sollicitudo tua studeat, ut denuo ad nos hac de causa querela non redeat.

QVOTIENS in conuentionibus quibusdam noster expectatur assensus, ne in dubium veniant quæ geruntur, ratio ea pro securitate partium debet habita solidare. Proinde cognoscentes quid inter dilectionem tuam & Fantinum defensorem nostrum ac rectorem patrimonii partium Panormitanarum conuenerit de portionibus tibi competentibus in Massalenas & Samanteria, in prouincia Sicilia, & in territorio Panormitano, & domo in Panormitana ciuitate sita, quam ecclesiæ nostræ dudum titulo donationis obtuleras, nostrum his accommodamus assensum, atque omnia, sicuti inter vos gesta sunt, per huius^{*} tui^{nis} *al. ratio- tionis paginam confirmamus, nec quidquam eorum a nobis successoribusque nostris deduci in irritum profite-
mur;

quia valde ecclesiasticæ est moderationi conueniens, vt quæ ordinata fuerint vel decisa, nulla in posterum debeant refragatione turbari.

EPISTOLA LXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARTINVM SCHOLASTICVM.

Quod episcoporum causæ magna cum diligentia sunt perscrutandæ.

Gregorius Martino scholastico.

* al. cu-
iustibet

CVM de negotiis* ciuilibus exorta causatio maioris, vt magnitudini tuæ notum est, requisitionis indigeat; quanta cura, quantaque vigilantia episcoporum causæ debeant perscrutari sapientia tua consideret. In eâ vero epistola, quam per latorem præsentium transmifisti, pro quibus ad nos causis a Cremenio fratre & coepiscopo nostro transmiffus fueris, superficie tenus indicasti, & earum radicem penitus tacuisti. Quarum si nobis origo vel fuisset qualitas interius manifesta, quid de his diffiniendum esset, prædicti fratris nostri animos responsione vtique patienti ac congrua firmaremus. Illud tamen nobis omnino displicuit, quod aliquos episcoporum sine primatis sui epistolis ad comitatum profectos esse, vel Conuentus significas illicitos celebrare. Sed quia, sicut præfati sumus, causarum origo vel qualitas omnino nobis ignota est, pronuntiare aliquid definitiue non licet nec possumus; ne, quod reprehensibile nimis est, de rebus non bene cognitis proferre sententiam videamur. Vnde valde necessarium fuerat, si hic pro plenissima instructione nostra magnitudo tua nostris interrogationibus responsura, tempore quo in Sicilia dilata est, perrexisset. Sed tamen postquam fratrem & coepiscopum nostrum Ioannem vidistis, in eo & nos vidisse vos credimus. Et ideo quia de eisdem nobis & ipse causas scribere studuit, ei quæ nobis sunt visa rescripsimus. Qui quoniam maturi prouidique consilii sacerdos est, si cum ipso causas, pro quibus missus est, tractare volueris, certi sumus quia in eo & quod vtile est, & quod rationem habet, inuenies.

Ad deponendum Lucillum episcopum quatuor
episcopos adhibeat.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

QVÆ aduersus Lucillum Melitæ ciuitatis episcopum querela commota sit, ex epistolarum uestrarum & gestorum quæ ad nos direxistis pagina declaratum est. Et ideo quia tanti facinoris ultio nulla debet dilatione differri; fraternitas uestra tres vel quatuor de fratribus ac confacerdotibus sibi nostris adhibeat, ut ipsis quoque presentibus prædicta ac satisfacta veritate prædictum Lucillum de episcopatus ordine, quem huiuscemodi scelestis contagio maculauit, studeat sine ambiguitate deponere. Quia vero presbyteri vel quidam diaconi prodita iniquitatis fuisse conscii ac participes memorantur; sanctitas uestra subtili indagatone discutiatur. Et si ita repererit, ab honoris sui & ipsos similiter gradu deiiciat, & in monasteriis, ubi digne valeant pœnitentiam agere, deputet. Sed quia per hos multi in huius labem peccati perhibentur esse collapsi, cunctos qui rei esse claruerint dominici corporis ac sanguinis participatione priuare vos conuenit, atque eos uestris epistolis districtius admonere, ut litanis & orationibus operam dent, & peccati quam contraxerunt maculam flendo tergant. Quibus quando sit secundum modum pœnitentiæ reddenda communio, iudicio uestro committimus. Hoc tamen solícite vos prouidere necesse est, ut iis qui mortis urgentur periculo viaticum non negetur. Curæ præterea sit vobis clerum & populum Melitæ ciuitatis hortari, ut quia sine proprio pastore esse non poterunt, ordinandum sibi eligant Deo propitio sacerdotem. Causam vero presbyterorum ac diaconorum, qui in lapsu accusati sunt, solícite omnino rimamini. Et si rei criminis esse patuerint, seueram in eis ultionem & canonicam exhibete; ut quanto illorum iniquitas Deum potuit ad iracundiam prouocare, tanto eum vos placare emendatione districtissima valeatis.

EPI-

EPISTOLA LXIV.
GREGORII PAPÆ I.
AD EVMDEM.

Contra aliquorum murmurationem rationem reddidit
de Missæ ordinatione.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

VENIENS quidam de Sicilia mihi dixit, quod aliqui amici eius, vel Græci vel Latini, nescio quid quasi sub zelo sanctæ Romanæ ecclesiæ de meis dispositionibus murmurarent, dicentes: Quomodo ecclesiam Constantinopolitanam disponit comprimere qui eius consuetudines per omnia sequitur? Cui cum dicerem: Quas consuetudines sequimur? respondit: Quia *alleluia* dici ad Missas extra pentecostes tempora fecistis: quia subdiaconos spoliatos procedere: quia *Kyrie eleison* dici: quia orationem dominicam mox post Canonem dici statuistis. Cui ego respondi: Quia in nullo eorum aliam ecclesiam secuti sumus. Nam ut *alleluia* hic diceretur de Hierosolymorum ecclesia, ex beati Hieronymi traditione, tempore beatæ memoriæ Damasi papæ traditur tractum; & ideo magis in hac sede illam consuetudinem amputauimus, quæ hic a Græcis fuerat tradita. Subdiaconos autem ut spoliatos procedere facerem, antiqua consuetudo ecclesiæ fuit. Sed quia placuit cuidam nostro pontifici, nescio cui, qui eos vestitos procedere præcepit. Nam vestra ecclesiæ numquid traditionem a Græcis acceperunt? Vnde habent ergo hodie, ut subdiaconi lineis in tunicis procedant, nisi quia hoc a matre sua Romana ecclesia perceperunt? *Kyrie eleison* autem nos neque diximus, neque dicimus sicut a Græcis dicitur; quia in Græcis simul omnes dicunt, apud nos autem a clericis dicitur, & a populo responderetur: & totidem vicibus etiam *Christe eleison* dicitur, quod apud Græcos nullo modo dicitur. In quotidianis autem Missis alia quæ dici solent tacemus, tantummodo *Kyrie eleison*, & *Christe eleison* dicimus, ut in his deprecationis vocibus paulo diutius occupemur. Orationem vero dominicam idcirco mox post precem dicimus; quia mos apostolorum fuit, ut ad ipsam solummodo orationem oblationis

Ioan. diae.
lib. 2. c. 21.

Concil. Tom. 13.

Rrrr

hostiam consecrarent. Et valde mihi inconueniens visum est, vt precem quam scholasticus composuerat super oblationem diceremus, & ipsam traditionem quam Redemptor noster composuit super eius corpus & sanguinem taceremus. Sed & dominica oratio apud Græcos ab omni populo dicitur, apud nos vero a solo sacerdote. In quo ergo Græcorum consuetudines secuti sumus, qui aut veteres nostras reparauimus, aut nouas & vtilis constituimus, in quibus tamen alios comprobamur imitari? Ergo vestra caritas, cum occasio dederit vt ad Catanensem ciuitatem pergat, vel in Syracusana ecclesia, eos quos credit aut intelligit quia de hac re murmurare potuerunt facta collatione doceat, & quasi alia ex occasione eos instruere non desistat. Nam de Constantinopolitana ecclesia quod dicunt, quis eam dubitet sedi apostolica esse subiectam? Quod & piissimus domnus imperator, & frater noster Eusebius eiusdem ciuitatis episcopus assidue profitentur. Tamen si quid boni vel ipsa vel altera ecclesia habet, ego & minores meos, quos ab illicitis prohibeo, in bono imitari paratus sum. Stultus est enim qui in eo se primum existimat, vt bona quæ viderit discere contemnat.

EPISTOLA LXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De episcopo Byzaceno prouinciæ Africae de crimine accusato.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

Ioan. diac.
lib. 4.

FRATERNITATIS vestræ scripta suscepi, in quibus indicatis Martinum virum eloquentissimū de Africana prouincia Syracusas venisse, vobisque aliquid secretum locutum fuisse. Et quidem fraternitas vestra, quotiens occasionem reperit, amorem suum circa beatum Petrum apostolum non cessat ostendere. Vnde omnipotenti Deo gratias agimus, quia vbi illa est, ibi nos absentes non inuenimur. Causam tamen de qua agitur, necdum sanctitas vestra subtilius agnouit. In quodam enim crimine Byzacenus primas fuerat accusatus, & piissimus imperator eum iux-

ta statuta canonica per nos noluit iudicari. Sed acceptis decem auri libris, tunc Theodorus magister militum obtulit vt minime fieret. Tamen piissimus imperator admonuit vt transmitteremus, & quidquid esset canonicum faceremus. Sed videntes contrarietates hominum, eandem causam inire nolimus. Nunc autem idem primas aliqua de consilio suo loquitur. Et valde dubiū est vtrum pure an certe: quia a coepiscopis suis impetitur, nobis modo talia loquatur. Nam quod se dicit sedi apostolicæ subiecti, si qua culpa in episcopis inuenitur, nescio quis ei episcopus subiectus non sit. Cum vero culpa non exigit, omnes secundum rationem humilitatis æquales sunt. Tamen quod vestræ fraternitati placet cum prædicto eloquentissimo Martino loquimini. Vos enim tractate quid agere debeat. Cui nos de causâ breuiter rescripsimus; quia & hominibus incognitis passim nos credere non debemus. Si tamen vos, qui eum in præsentem conspicitis, ei loquendum fixius aliquid iudicatis; vestræ hoc caritati committimus, de cuius amore in omnipotentis Dei causa certi sumus. Quæ autem vos agitis, nos egisse non dubitetis.

EPISTOLA LXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VITALEM DEFENSOREM SARDINIÆ.

Quod præsidium defensionis non præstet clericis ab episcopis suis punitis pro eorum excessibus.

Gregorius Vitali defensori Sardinia.

INDICATVM nobis est, quod quidam Calaritanæ ecclesiæ clerici disciplinam sui refugientes episcopi, contra eum solatium tuæ defensionis exquirant, atque per hoc illi, quod dici graue est, contumaces existant. Quam rem, si ita est, omnino dure suscepimus. Dicitur etiam quod suæ actus deferentes ecclesiæ, in aliorum se obsequiis ac laboribus occupantes, vbi nomen dederunt militiæ, inueniantur extranei. Experienciæ ergo tuæ denuntiamus, vt nihil deinceps tale aliquid facere præsumat: sed si cuiusquam clerici, vt assolet, culpæ casus emerferit, in qua te sibi petere debeat adiutorem, ad eundem episcopum reuerenter accede, & sicut causæ meritum cognoueris,

apud eum non defensor culpæ, sed potius intercessor exi-
ste, vt hac prouisione & poscenti feras auxilium, & iura
præpositi non turbentur. Si qui vero sunt qui iusta popo-
suerint, eis per te auxilium sedis apostolicæ non est negan-
dum. Sed tamen ita seruandum est, vt vniuscuiusque epi-
scopi reuerentia & clericorum disciplina per defensionis
tuæ experientiam minime soluatur. Dicitur nobis
etiam quod rustici possessionis eiusdem Calaritanæ eccle-
siæ iura propria deserentes in priuatorum possessionibus
culturam laboris exhibeant. Ex qua re agitur, vt possessio-
nes ecclesiæ proprio in alias occupato cultore depereant,
atque ad tributa sua persoluenda idoneæ non existant. In
qua re experientiam tuam volumus omnino esse solici-
tam, ne tale quidquam fieri posthac nostra auctoritate da-
ta tibi permittere debeas, sciturus quod si neglexeris, no-
stros exinde de minori tua sollicitudine contra te animos
commoueri. Cognouimus etiam quod monasteria seruo-
rum Dei vel etiam feminarum pro suo quisque libitu &
diuersarum causarum executione perturbet; quod om-
nino non grate suscipimus, tuamque experientiam ex hoc
commonemus, ne quemquam hoc usurpare denuo ac-
cepta nostra auctoritate permittas; sed vt episcopis loci
ipsius, sub cuius degunt moderamine, curæ sit eorum cau-
sas utilitatesque disponere. Valde enim est incongruum,
vt omisso eo, alius quilibet eorum se causis admisceat. Sed
ille eorum vitam competenti regularique debet mode-
ratione disponere, qui pro commissis eorum sibi anima-
bus compellitur reddere rationem.

EPISTOLA LXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

De clericis suis ei non obedientibus, & de fortilegis, &
idolorum cultoribus puniendis.*Gregorius Januario episcopo Calaritano.*

PERVENIT ad nos quod quidam de vestris clericis spiri-
tu elationis inflati, quod dici graue est, fraternitatis
vestræ iussionibus obedire postponant, atque in aliorum se
magis obsequiis ac laboribus occupantes, suæ deserant, vbi

sunt necessarii, actus ecclesiæ. Ex qua re nimium admiramur, cur in eis ecclesiasticæ non teneatis regulam disciplinæ, nec eos dissolute vagantes in deuiis ad normam suscepti officii, districti moderaminis freno restringatis. Dicitur etiam quod aliqui ex eisdem contumacibus clericis, vt defendi contra vos valeant, ad Vitalis defensoris nostri patrocinia conuolarint. Vnde ad eum scripta nostra direximus, ne quemquam clericorum vestrorum contra vos irrationabiliter denuo audeat defendere: sed si culpæ casus emerferit, & grauis non est, sed veniam mereatur, intercessor apud vos magis accedere debeat, quam defensor. Ne ergo tale ad nos deinceps de subiectorum vestrorum contemptu quidquam perueniat, præcauete. Cognouimus etiam quod monasterio sancti Iuliani quædam vidua suam substantiam derelinquens, a clerico vestro, qui eiusdem defunctæ mulieris actus, dum adhuc viueret, gubernabat, ipsa sit direpta substantia, nuncque callidum ad reddendum existere. Hortamur ergo vt eum, si, vt dicitur, ita verum esse patuerit, districta faciatis executione constringi, quatenus res monasterio derelictas restituere sine immuntione festinet, & quod adire seruata fidei suæ puritate non debuit, vel cum pudoris sui damno reddere compellatur. Quam vero verecundum sit, vt fraternitatem vestram nos admonere videamur, quatenus clericum suum sub disciplinæ vigore restringat, credo quod eadem fraternitas vestra tacita etiam ipsa consideret. Contra idolorum namque cultores vel aruspicum atque sortilegorum, fraternitatem vestram vehementius pastoralis hortamur inuigilare custodia, atque publice in populo contra huius rei viros sermonem facere, eosque a tanti labe sacrilegii & diuini intentatione iudicii, & præsentis vitæ periculo, adhortatione suasoria reuocare. Quos tamen, si emendare se a talibus atque corrigere nolle repereris, feruenti comprehendere zelo te volumus: & si quidem serui sunt, verberibus cruciatibusque, quibus ad emendationem peruenire valeant, castigare: si vero sunt liberi, inclusione digna districtaque sunt in pœnitentiam dirigendi: vt qui salubria & a mortis periculo reuocantia audire verba contemnunt, cruciatus saltem eos corporis ad desiderandam mentis valeas reducere sanitatem. Indicarum etiam

Grat. 25. q.
c. Contra.

Grat. dist.
8. 9. cap. 5.
Anselm. lib.
6. cap. 146.

nobis est, quod laicis quibusdam curam vestri patrimonii committentes, postmodum in rusticorum vestrorum deprædationibus, atque per hoc ex fatigationibus fuerint deprehensi, & reddere res quas indecenter retinent habitas, quasi suæ ditionis, quippe vestræ non suppositi curationi, postponant, vobisque despiciant actuum suorum reddere rationem. Quod si ita est, districte a vobis discuti conuenit, atque inter eos ecclesiæque vestræ rusticos causam examinare subtilius. Et quidquid in eis fuerit fraudis inuentum, cum pœna legibus statuta reddere compellantur. De cetero vero cauendum a fraternitate vestra est ne sæcularibus viris, atque non sub regula vestra degentibus, res ecclesiasticæ committantur, sed probatis de vestro officio clericis. In quibus si quid reperiri poterit prauitatis, vt in subditis, emendare quod illicite gestum fuerit valeatis, quos apud vos habitus sui magis officium commendet, quam excuset.

EPISTOLA LXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANATOLIVM DIACONVM.

De his qui ex Istriæ schismate ad vnitatem fidei venerunt.

Gregorius Anatolio diacono Constantinopolitano.

LATORES præsentium, qui de Istricorum schismate ad vnitatem ecclesiæ Deo miserante reuersi sunt, multa de prauitate episcoporum qui in illis partibus sunt conueruntur. Et quia ea pro re Constantinopolim festinantes tua sibi petunt adesse debere solatia, dilectionem tuam his hortamur affatibus, vt eis salua ratione solatiari debeat atque concurrere, quatenus te opitulante & minus illic fatigari, & quod iustum est facilius valeant adipisci.

EPISTOLA LXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

Maximi Salonitani episcopi causam, quam Mariniano commiserat, episcopo Mediolanensi iniungit.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

MAXIMVS Salonitanæ ecclesiæ præuaricator, post-^{Ioan. diac. lib. 4. c. 12.}quam per potestates maiores sæculi obtinere nihil valuit, ad minores sese contulit, nobisque tam nimietate precum, quam attestazione bonorum operum præuolare contendit. Ex qua re inhumanum credidi, si is qui se multum timere me dicit, in aliquo me temperatiorem minime inuenire potuisset. Et ideo decreui vt reuerendissimus frater & coepiscopus noster Marinianus eius causam debeat in Rauennati vrbe cognoscere. Si autem persona eius suspecta forsitan habetur, volumus vt vestra quoque fraternitas, si ei laboriosum non est, ad eandem ciuitatem fatigare se debeat, & cum prædicto fratre in eodem iudicio pariter sedere. Quidquid autem vestræ vtrorumque sanctitati placuerit, scitote mihi modis omnibus placiturum. Vestrum ego iudicium meum deputo: & quæ vtrique vos relaxanda esse censetis, me relaxare certum tenete: hoc tamen solícite pensantes, ne aut cum peccato remissi, aut cum iniuria sanctæ ecclesiæ esse videamur austeri. Huius autem causæ executionem Castorio chartulario iniunximus, vt ipse nobis debeat cuncta quæ acta fuerint subtiliter renuntiare.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVSEBIVM, VRBICIVM, &c.

Iubet ob superbiam Ioannis episcopi Constantinopolitani, & Cyriaci, qui superbum vniuersalis nomen vsurpabant, ne quisquam in illorum subscriptionibus hanc vocem vniuersalis adiciat.

Gregorius Eusebio Thessalonicensi, Urbicio Dyrrachitano, Andrea Nicopolitano, Ioanni Corinthio, Ioanni primæ Justinianæ, Ioanni Cretenfi, Ioanni Larissæo & Scodritano, aliisque compluribus episcopis.

SVSCEPTI regiminis cura constringimur officii nostri sollicitudinem vigilanter extendere, & fratrum nostrorum animos sermone admonitionis instruere, vt nec ignorantæ præsumptio praua decipere, nec scientes dissimulatio quædam valeat excusare. Cognoscat siquidem fraternitas vestra Ioannem quondam Constantinopolitanæ ciuitatis antistitem contra Deum, contra pacem ecclesiæ, in omnium despectu & iniuria sacerdotum, modestiæ ac mensuræ suæ terminos excessisse, & illicite in Synodo superbum ac pestiferum œcumenicum, hoc est, vniuersalis sibi vocabulum vsurpasse. Quod beatæ recordationis Pelagius decessor noster agnoscens, omnia gesta eiusdem Synodi, præter illa quæ illic de causâ venerandæ memoriæ Gregorii episcopi Antiocheni sunt habita, valida omnino districtione cassauit, districtissima illum increpatione corripiens, vt se a nouo & temerario superstitionis nomine cohiberet: adeo vt suum illi diaconum, nisi tantum nefas emendaret, procedere prohiberet. Cuius nos rectitudinis zelo per omnia inhærentes, statuta ipsius sine refragatione Deo protegente seruamus; quia dignum est vt rectam decessoris sui viam gressibus inoffensis incedat, quem de eodem loco ad reddendam rationem æterni iudicis tribunal expectat. In qua re ne quid omittere quod ad pacem ecclesiæ pertinet videremur, nostris eundem sanctissimum Ioannem scriptis semel iterumque conuenimus, vt amoto superbiæ vocabulo cordis sui elationem ad humilitatem, quam magister & Dominus noster docuit,
incli-

inclinaret. Quem quoniam neglexisse comperimus hæc eadem, & beatissimū fratrem & confacerdotem nostrum Cyriacum successorem ipsius concordia studio non destitimus admonere. Sed quia hoc iam, vt videmus, mundi huius termino propinquante, in præcursione sua apparuit humani generis inimicus, vt ipsos qui ei contradicere bene atque humiliter viuendo debuerunt, per hoc superbia vocabulum præcursores habeat sacerdotes; hortor atque suadeo vt nullus vestrum hoc nomen aliquando recipiat, nullus consentiat, nullus scribat, nullus vbi fuerit scriptum admittat, vel subscriptionem suam adiiciat: sed, sicut omnipotentis Dei ministros decet, integrum se ab huiusmodi venenata infectione custodiat, & callido insidiatori in se locum non præbeat: quoniam & hoc in totius ecclesie iniuriam ac discissionē, & sicut diximus, in omnium vestrum respectum fit. Nam si vnus, vt putat, vniuersalis est, restat vt vos episcopi non sitis. Præterea peruenit ad nos, quod fraternitas vestra ad urbem Constantinopolim sit conuocata. Et quamuis piissimus noster imperator agi illic illicita non permittat, tamen ne peruersi homines Conuentus vestri occasione reperta, aut pro huius nominis superstitione locum surreptionis requirant, aut ob aliam rem facere Synodum cogitent, quatenus hoc in ea callidis machinationibus inducant, quamuis sine apostolicæ sedis auctoritate atque consensu nullas quæcumque acta fuerint vires habeant; verumtamen coram omnipotenti Deo contestor & admoneo, vt nullius vestrum illic quibuslibet suasionibus, quibuslibet blandimētis, quibuslibet præmiis, quibuslibet terroribus teneatur assensus: sed pro æterni iudicii consideratione aduersus praua desideria salubriter atque vnanimiter vos exhibete, & pastorali constantia atque apostolica auctoritate suffulti prædonem irruentemque lupum excludite, & in discissionem ecclesie sæuienti non cedite, ne de hac re quacumque surreptione Synodū patiamini, quæ neque legitima quidem nec Synodus dicenda est, celebrari. Hoc quoque pariter admonemus, vt si forte nil actum de huius peruersi nominis mentione fuerit, sed de alia re Synodus forte colligitur, omnino sitis cauti, circumspecti, vigilantes, atque soliti, ne quid illic * contra locum aliquem vel personam

* *at. circa**Concil. Tom. 13.*

præiudicialiter siue illicite, vel aduersus Canones censeatur. Sed si quid incidentis vtilitatis causa tractandum est, sic causa de qua agitur formam accipiat, vt statuta vetera nulla conuellat. Vnde iterum coram Deo & sanctis ipsius admonemus, vt hæc omnia summo studio, & tota mentis intentione seruetis. Nam si quis, quod non credimus, scripta præsentia aliqua in parte neglexerit, a beati Petri apostolorum principis pace se nouerit segregatum. Ita ergo fraternitas vestra agat, vt cum pastor pastorum in iudicio venerit, de loco regiminis quem accepit reatum habere non possit.

EPISTOLA LXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAURENTIVM MAGISTRVM MILITVM.

Theodorum oppressum commendat.

Gregorius Maurentio magistro militum.

VALDE mirati sumus quod vobis in Neapolitana ciuitate positis, venire ad nos pro quibusdam causis Theodorus vir memorandus præsentium portitor cogere, maxime dum in illa se re contra antiquum morem a fratre & coepiscopo nostro Fortunato queratur præiudicium pertulisse: quam ad curam dispositionemque patroni ciuitatis eiusdem gloria vestra teste asserit sine dubio pertinere. Quod si ita se res habet, omnino contristamur, cur in eius vos defensione veritas non permouit, vt & libere quod esset ratio diceretis, & reseruari quod longa sibi consuetudo iure vendicat faceretis. Quia ergo graue nimis est contra veterem vsum sacerdotes sibi quidquam arripere, vnde in laicorum videntur actus incidere, prædicto fratri coepiscopoque nostro scribere quæ nobis sunt visa curauimus, ipsorumque ad vos scriptorum exemplar transmisi, vt ex eis quid debeat quamcitus scrutari gloria vestra cognoscat. Præterea indicauit nobis supradictus portitor, Vectano, qui comes fuit in Missinati castello, propterea quod eum nobilem fuisse nouerat, & paupertate nimia laborabat, viginti urnas vini per duos annos de insula Prochyta, quæ ei vicina erat, misericordiæ intuitu se fuisse largitum, & nunc eas de eadem insula successo-

rem ipsius tamquam debitas violenter exigere. Et quoniam hoc ne de cetero tentari debeat postulat prohiberi, gloria vestra curet addiscere. Et si hoc quod quaritur veritate subsistit, & hæc ante consuetudo non fuit, huiusmodi grauamen iustitia suadente compeſcat, & studeat vt pietatis administratio in præfata insula onus præiudicii non imponat. Quia vero priuilegia ciuitatis suæ, vel causas insulæ illius a nobis gloriæ vestræ petiit commendandas; hortamur vt vestram eis tuitionem impendere seruata æquitate quocumque necesse fuerit debeatis: & si qua in re vtilitas populi cui præest contra rationis, sicut ait, ordinem prægrauatur, imposita onera vsque ad modum iustitiæ vobis suffragantibus releuentur, nec priuilegia eorum quolibet modo calcentur: sed omnia quæ vsus antiquitatis statuit in omnibus intemerata seruentur. Ita ergo in his gloria vestra se decenter exhibeat, vt & ipsa partes fouere iustitiæ comprobetur, & hi qui commendati sunt bona nobis vestra quæ de vobis cupimus semper audire renuntient.

EPISTOLA LXXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PASSIvvm EPISCOPVM FIRMANVM.

Mandat consecrare oratorium sancti Sauini.

Gregorius Passiuo episcopo Firmano.

VALERIANVS notarius ecclesiæ Firmanæ fraternitatis tuæ petitoria nobis insinuatione suggestit, quæ habetur in subditis, in fundo Visiano iuris sui iuxta muros ciuitatis Firmanæ oratorium se pro sua deuotione fundasse, quod in honorem beati martyris Sauini desiderat consecrari. Et ideo, frater carissime, si in tuæ parochiæ memorata constructio iure consistit, & nullum corpus ibidem constat humatum, percepta primitus donatione legitima, id est, in reditu solidos tres liberos a tributis fiscalibus, gestisque municipalibus alligata, prædictum oratorium absque Missis publicis solenniter consecrabis: ita vt in eodem loco nec temporibus futuris baptisterium construatur, nec presbyterum constituas cardinalem. Et si Missas ibi fieri forte maluerit, a dilectione tua presbyterum

Concil. Tom. 13.

Ssss ij

nouerit postulandum, quatenus nihil tale a quolibet alio sacerdote vllatenus præsumatur. Sanctuaria vero suscepta sui cum reuerentia collocabis.

EPISTOLA LXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CHRYSANTHVM EPISCOPVM SPOLETANVM.

Mandat sanctuaria sancti Sauini Valeriano notario Firmano dari.

Gregorius Chrysantho episcopo Spoletano.

VALERIANVS notarius ecclesiæ Firmanæ sanctuaria beati martyris Sauini oblata petitione sibi postulat debere concedi, quatenus in eius nomine oratorium propriis constructum sumptibus possit solenniter consecrari. Et ideo, frater carissime, præfati desiderii ex nostro te mandato conuenit obedire, vt deuotionis suæ in consecratione quam postulat potiatur effectu.

EPISTOLA LXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM PANORMITANVM.

Ecclesiæ Tarracinensis visitationem committit.

Gregorius Constantio episcopo Panormitano.

FRATERNITATI vestræ ecclesiæ Tarracinensis visitationis operam nos olim mandasse recolimus. Sed quia peruenit ad nos, quod peccatis facientibus nec clerus illic, nec plebs tanta remanserit, quibus debeat interim episcopus ordinari, vtile esse perspeximus eandem ecclesiam, vel quidquid ipsius est, quousque illam vt Domino placuerit ordinemus, vestræ, Deo auctore, dispositioni committere. Et ideo sollicitudinem vos conuenit adhibere, vt quidquid possessionibus ecclesiæ ipsius in qualibet re accedere potuerit, vobis in reparatione eiusdem ecclesiæ siue cleri ipsius subuentione proficiat, quatenus & nos remedium pro vestro labore capere, & illi aliquod valeant sustentationis habere solatium. Mobilia vero prædictæ ecclesiæ facta subtiliter volumus describi notitia, nobisque transmitti, vt ex hoc quid fieri debeat, auctore Domino,

disponamus. Circa actus autem vel disciplinam cleri vel filiorum ecclesie ipsius magnam te habere curam necesse est, atque ita super pastoralis studio vigilare, vt de animabus eorum non culpabilis sis, sed apud omnipotentem Deum mercedem potius possis acquirere.

EPISTOLA LXXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAURENTIVM MAGISTRVM MILITVM.

Theodosium abbatem commendat, ne grauius in murorum vigiliis affigatur.

Gregorius Maurentio magistro militum.

ELLIVS noster Theodosius abbas monasterii quod a Liberio quondam patricio in Campania partibus noscitur esse constructum, a nobis precibus impetrauit, vt eum cum congregatione sua vestrae deberemus gloriae commendare. Asserit enim se in murorum vigiliis vltra vires suas vehementer affligi. Petimus ergo gloriam vestram, vt, siquidem est possibile, de eodem per vos onere releuetur. Si vero ex toto, vt non fiat, hoc est omnino difficile, vel ira illi ex nostra commendatione ipsum leuigantes pondus solitudinis temperetis, vt dum in Dei laudibus liberior vacare voluerit, pro vobis, cuius opere vt leuationem aliquam habeat factum est, securior valeat Dominum exorare, sed & nostram sibi apud gloriam vestram sentiat epistolam profuisse.

EPISTOLA LXXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CHRYSANTHVM EPISCOPVM SPOLETANVM.

De ordinatione clericorum Viuanensis ecclesie.

Gregorius Chrysantho episcopo Spoletano.

ANTE hoc biennium fraternitati tuae Viuanensis ecclesie visitationis deputaueramus officium, in quo de more scrinii nostri nihil vos de prouectionibus facere volumus clericorum. Nunc vero venientes huc presentium portitores predictae ecclesie clerici, dixerunt sacerdotes se neque in eadem ecclesia, neque in eius parochiis

habere. Hortamur igitur fraternitatem tuam, vt si quidem talem potuerit reperire personam, quæ digna ad episcopalis officii apicem valeat promoueri, huc eam cum solennitate decreti vestrarumque testimonio literarum celerius dirigatis. Sin vero hoc nunc inueniri non potest, cum omni studio ac viuacitate personas exquirite, quæ illic in presbyterii ordine valeant consecrari. Quarum vitam actusque subtili prius inquisitione discutite, vt in nullo eis vel sacri Canones, vel ecclesiasticæ regulæ valeant obuiare; vt hac prouisione populus illic degens communionem, qua se priuatos ob sacerdotum necessitatem flebiliter conqueruntur, recepisse se gaudeant, & in ecclesiis illis sacra Missarum solennia deesse non debeant. Sed & pro consignandis infantibus fraternitas tua illuc curet accedere, vt nihil sit quod pastoralis sollicitudinis neglecta vos cura remordeat.

EPISTOLA LXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CASTORIVM NOTARIVM RAVENNÆ.

Vt de legitimo vsu pallii quo archiepiscopus Rauennas utebatur, inquirat.

Gregorius Castorio notario Rauennæ.

Ioan. diac.
lib. 4. c. 7.

DVM Florentinus Rauennatis ecclesiæ diaconus apud nos pro reuerendissimo fratre & coepiscopo nostro Mariniano de vsu pallii ageret, requisitus a nobis quæ esset antiqua consuetudo, respondit quod in omnibus litanis pallio Rauennatis ecclesiæ episcopus vteretur. Quod ita non esse & ab aliis didicimus, & ex epistolis Ioannis quondam episcopi, quas ei ostendi fecimus, euidenter apparuit. Sed hoc asseruit quod dicere iussus est. Nam tempore quo a te idem Ioannes quondam episcopus est inhibitus, ne pallio inordinate ac temere vti præsumeret, scripsit nobis hanc fuisse priscam consuetudinem, vt ciuitatis ipsius episcopus pallio in litanis solennibus vteretur. Quarum tibi literarum exemplaria pro tua informatione transmisimus. Adeodatus vero prædictæ ecclesiæ diaconus, dum apud nos tempore quo hic fuit similiter de eiusdem vsu pallii agere enixius studeret, volentes cognoscere ve-

ritatem, eum similiter quæ esset consuetudo curauimus requirendum. Qui vt credi sibimet suaderet, atque a nobis valeret quod petebat exigere, sub iureiurando testatus est antiquam consuetudinem fuisse, vt in quatuor aut in quinque solennibus litanis pallio ciuitatis suæ episcopus vteretur. Experientia ergo tua diligenter inuigilet, & cum omni sollicitudine quot litanæ solennes ab antiquitate fuerint requirat. Nec eas solennes nominando requirere studeat, sed maiores, vt per hoc, quod nobis præfatus Adeodatus diaconus testatus est, & prædicti Ioannis episcopi fatetur epistola, dum constiterit quantæ litanæ solennes fuerint, quotiens indui solebat in litanis pallium cognoscentes, libentissime concedamus. Sed hoc non ab illis perquirat, qui ab ecclesiasticis exhibentur, sed ab aliis quos sine fauore partis esse cognouerit, & quæque sollicita indagacione repererit nobis subtiliter indicet; vt veritate, sicut diximus, cognita, fratris coepiscopi nostri reuerendissimi Mariniani animos releuemus.

Mense Julii, indictione secunda.

EPISTOLA LXXVIII.
GREGORII PAPÆ I.
AD DONELLVM.

De eo quod anima amat amantem se.

Gregorius Donello erogatori.

IN nostra mente vestra magnitudo quantæ sit dulcedinis, ex vestra, vt suspicor, mente pensatis; quia, sicut scriptum est, Amat anima amantem se. In eo ergo quod me diligitis, vos quoque a me diligi scitis. Et quod prius illuc Castorio chartulario nostro veniente vobis minime scripsi, non torporis fuisse credite, sed & ægritudinis & occupationis. Nam nos & præsentem vos videre cupimus, & absentibus colloqui saltem per epistolam desideramus. Vnde & optamus vt vos beatus Petrus apostolorum princeps ad sua limina feliciter perducatur; quatenus in omnipotentis Dei gratia perfrui præsentia vestra mereamur.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVLOGIVM PATRIARCHAM ALEXANDRINVM.

De possessione ecclesiæ, & lignis.

Gregorius Eulogio patriarchæ Alexandrino.

SCRIPTA dulcissimæ vestræ sanctitatis latore præsentium deferente suscepti, quæ mihi de eius causa citius terminanda locuta sunt. Sed mox vt venit, qualiter possessio quam quærebat ab ecclesia nostra tenebatur agnouit, sibi que ipsi citius rationem reddidit. Ea autem quæ cum aliis habuit, sine strepitu decidit. De causa vero de qua mihi omnino scribendum fuerat, nihil vestra sanctitas scripsit: in qua me & tardum esse iudicauit: quæ ne fortasse in scandalo diuisionis erumperet, eiusdem diuisionis nolui auctor existere. Elegi enim vt ea quæ secutura sunt per alios exirent. Sed subsequenti tempore Deo auctore probabitur, quia in causa in qua Deo placere cupio, homines non formido. De qua vobis iam etiam in Constantinopolitanam urbem venientibus scribere curavi. Ligna vero, sicut beatitudo vestra scripserat, maiora paraueram; sed ita parua nauis huc transmissa est, vt nisi rescissa essent, ferre non posset. Quæ rescindi nolui, sed vestro iudicio quid de his fieri debeat referuari. Si autem non sunt necessaria vobis, hic ea in aliis vsibus aptabimus. Peto autem vt prome enixius vestra sanctitas orare debeat; quia & podagra doloribus, & barbarorum gladiis, & curarum afflictionibus incessanter premor. Sed si mihi orationis vestræ opem impenditis, credo quod me contra aduersa omnia fortiter iuuabitis.

EPISTOLA LXXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD MARINIANVM EPISCOPVM RAVENNÆ.

Quid de Maximo agendum sit.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennæ.

Grat. 2. q. 5.
cap. 9.
Ioan. diac.
lib. 9. c. 13.

QUÆ de causa Maximi sint agenda, ex epistolis quas ad vos ante transmisiimus agnouistis. Sed quia qualis hac
de

de re fraternitatis vestræ voluntas sit, ac magis petitio, præsentium latore Castorio chartulario nostro renuntiantem cognouimus, ideoque si idem Maximus coram vobis & prædicto chartulario nostro de simoniaca hæresi præstito se sacramento purgauerit, atque de aliis ante corpus sancti Apollinaris, sicut scripsimus, tantummodo requisitus liberum se esse responderit, causam ipsius fraternitatis vestræ, de eo quod excommunicatus Missarum solennia agere præsumpsit, iudicio committimus, qua debeat pœnitentia talis culpa purgari. Et ideo quidquid vobis secundum Deum placet, securi disponite, nec aliquid de nobis dubium habeatis. Nam quidquid a vobis hac de causa fuerit ordinatum, nos & grate suscipimus, & libenter admittimus. Hortamur tamen, vt debeatis esse solliciti, & ita qua fienda prospicitis temperetis, quatenus & illi, si ita videbitur, benigne præstetis, & vigoris ecclesiastici genium, vt oportet, congrua dispensatione seruetis. Suprascriptum vero portitorem in præsentem, quid vobiscum ei sit agendum, instruximus. A quo cuncta subtiliter addiscentes, sic vos in omnibus exhibete, vt in vestra sollicitudine nostram fuisse præsentiam sentiamus.

EPISTOLA LXXXI.
GREGORII PAPÆ I.

AD CASTORIVM NOTARIVM.

Post pœnitentiam consolatoriam Maximo dare iubet epistolam.

Gregorius Castorio notario.

QVANTO credi tibi a nobis & necessarias vides causas iniungi, tanto te strenuum debes & sollicitum exhibere. Proinde si Maximus Salonitanus præstito sacramento firmauerit se simoniaca hæresi non teneri, atque de aliis, ante corpus sancti Apollinaris tantummodo requisitus, innoxium se esse responderit, & de inobedientia sua pœnitentiam, sicut deputauimus egerit; volumus vt ad consolandum illum epistolam, quam ad eum scripsimus, vbi ei & gratiam nostram & communionem nos reddidisse signauimus, experientia tua dare debeat. Quia sicut in contumacia persistentibus seueros nos esse conuenit,

Concil. Tom. 13.

TTT

sic iterum humiliatis & pœnitentibus negare locum veniæ non debemus. Præterea de fratre nostro Sauiniano episcopo Iadertino, atque Honorato archidiacono Salonitano, vel aliis qui se ad sedem apostolicam contulerunt, cum eodem Maximo omnino studiose agendum est, vt illos in ea qua decet caritate suscipiat, & dolorem contra eos nullo modo in corde retineat, sed pura cum eis gratia & sincera dilectione viuat.

EPISTOLA LXXXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMUM EPISCOPUM SALONITANVM.

Admittit ad communionem, & vsum pallii confert.

Gregorius Maximo episcopo Salonitano.

Grat. 2. q.
4. c. 8. Poly.
lib. 2. tit. 37.

QVAMVIS culpabilibus ordinationis tuæ primordiis graue malum per inobedienciæ culpam addideris, nos tamen sedis apostolicæ auctoritatem eo quo decuit moderamine temperantes, nunquam contra te vsque adhuc, quod causa poscebat, exarsimus. Sed vt longius se ingratitude nostra quam tu tibi excitasti produceret, credita nos sollicitudo vehementer angebat, ne quædam illicita, quæ de te audieramus, negligenter omittere videremur. Quæ si bene consideres, ipse per te satisfacere differendo firmabas, atque ex hoc aduersum te zelum nostrum acrius incitabas. At vbi tandem salubri consilio vsus, iugo te obedienciæ humiliter submisisti, & tua dilectio pœnitentiam agens, digna se, vt deputauimus, satisfactione purgavit, redditam tibi gratiam fraternæ caritatis intellige, atque in nostro te receptum consortio gratulare: quia sicut perseuerantibus in culpa districtos, ita respicientibus nos benignos esse decet ad veniam. Postquam ergo fraternitas tua apostolicæ sedis communionem se reparasse cognoscit, personam ad nos transmittat, quæ pallium tibi deferendum ex more percipiat. Nam quemadmodum illicita perpetrari non patimur, sic quæ sunt consuetudinis non negamus. Licet autem & ad hæc concedenda dispensatio nos loci nostri vocauerit; multum tamen a nobis petitio dulcissimi atque excellentissimi filii nostri domni Gallinici exarchi, vt temperantius erga te agere-

mus, exegit. Cuius carissimam voluntatem nec pertulimus nec potuimus contristare.

EPISTOLA LXXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANATOLIVM DIACONVM CONSTANTINOPOLITANVM.

Marcellinum commendat.

Gregorius Anatolio diacono Constantinopolitano.

BONIS deuotisque filiis ita nos opere dignum est respondere, vt quia debitum reddimus, id quod vltro nos conuenit impendere, duplicemus. Quia igitur lator præsentium filius noster magnificus Marcellinus sic in causa se fratris & coepiscopi Maximi atque Istricorum exhibuit, & in ecclesiæ nostræ vtilitates festinat impendere, vt sinceritatis suæ affectum non solum verbis, sed etiam opere magis magisque valeat demonstrare; idcirco dilectionem tuam his hortamur affatibus, vt ei in vrbe regia venienti toto studio totaque intentione concurras, atque eum ita in omnibus tuis studeas solatiis adiuuare, vt omnipotentis Dei actuis fultus auxiliis, minus illic debeat laborare. Quem etiam ita sicut reuera nostrum proprium attendere, atque ei affectum tuæ caritatis in omnibus studebis impendere; quatenus & de præteritis sibi vicem redditam recognoscat, & magnam de futuro deuotionis suæ, quam se ecclesiasticis exhibere vtilitatibus pollicetur, spem possit retributionis assumere. Quoniam vero, quantum didicimus, prædictum magnificum filium nostrum serenissimus domnus imperator ad sua sub festinatione iusserat vestigia properare, quæ sita opportunitate inferre te conuenit; quia non inobedienciæ culpa, sed fratris & coepiscopi nostri Maximi eum causa retinuit. Quæ, etsi tarde, finem tamen eo studente percepit. Hoc autem dilectionem tuam volumus sollicitè attendere, ne se in quacumque causa, vbi grauamen est pauperum, misceri consentiat; ne forte potentia personarum aliquatenus pressus, cogatur agere quod animæ illius non possit expedire. Cuncta ergo cum Dei timore tractantes æternam maxime mercedem perpendite.

Concil. Tom. 13.

Tttt ij

EPISTOLA LXXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD FANTINVM DEFENSOREM PANORMITANVM.

De molestia Ianuariæ ab Anastasio.

Gregorius Fantino defensori Panormitano.

IANVARIA præsentium latrrix maximam se molestiam ab ingenuo Anastasio atque Bonifacio contra iustitiam pati commemorat, adeo ut de possessione, quam per plurimos annos asseritur possedisse, eam, sicut ipsa ait, nitantur expellere. Et quia contra eos se ecclesiastica debere petiit tuitione defendi; experientia tua prædictos viros ad se euocet, eosque admoneat, ut illi mali facere nihil præsumant. Sed si quid sibi contra superscriptam mulierem credunt iuste posse competere, iudices cum ea eligant, & quæ inter eos fuerint diffinita tuo pro quiete partium solatio compleantur. Si vero eos differre cognouerit, antefata mulieri, salua æquitate, tuitionem impendat, & eam contra rationis ordinem nullo modo grauari permittat.

EPISTOLA LXXXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD BENENATVM EPISCOPVM FVNDARITANVM.

Ut oratorium in honorem sanctorum Seuerini
& Iulianæ consecret.*Gregorius Benenato episcopo Fundaritano.*

IANVARIA religiosa femina petitoria nobis insinuatione suggestit, quod habetur in subditis, in massa Furiana iuris sui oratorium se pro sua deuotione fundasse, quod in honorem sanctorum Seuerini confessoris & Iulianæ martyris desiderat consecrari. Et ideo, frater carissime, si in tuæ parochiæ memorata constructio iure consistit, & nullum corpus ibidem constat humatum, percepta primitus donatione legitima, id est, in reditu præstantes liberos a tributis fiscalibus solidos decem, gestisque municipalibus alligata, prædictum oratorium absque Missis publicis sollemniter consecrabis, ita ut in eodem loco nec futuris temporibus baptisterium construatur, nec pre-

sbyterum constituas cardinalem. Sed si Missas ibi fieri suprascripta conditrix forte voluerit, a dilectione tua presbyterum nouerit postulandum, quatenus nihil tale a quolibet alio sacerdote nullatenus præsumatur. Sanctuaria vero suscepta sui cum reuerentia collocabis.

EPISTOLA LXXXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Ianuariæ reliquias sanctorum Seuerini & Iulianæ dare iubet.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

IANVARIA religiosa femina sanctuaria beatorum Seuerini confessoris & Iulianæ martyris oblata petitione sibi postulat debere concedi, quatenus in eorum nomine oratorium propriis sumptibus constructum possit sollemniter consecrari. Et ideo, frater carissime, præfatæ Ianuariæ desiderijs ex nostra te præceptione conuenit obedire, vt deuotionis suæ, in consecratione quâ postulat, potiatur effectu.

EPISTOLA LXXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

De reliquijs sanctorum Pauli apostoli, Ioannis & Pancratii martyrum.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

LATOR præsentium Euentius diaconus fraternitatis vestræ nobis talia intimaui sibi a vobis iniuncta, vt reliquias beati Pauli apostoli, sed & beatorum Ioannis & Pancratii per eum ad vos dirigere deberemus. Quam petitionem vestram curauimus effectu mancipandam. Fraternitas ergo vestra solito studio perferuari non differat, quatenus in locis quibus recondendæ sunt luminaria vel alimoniam ibidem seruientium ante dedicationem loci ipsius debeant erogari, & tunc in eisdem locis directa sanctuaria sui cum reuerentia collocentur; ne loca Deo dicata, si prædicta prouisio omissa nunc fuerit, futuris temporibus destituta, quod absit, seruientium reperiantur obsequijs.

EPISTOLA LXXXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD GAVDIOSVM EPISCOPVM EVGVBINVM.

De visitatione Tadinatis ecclesiæ.

Gregorius Gaudioso episcopo Eugubino.

COGNOSCENTES ecclesiam Tadinatem diu sacerdotis proprii regimine destitutam, fraternitati tuæ eiusdem ecclesiæ visitationis operam solenniter delegamus. Quam ita te conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriisque vel quidquid illud est in patrimonio eiusdem, a quoquam præsumatur ecclesiæ. Et ideo fraternitas tua ad prædictam ecclesiam ire properabit, & assiduis adhortationibus clericum plebemque eiusdem ecclesiæ admonere festinet, vt remoto studio, vno eodemque consensu talem sibi præficiendum expetant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis Canonibus nullatenus respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & dilectionis tuæ testimonio literarum ad nos sacrandus occurrat. Commonentes etiam fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittas ecclesia, nisi forte inter clericos ipsius ciuitatis, in qua visitationis impendis officium, nullus ad episcopatum dignus, quod euenire non credimus, potuerit inueniri: prouisurus ante omnia, ne ad hoc cuiuslibet conuersationis seu meriti laicæ personæ aspirare præsumant, & tu periculum ordinationis tuæ, quod absit, incurras.

EPISTOLA LXXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD TADINATES.

De episcopo eligendo.

Gregorius clero, ordini & plebi Tadinati.

COGNOSCENTES ecclesiam vestram diu sacerdotali regimine destitutam, curæ nobis fuit eiusdem ecclesiæ visitationem fratri & coepiscopo nostro Gaudioso Eu-

gubinae ecclesiae solemniter delegare. Cui dedimus in mandatis, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriisque a quoquam vsurpari patiatur. Cuius vos assiduis adhortationibus conuenit obedire, & remoto strepitu, vno eodemque consensu talem vobis praeficiendum expetere sacerdotem, qui & a venerandis Canonibus nulla discrepet ratione, & tanto ministerio dignus valeat reperiri. Qui dum fuerit postulatus, cum solemnitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & visitatoris pagina prosequente, ad nos veniat ordinandus: prouisuri ante omnia, ne cuiuslibet vitae vel meriti laicam personam praesumatis eligere. Et non solum ille ad episcopatum apicem nulla ratione prouehetur, verum etiam vos nullis intercessionibus veniam promereri posse cognoscite. Sed omnes quos ex vobis de laica persona aspirasse constiterit, ab officio & a communione alienos faciendos procul dubio noueritis.

EPISTOLA XC.

GREGORII PAPAE I.

AD SEVERVM EPISCOPVM ANCONITANVM.

Visitationem iniungit Aufinae ciuitatis.

Gregorius Seuero episcopo Anconitano.

POSTquam ciuitas Aufina, Deo iuuante, recuperata est, atque a republica teneri dignoscitur, magna de ecclesia ipsa sollicitudo habenda est, maxime quia gloriosus filius noster Bahan magister militum a nobis pro hac re auxilium sperasse dignoscitur: atque ideo ad fraternitatem tuam praesentia curauimus scripta dirigere, vt eidem ecclesiae ex more visitator accedas. Quam ita te conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorum, &c. vt supra, epistola LXXXVIII.

EPISTOLA XCI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CLERVM AVSINÆ CIVITATIS.

De eligendo episcopo.

Gregorius clero, ordini & plebi Ausinæ ciuitatis.

COGNOSCENTES ecclesiam vestram diu pastorali sollicitudine destitutam, postquam ciuitatem vestram recuperatam, & in iure reipublicæ, auxiliante Domino, cognouimus restitutam; curæ nobis fuit ecclesiæ vestræ visitationem fratri & coepiscopo nostro Seuero Anconitanæ ciuitatis episcopo solenniter delegare. Cui etiam dedimus in mandatis, &c. ut supra epistola LXXXIX.

EPISTOLA XCII.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

De abbate instituendo & ordinando.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

QVIA seruorum Dei pater, quem in Neapolitana ciuitate transmiseram, Deo, sicut ei placuit, disponente defunctus est; visum mihi est latorem præsentium Barbatianum monachum pro eorumdem monachorum gubernatione transmittersse. Quem ad præsens præpositum esse decernimus, vt si eius vita tuæ fraternitati placuerit, hunc post aliquantum temporis eorum patrem debeas ordinare: sunt enim bona quæ in eo placent. Sed hoc est in illo vehemens vitium, quia valde sibi esse sapiens videtur. Ex qua radice quanti rami peccati valeant prodire, patenter agnoscitur. Tua itaque sanctitas circa eum instanter inuigilet, & si hunc & cautum in regimine, & humilem in suo sensu fieri cognouerit, tunc eum ad abbatis honorem, Deo auctore, perducatur. Si vero minus in humilitate proficit, eius ordinationem differat, mihi que renuntiet.

EPISTOLA XCIII.
 GREGORII PAPÆ I.
 AD VICTOREM EPISCOPVM PANORMITANVM.

De ordinando sacerdote in monasterio Præcoritano.

Gregorius Victori episcopo Panormitano.

DESIDERIVM quod ad religiosum propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, sine aliqua, Deo auctore, est dilatione complendum. Et ideo quia monachorum congregatio quæ in monasterio Præcoritano consistit, pro sacris Missarum solennibus peragendis presbyteri indigere probatur officio, atque de sua sibi congregatione in hoc ordine postulant consecrandum; fraternitatem vestram scriptis præsentibus adhortamur, vt eum quem sibi de congregatione sua vnanimis duxerint eligendum, in prædicto monasterio sine mora velexcusatione aliqua presbyterum debeat ordinare, atque eum nec in ecclesia, nec in loco alio obseruare, sed illic iugiter permanere ex nostra quoque auctoritate constituat; quatenus & ille, dum alibi non fuerit occupatus, in officio suo assiduus possit & utilis inueniri, & congregatio quæ sibi eum postulat ordinari, quotiens necesse fuerit, ipso sacrificii solennitatem veneratione debita celebrante, valeat refoueri.

EPISTOLA XCIV.
 GREGORII PAPÆ I.

AD BASILIVM.

De schismate Istricorum.

Gregorius Basilio.

MVLTVM cor nostrum vestræ magnitudini congau-
 det, quod sic vos studiosos in vestris actibus inuenimus, vt vobis & apud homines gloriam, & apud omnipotentem Deum præmia mercedis acquiratis. Inter alia igitur laudanda quæ agitis, qualiter vos contra Istricorum schisma pro vnitæ ecclesiæ amoris olim feruor accenderit, & multorum testificatione, & nostrorum modo plene relatione cognouimus. Vnde Redemptoris nostri

Concil. Tom. 13.

Vuuu

miser ricordiam exoramus, vt sua vobis in omnibus gratia suffragetur, & effectu vos implere tribuat quod velle concessit. Quia ergo hac in re tanto commoda retributionis accrescunt, quanto & studium laboris augetur, paterna vos dilectione salutantes hortamur, vt opportunitate occasionis inuenta efficaciam vestram exercere enixius debeatis: atque id modis, quibus possibile fuerit, omni studio agere contendatis, quatenus prædicabile desiderium vestrum de reuersione errantium adiuuante Domino compleatis. Præsentium vero portitorem Castorium chartularium nostrum, quem pro quibusdam illic causis transmisiimus, magnitudo vestra, vt bona sua multiplicet, suis in omnibus studeat solatiis adiuuare. Omnipotens Deus sua vos protectione cum filiis & omni domo vestra ab omni aduersitate tueatur atque custodiat, vobisque & præsentis vitæ prosperitatem, & lætitiã futurã concedat.

EPISTOLA XCV.

GREGORII PAPÆ I.

AD MASTALONEM.

Laudat zelum eius iustum pro Domino.

Gregorius Mastaloni.

RESPONSALIVM nostrorum relatione comperimus, quod pro amore vnitatis ecclesiæ tantus vos diuini zeli ardor accenderit, vt quoscumque valueritis non desinatis ad finem matris ecclesiæ reuocare, atque vt bonus fidelisque famulus lucrum quotidie de accepto dono tuo Domino & redemptori nostro cum summa mentis intentione facere non desistatis. Et quidem venientem ad nos vt potuimus ex corporalis visus ostensione didicimus: bonum vero quod ex diuina inspiratione in mentis tuæ caritate manebat occultum, desiderabilius nunc operis attestacione cognoscimus. Vnde diuinæ misericordiæ gratias ineffabili laude reddentes, hortamur dilectionem tuam, atque quibus valemus admonitionibus confortamus, vt quantum te acceptum talentum occultantis poena perturbat, tantum lucrum facientium, atque per hoc de cælestis regni perceptione latantium, dominicæ vocis imitatio te

desiderabiliter ad petenda corroboret. Scire te namque, dilectissime fili, conuenit, quod fructus huius quem apprehendisti studii, retributionis suæ non careat sine. Et ideo præpedientium te nulla, vel si est, debet contrarietas perturbare, quia quanto ex difficultate causæ bonum perfici Domino cooperante valuerit, tanto tibi erit & gloriosior retributionis spes. Excellentior namque nascitur ex desperatione victoria, quæcumque fuerit laboris nimii adæpta sudoribus. Cognouimus etiam quod Theodosius filius noster tui sequax, bonique cooperatoꝝ studii, pariter tecum in sollicitudine lucrandarum animarum solerter inuigilet. Cui omnipotentem Deum intercessione beati Petri apostolorum principis retributorem citius esse confidimus.

EPISTOLA XCVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD GULFAREM MAGISTRVM MILITVM.

Vt melius quotidie proficiat in schismaticis reducendis ad ecclesiam.

Gregorius Gulfari magistro militum.

LATORES præsentium de Istria ad nos partibus venientes, tanta nobis bona gloriae vestrae retulerunt, vt in reddendam nos vobis gratiarum actionem vehementer accenderent. Cognouimus namque quod inter curas iniuncta vobis gubernationis illarum partium præcipua de animarum lucris sollicitudinem habeatis, & ita errantium corda ad vnitatem festinare vos ecclesiae reuocare, vt quantum ad desiderium vestrum pertinet, nullum illic ab apostolica segregatum remanere velitis ecclesia: tantusque vos beati Petri apostolorum principis amor accenderit, vt ouile ipsius, cui a Domino omnes creaturae sunt tradita, summo redintegrare cum desiderio cupiatis. Habe, gloriose fili, ex tanto talique opere præfixam de diuina retributione fiduciam, in qua vos non solum nostra adhortatio, sed & apostolicus quoque sermo confirmat: *Quia is qui conuerſi fecerit peccatorem ab errore viae suæ, ^{Iacob. 5.} saluabit animam eius a morte, & operiet multitudinem peccatorum.* Quantalibet enim sit temporalis affluentia vel

Concil. Tom. 13.

V u u u ij

certe prosperitas, habet finem suum terminum mortis. Hoc vero quod de animarum lucris apprehendistis studium, tenet fixam spei suæ certitudinem, æternæ scilicet vitæ retributionem. Quapropter præmissis paterno salutationis affectu hortamur gloriam vestram, vt pro vnitæ sanctæ fidei zelum, quem vobis ipse vnitatis auctor tribuit, studiosius peragatis, & quousque potueritis, in sinum matris ecclesiæ ab schismatis sui reuocantes errore, adhortatione continua foueatis. Hoc etiam peragentes, vt & quos per vos Dominus suo ouili redintegrari concesserit, ita defensionis vestræ solatiis protegatis, vt non sit quo hi qui adhuc in errore sunt positi, reuertentes ad salubre consilium valeant applicare. Dum enim vos causas Dei in terra agitis, ipse & hic actus vestros protectionis suæ feliciter ope disponit, & in æterna vobis vita, quam cupitis, pro tanto bono vestro retributio existet.

EPISTOLA XCVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD ROMANVM DEFENSOREM.

De Istrianis ad vnitatem ecclesiæ reuersis.

Gregorius Romano defensori.

PRÆSENTIVM portitores huc de Istriæ partibus venientes, ad episcopum suum, qui nunc in Sicilia degit partibus, cum nostro se pergere solatio poposcerunt. Quos hinc ordinantes fecimus ambulare. Suscipiens ergo eos experientia tua ordinet, qualiter ad prædictum episcopum suum velocius valeant peruenire, ne, sicut astruunt, schismaticorum illarum partium eos alii ad persuadendum præueniant. Quantum enim indicant, ipse episcopus pro vnitæ fidei ad nos habet desiderium veniendi. Concurrendum ergo illis est, vt bona quæ cupiunt, Domino adiuuante, valeant perficere. Sed experientia tua aut per se, si in vicino est, aut suis epistolis eundem episcopum adhortetur, vt propitiantem Domino ad apostolorum limina properare festinet; sciturus quod a nobis cum omni suscipietur affectu. Cui expensam itineris, qualiter ad nos perueniat, præbere te volumus. Sin vero onerosum illi est huc venire & Siciliam habitare disponit, atque in vnitæ

ecclesiæ apud scripturarum peruersores cum cautela permanere consentit, & hoc nobis tua suggestione indicare non differas, vt qualiter illic consultum habere valeat, expensare auxiliante Domino disponamus. Sed & harum latores quemadmodum ad eundem episcopum suum veniant, tuæ concursionis sit atque solatii, vt venientes a nobis nihil minus sentiant.

EPISTOLA XCVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD GALLINICVM EXARCHVM ITALIÆ.

De schismaticis ad ecclesiam redeuntibus.

Gregorius Gallinico exarcho Italiae.

APVD excellentiam vestram tanto nobis quæ petimus velut impetrata iam credimus, quanto & hoc quod petitur ab officio nostro non discrepat, & vos inter curas fluctuationum sæcularium æternæ quoque ex hoc cumulus retributionis expectat. Harum siquidem latores de Istria ad nos partibus venientes, schismaticorum, inter quos erant positi, vitantes errorem, vnitati ecclesiæ subdi salubriter cupierunt. Quorum boni intentionem operis perpendentes, in sinum matris ecclesiæ competenti cum exhortatione suscepimus, eosque nostræ desiderantes ecclesiæ militare grate concessimus. Præmissis quapropter excellentiæ vestræ paternæ salutationis affectu, petimus vt eos pro bono desiderii sui, quo ad apostolorum principis petram solidam concurrerunt, ne fluctuantium adhuc erroribus mixti naufragium desperatæ salutis incurrent, habere dignemini commendatos; quatenus ad propria remeantes, nullis propter hoc bonum quod appetiisse noscuntur peruersorum inquietudinibus perturbentur, sed magis in omnibus auxilium vestræ tuitionis inueniant, vt ex eorum quiete, aliorum adhuc in schismate positorum corda flectantur, atque horum per bonum vestri patrocini prouocati sequaces existant. Ad augmentum namque mercedis vestræ pertinet, si inter curas bellicas, sicut corpus ab exteriori hoste, sic animam ab interni infidiatoris impugnatione protegatis.

Gregorius Mariniano episcopo Rauennæ.

LATORES præsentium ad nos de Istriæ partibus venientes, vnitati se ecclesiæ subdi auxiliante Domino cupierunt. Quos pro sui laude desiderii cum affectu suscepimus, eosque de conseruatione adeptæ vnitatis præmissa exhortatione nostræ quoque, sicut eorum desiderium erat, ecclesiæ fecimus militare. Quos fraternitas vestra gratanter excipiat, eisque opem, cum exegerint, libenter impendat; quatenus ad propria reuertentes, nullis, * vt bonum operis sui peragere valeant, peruersorum inquietudinibus fatigentur. Magis autem apud excellentissimum filium nostrum exarchum id studiosius peragite, vt suis illos iussionibus apud eos, quorum illic interest, securos in omnibus reddat; vt horum quiete aliorum quoque adhuc in schismate positorum animi ad conuersionis gratiam prouocentur.

* al. vt
boni o-
peris sui
peni-
teant,

EPISTOLA C.

GREGORII PAPÆ I.

AD HABITATORES CAPRÆ INSVLÆ.

De episcopo eis constituendo, si schismaticus vnitatem fidei amplecti noluerit.

Gregorius habitatoribus Capræ insulæ.

REDEMPTOR noster Dei hominumque mediator conditionis humanæ non immemor, sic imis summa coniungit, vt ipse in æternitate permanens, ita temporalia occulto instinctu pia consulens moderatione disponit; quatenus de eius manu antiquus hostis nullatenus rapiat, quos ante sæcula intra sinum matris ecclesiæ coadunandos esse præsciuit. Nam etsi quisquam eorum, inter quos corporaliter degit, flatibus motus ad tempus vt palmes titubet, radix tamen rectæ fidei, quæ ex occulto prodit, diuino iudicio virens manet, quæ accepto tempore fructum de se

ostentare valeat qui latebat. Quod in vobis nunc ex desiderio vestro gestum esse superni respectus illustratione cognoscimus, qui schismaticorum inter quos habitatis pertinaciam refutantes, coadunari ouili dominico mente promptissima ipsa rei operatione monstratis. Quibus enim scissura displicet, sanos se velle esse testantur, & reprobantes errorem, ostenditis vos amare quod rectum est, vitare quod deuium. Hinc est quod nos & vestra dudum directa petitio, & latorum presentium, & responsaliū vestrorum salubria postulantiū latificauit aduentus, per quos significastis vos & deuios reprobare gressus errantium, & rectum salutis iter quærere, per quod vnitati vos sanctæ ecclesiæ reformantes, ad retributionem bene operantium, qui intra eius sinum constituti sunt, debitam tenderetis. Vnde sic laudabilem vestræque in æternum animæ profuturam voluntatem vestram cum omni gaudio sumus libenter amplexi; hoc cum Domini auxilio disponentes, vt si quidem episcopus, quem vobis in vestra reformari petueratis ecclesia, a schismaticorum lapsu se segregans, ecclesiæ voluerit vnitati coniungi, fratri & coepiscopo nostro Mariniano euidenter scripsimus, qualiter petitionem vestram ex nostra auctoritate debeat confirmare. Sin vero, quod optandum nobis non est, ab illorum se noluerit schismate separare, idem, quomodo vestra ecclesia proprium habere valeat sacerdotem, prædicto fratri & coepiscopo nostro scripsimus; quatenus in vtroque & pia mentis vestræ deuotio sortiatur effectum, & grex dominicus contra insidiantis inimici iacula sit securus.

EPISTOLA CI.

GREGORII PAPÆ · I.

AD FELICEM.

Conqueritur ab ecclesia suas possessiones fuisse occupatas.

Gregorius Felici in Sicilia.

SVSCEPTIS magnitudinis vestræ epistolis contristati sumus, quod ab actoribus ecclesiæ Syracusanæ quasdam possessiones, quas vos tenuisse dicitis, occupatas irrationabiliter indicastis. Sed credimus quia hoc ad fra-

tris & coepiscopi nostri Ioannis notitiam non peruenit. Nam absolute poterat cognita veritate, si quid illicite factum est, emendare. Et ideo quia legali prouisione decretum est tam momenti quam proprietatis causam in vno eodemque iudicio debere cognosci, nec nos contra inauditam partem aliquid possumus definire, prædicto fratri nostro scripsimus, vt actores ecclesiæ suæ deputare debeat, qui vobiscum sine mora electorum possint subire iudicium; ne aut vos res vestras sine cognitione, sicut querelam facitis, amittere, aut pars altera videatur præiudicium sustinere. Gloria ergo vestra nullas ad eligendos iudices moras aut difficultates interferat, vel differat ad causam accedere: nam omnino de supradicti fratris & coepiscopi nostri moribus certi sumus, quia facere quidquid rationis ordo exegerit non recuset.

EPISTOLA CII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

Quod cum Felice iudicium subeat.

Gregorius Ioanni episcopo Syracusano.

FELIX vir memorandus suis nobis epistolis questus est, fraternitatis vestræ actionarios possessiones quas tenuerat illicite & contra iuris ordinem peruasisse, petens ablata sibi restitui, & se cum eis, si tamen causam voluerint dicere, paratum esse in iudicio sine aliqua dilatione consistere. Quod si ita est, quia quid legalis ratio habeat non nescitis, oportet vt omni mora postposita actores vestræ ecclesiæ deputetis, vt cum eo debeant eligere cognitores, qui tam momenti quam principalis rei quæstiones cognoscere valeant & finire; ne si qualibet occasione dilatum fuerit, & ipse pati præiudicium, & partes ecclesiæ non habere iustitiam videantur. Ita ergo agite, vt sub omni celeritate iudicium eligatur. Nam nos sic causas ecclesiæ vestræ fieri volumus, vt nec dispendium contra æquitatem sustineat, nec ad vestram possit aliquid inuidiam
* pertinere.

* al. sustinere.

EPI-

EPISTOLA CIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODORVM CVRATOREM RAVENNÆ.

De pace facta cum Longobardis.

Gregorius Theodoro curatori Rauennæ.

LICET multa de vobis ad nos olim, referentibus responsalibus nostris, quæ animos nostros lætificarent peruenierint; nunc tamen remeans filius noster Probus abbas, tanta de gloriæ vestræ amplius caritate retulit, quanta de bono reuera & Christianissimo decet filio prædicari. Et quoniam tantum sibi affectum a vobis impensum, ac tale studium in ordinanda pace vos habuisse narrauit, quale nec in nostris ciuibus, qui illic ante inuenti sunt, extitit, supernæ protectionis misericordiam postulamus, vt hanc vobis vicem in corpore & in anima, & hic & in futuro retribuat, qui pro multorum salute vigilanter agere quæ erant vtilia non cessastis. Indicamus itaque Arnulfum de seruanda pace, non vt rex ipsius iurauit, sed sub conditione si sibi in quoquam excessum non fuerit, aut si nullus contra Arogis exercitum ambulauerit, sacramenta præstitisse. Quod quia omnino iniquum & dolosum est, nos tamquam si non iurasset habemus; quia in aliquid parum facilem sibi excedendi occasionem inueniet, & plus nos, quasi de eo suspecti non fuerimus, decipiet. Vuarilfrida vero, ad cuius consilium idem Arnulfus cuncta agit, omnino iurare despexit. Et id contingit vt ex pace quam multum desiderauimus, nos in his partibus nullum pene remedium habere possimus; quia de eisdem hostibus, de quibus suspecti nuncusque fuimus, adhuc & in posterum suspecti sumus. Cognoscat præterea gloria vestra homines regis, qui huc transmissi sunt, imminere, vt in pacto debeamus subscribere. Sed recordantes eorum quæ Agilulphus Basilio viro clarissimo conuicia super nos in beati Petri dixisse fertur iniuriam, quamuis hoc penitus idem Agilulphus negauerit, a subscriptione tamen abstinere præuidimus; ne nos qui inter eum & excellentissimum filium nostrum domnum exarchum petitores sumus & medii, si quid forte clam sublatum fuerit, falli in aliquo

videamur, & nostra ei promissio in dubium veniat: & si qua de futuro, quod absit, necessitas fuerit, occasionem inueniat qualiter nostræ petitioni consentire non debeat. Et ideo petimus, vt sicut & a prædicto filio nostro excellentissimo poposcimus, gloria vestra ea qua nobis caritate vnita est peragat; quatenus antequam homines ipsi ab Arogis reuertantur, rex eis sub festinatione scripta transmittat, quæ tamen ad nos deferantur, in quibus eis præcipiat vt nos subscribere non petat. Sed si tantum est, Gloriosum fratrem nostrum, vel de episcopis vnum, aut certe archidiaconum subscribere faciemus. De persona vero Augusti gratias agimus, atque studemus, vt cum aduersario suo causam suam secundum æquitatem definiat, qui ita illi, ne illuc exhiberetur, laborem imponi nolimus, vt tamen aduersario ipsius iustitiam non negemus. De aliis autem, quia digne vobis gratias agere necdum occurrimus, in subsequenti responsalem dirigemus, per quem in caritate, qua ad alterutrum nexi sumus, amplius miserante Domino constringamur. Præterea gloriæ vestræ mœror nos vehementer afficit: sed quia vir sapiens ea quæ per consolationem dicenda sunt cuncta nouit, verbis vos consolari cessamus, sed oratione prosequimur; petentes vt omnipotens Deus vitam & salutem vestram vestrorumque omnium pietatis suæ protectione custodiat, & cor vestrum in afflictione positum consoletur.

EPISTOLA CIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD OCCILLIANVM.

Sabinum episcopum commendat.

Gregorius Occilliano tribuno Hydruntino.

COGNOSCENTES magnitudinem vestram de Rauennatis partibus cum ordinatione excellentissimi filii nostri domni exarchi ad Hydruntinam ciuitatem feliciter remeasse, grate suscepimus, & Dominum exoramus, quo actus vestros suæ propitiationis opitulatione disponat. Sabinus siquidem frater & coepiscopus noster ad nos veniens, graues nobis ciuium suorum querelas innotuit, asserens a Viatore ex tribuno Hydruntinæ ciuitatis multa se

hactenus illicita pertulisse. Magnitudinem ergo vestram paterno salutantes affectu hortamur, vt quidquid pridem male gestum esse cognoscitis, iudiciaria debeatis emendatione corrigere. Scitis etenim quod locus ipse ecclesie nostrae sit proprius, & ipsi pauci qui illic rustici remanserunt, si in aliquibus incompetentibus angariis vel oppressionibus affliguntur, locum ipsum deserunt, &, quod non optamus, hostibus datur illum occasio peruadendi. Praedictum ergo episcopum, omnesque habitatores loci ipsius vobis peculiariter commendamus, vt non solum nullis illicitis iniunctionibus onerentur, sed magis ex commendatione nostra, vestra sibi in omnibus sentiant adesse solatia, vt & beatus Petrus apostolorum princeps, cuius res ipsa est, vobis retributor existat, & nos in vestris promptius vtilitatibus commodemus.

EPISTOLA CV.

GREGORII PAPAE I.

AD SABINIANVM EPISCOPVM CALLIPOLITANVM.

Ne patiatur res ecclesie angariis praegravari.

Gregorius Sabiniano episcopo Callipolitano.

INDICATVM nobis est quod homines Callipolitani castri, in quo te propitiantem Domino esse constituimus sacerdotem, grauibus diuersorum molestiis affligantur, atque in longinquis angariis multisque dispendiis contendantur. Hortamur ergo fraternitatem tuam, vt quia & locus ipse nostrae, sicut cunctis notum est, ecclesie esse dignoscitur, sollicitudinem tuam rectae defensionis zelo succendas, eosque non permittas illicitis praegravari: quia & exemplaria tibi priuilegiorum ecclesie de scrinio nostro ob hoc fecimus dari, quatenus informatus ex omnibus, qualiter habitatores loci illius defensare valeas non ignores. Volumus etiam vt massae ipsius Callipolitanae homines sub sollicitudinis tuae cura a futura tertia indictione habere debeas, atque de eorum releuandis molestiis esse cautissimum, & adhibita sollicitudinis cura, vniuscuiusque vires quid praestare de sua pensione ecclesie vtilitatibus valeant, caute cognoscere, ac secundum vires suas ad persoluendum quemque disponere. De qua

ordinatione fraternitas tua subtiliter facta notitia quid dare ipsi homines totius Callipolitanae massae possunt, indicare non differat, ut sciamus quid exinde disponere, auxiliante Domino, valeamus. Ad Sergium vero defensorem praecepta direximus, ut in hac vobis re non solum non audeat esse contrarius, sed vobis magis ubi valuerit solatia subministret.

EPISTOLA CVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD SERGIUM DEFENSOREM.

De Fruniscendo obnoxio ecclesiae Hydruntinae.

Gregorius Sergio defensori.

REVERENDISSIMVS frater noster Petrus Hydruntinae ciuitatis episcopus, questus est nobis per Vincentium diaconum suum, Fruniscendum ecclesiae suae quondam filium in multis existere debitorem, & non solum nolle satisfacere de his quibus tenerur obstrictus, sed etiam contemnere subire iudicium. Vnde experientiae tuae praesenti auctoritate praecipimus, ut eum admonere studeat; quatenus si quid de obstrictu ecclesiae se redhibere cognoscit, satisfacere dilatione postposita non desistat. Alioquin mora cessante ad electorum te compellente accedat iudicium. Et quidquid veritate cognita mediis sacrosanctis euangelis fuerit statutum ita ad effectum executionis tua instantia perducatur, ut huius rei querela ad nos denuo non redeat.

EPISTOLA CVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De Petro puero fuga lapsio.

Gregorius Sergio defensori.

FILIVS noster vir magnificus Occillianus tribunus Hydruntinae ciuitatis ad nos veniens puerum vnum Petrum nomine, artis pistoriae ex iure germani nostri ad eum noscitur perduxisse. Quem nunc fuga lapsum ad partes illas reuerti cognouimus. Experientia ergo tua ante-

quam ad Hydruntinam ciuitatem valeatis ipse contingere, sub qua valueris celeritate, vel ad episcopum Hydruntinæ ciuitatis, vel ad prædictum tribunum, vel ad alium quem in loco tuo te habere cognoscis, scripta dirigas, vt vxorem vel filios prædicti mancipii sub omni habere debeant cautela, atque de ipso sollicitudinem gerere, vt perueniens valeat detineri, & mox cum rebus suis omnibus, quæque ad eum pertinent, naui impositis per fidelem personam huc modis omnibus destinari. Experientia itaque tua cum omni hoc studeat efficacia solertiaque perficere, ne de neglectu vel mora nostros, quod non optamus, animos offendas.

EPISTOLA CVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD FORTVNATVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Ne milites in monasterio virginum hospitentur.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

INSINVAUIT nobis latrix præsentium Agnella abbatissa, Ino part. 7. cap. 88. quod intra monasterium ipsius milites hospitentur. Et omnino de fraternitatis vestræ sollicitudine mirati sumus, cur hoc patienter tulerit, & non illud cum omni celeritate fecerit emendari. Vnde hortamur, vt vel nunc studii vestri sit instanter eis quorum interest imminere, quatenus sine aliqua exinde excusatione tollantur, vt nullus illic vltius hospitium & metatum accipiat: ne callidus hostis occasionem inueniens de deceptione religionis habitus, quod absit, valeat exultare.

EPISTOLA CIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVMDEM.

De diuisione populi Neapolitani.

Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano.

QVORVMDAM in Neapolitana consistentium ciuitate relatione de quibusdam capitulis Stephano deferente suscepimus. De quibus Theodorus vir magnificus maior populi ad nos veniens, ante conquestus iam fuerat,

Xxxx iij

a fraternitate tua in eis fuisse præiudicia irrogata. Sed & alteram quorundam relationem in prædicta vrbe degentium, qui prædicti maioris populi partem sequuntur, accepimus. Ex quibus liquido comperimus in duas se partes populum diuifisse. Et quia nobis triste & tibi graue est inter habitatores memoratæ ciuitatis prodiffe discordiam, quorum vnitati studere debueras ac concordia, ideo fraternitatem tuam his hortamur affatibus, vt cessante omni excusatione, personam huc instructam sub festinatione transmittas, quæ aut in electorum, aut certe in deputatorum a nobis iudicio, si qua pro tuis partibus sunt agenda, aduersariorum intentionibus ac obiectis per omnia valeat respondere, vt veritate cognita, salubrem hic finem causa suscipiat, quatenus rationabiliter omnibus capitulis quæ in altercationem venerant terminatis, nullas in hac contentione ingrauedo vires accipiat, sed sola inter te & filios tuos pax, sicut decet, & caritas perseueret. Quia ergo exortæ contentiones nulla illic possunt ratione distingui, quippe vbi tanta in habitatoribus est nata dissensio, vt nullus sit qui possit in iudicio respondere, siue defendendæ alternæ partis studio remanere; ita fraternitas tua agat, vt in transmittenda persona, sicut diximus, nullam tarditatem qualibet excusatione subiungat.

EPISTOLA CX.

GREGORII PAPÆ I.

AD SERENVM EPISCOPVM MASSILIENSEM.

Cyriacum abbatem ad Syagrium euntem commendat,
monetque imagines in ecclesiis non esse
confringendas.

Gregorius Sereno episcopo Massiliensi.

QUOD fraternitati vestræ tam fero scripta transmittimus, non hoc torpori, sed occupationi deputate. Latorem vero præsentium dilectissimum filium nostrum Cyriacum monasterii nostri patrem vobis in omnibus commendamus, vt nulla hunc in Massiliensi ciuitate mora detineat; sed ad fratrem & coepiscopum nostrum Syagrium cum sanctitatis vestræ solatio Deo protegente proficiscatur. Præterea indico dudum ad nos peruenisse, quod

fraternitas vestra quosdam imaginum adoratores aspiciens, easdem ecclesiæ imagines confregit atque proiecit. Et quidem zelum vos, ne quid manu factum adorari possit, habuisse laudamus; sed frangere easdem imagines non debuisse iudicamus. Idcirco enim pictura in ecclesiis adhibetur, vt hi, qui literas nesciunt, saltem in parietibus videndo legant quæ legere in codicibus non valent. Tua ergo fraternitas & illas seruare, & ab earum adoratu populum prohibere debuit, quatenus & literarum nescii haberent vnde scientiam historiæ colligerent, & populus in picturæ adoratione minime peccaret.

EPISTOLA CXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD SYAGRIVM, ÆTHERIVM, VIRGILIVM
ET DESIDERIVM EPISCOPOS.

Contra simoniacos, ac neophytos, & vetita mulierum contubernia, atque vt Synodi quotannis fiant. De his omnibus in Synodo tractari iubet, & ad se per Cyriacum abbatem referri.

Gregorius Syagrio, Ætherio, Virgilio & Desiderio episcopis Galliarum, a paribus.

CAPVT nostrum, quod Christus est, ad hoc sua esse membra nos voluit, vt per compagem caritatis & fidei vnū nos in se corpus efficeret. Cui ita corde adharere nos conuenit, vt quia sine ipso nihil esse possumus, per ipsum possimus esse quod dicimur. Ab arce capitis nostri res nulla nos diuidat, ne ab ea, si eius esse membra refugimus, relinquamur, & velut eiectione de vite palmites arescamus. Vt ergo Redemptoris nostri esse habitaculum mereamur, in dilectione ipsius toto mentis studio maneamus. Ipse namque ait: *Qui diligit me sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Sed quoniam bonorum auctori harere aliter non valemus, nisi cupiditatē a nobis, quæ omnium malorum radix est, abscindamus; per scripta præsentia, quæ alterno adinuicem desideratæ visitationis sermone nos sociant, fraternitatem vestram institutis apostolicis conuenimus, vt patrum regulis & præceptis dominicis innitentes, de

templo fidei auaritiã, quæ idolorum est seruitus, exclu-
damus; vt in domo Domini nihil noxium, nihilque fina-
mus adesse confusum. Nuntio siquidem apud nos olim
discurrente vulgatum est, quod in Galliarum partibus sa-
cri ordines per simoniacam hæresim conferantur. Et ve-
hementi tædio mœroris afficimur, si in ecclesiasticis offi-
ciis quemquam habeat locum pecunia, & fiat sæculare
quod sacrum est. Quicumque vero hoc precii studet da-
tione mercari, dum non officium sed nomen attendit, sa-
cerdos non esse, sed dici tantummodo inaniter concupi-
scit. Quid scilicet, quid per hoc aliud agitur, nisi vt nulla
de actu probatio, nulla sollicitudo de moribus, nulla sit
de vita discussio; sed ille solummodo dignus, qui dare pre-
cium suffecerit, æstimetur? Ex qua re si recti libraminis
examen pensetur, dum improbe ad inanem gloriam lo-
cum festinat vtilitatis arripere, eo ipso magis quod hono-
rem quærit, indignus est. Sicut autem is qui inuitatus re-
nuit, quæsitus refugit, sacris est altaribus admouendus; sic
qui vltro ambit, vel importune se ingerit, est procul dubio
repellendus. Nam qui sic nititur ad altiora conscendere,
quid agit nisi vt crescendo decrescat, & ascendendo exte-
rius interius ad profunda descendat? Itaque, fratres carissi-
mi, in sacerdotibus ordinandis sinceritas vigeat, sit simplex
sine venalitate consensus, pura præferatur electio, vt ad
summa sacerdotii non suffragio venditorum prouectus,
sed Dei credatur esse iudicio. Nam quam graue omnino
sit facinus, Dei donum velle precio comparare vel vende-
re, euangelica est testis auctoritas. Templum enim Do-
minus & Redemptor noster ingressus, cathedras venden-
tium columbas euertit. Quid aliud est columbas vende-
re, nisi precium de manuum impositione percipere, &
sanctum Spiritum, quem omnipotens Deus hominibus
tribuit, venundare? Quorum sacerdotium ante Dei ocu-
los cadere, cathedrarum vtique patenter euersione signa-
tum est. Et tamen exerit adhuc nequitie prauitas vires
suas. Nam cogit vendere quos decepit vt emerent: & dum
non attenditur quod diuina voce præcipitur, *Gratis acce-
pistis, gratis date*, agitur vt crescat, & geminata fiat in vno
eodemque delicti contagio, ementis scilicet & vendentis.
Et cum liqueat hanc hæresim in ecclesia ante omnes ra-
dice

Grat. 1. qu.
6. cap. 3.

Matth. 21.

Matth. 10.
Grat. 1. qu.
1. cap. 13.
Ioan. diac.
lib. 3. cap. 4.

dice pestifera subrepsisse, atque in ipsa sua origine apostolica esse detestatione damnatam, cur non cauetur, cur non perpenditur, quia benedictio illi in maledictionem conuertitur, qui ad hoc vt fiat hæreticus promouetur? Plerumque ergo aduersarius animarum, dum non potest in his quæ ad faciem sunt praua surrepere, callide specie quasi pietatis iniecta nititur supplantare; suadetque forsitan debere ab habentibus accipi, vt sit quod possit non habentibus erogari; dummodo vel sic venena mortifera eleemosynæ celata obumbratione transfundat. Nam nec venator feram, aut auem auceps deciperet, vel piscem piscator caperet, si aut illi laqueum in aperto proponeret, aut ille hamum esca absconditum non haberet. Omnino ergo metuenda & cauenda est hostis astutia, ne quos aperta nequit tentatione subuertere, latente telo sæuius valeat trucidare. Neque enim eleemosyna reputanda est, si pauperibus dispenseretur quod ex illicitis rebus accipitur: quia qui hac intentione male accipit, vt quasi bene dispenset, grauatur potius, quam iuuatur. Eleemosyna Redemptoris nostri oculis illa placet, quæ non de illicitis & iniquitate congeritur, sed quæ de rebus congestis & bene acquisitis impenditur. Vnde etiam illud certum est, quia etsi monasteria, aut xenodochia, vel quid aliud de pecunia quæ pro sacris ordinibus datur construantur, mercedi non proficit: quoniam dum peruersus emptor honoris in locum sanctum transmittitur, & alios ad suam similitudinem sub commodi datione constituit; plura male ordinando destruit, quam ille potest ædificare qui ab eo pecuniam ordinationis accepit. Ne ergo sub obtentu eleemosynæ cum peccato aliquid studeamus accipere, aperte scripturæ sacræ ordo nos prohibet dicens: *Hostiæ impiorum abominabiles, quæ offeruntur ex scelere.* Prou. 21. Quicquid enim in Dei sacrificio ex scelere offertur, omnipotentis Dei non placat iracundiam, sed irritat. Hinc rursus scriptum est: *Honora Dominum de tuis iustis laboribus.* Prou. 3. Qui ergo male tollit, vt quasi bene præbeat, constat sine dubio quia Dominum non honorat. Hinc quoque per Salomonem dicitur: *Qui offert sacrificium de substantia pauperis, quasi qui victimat filium in conspectu patris.* Eccles. 34. Quantus autem dolor patris sit perpendamus, si in eius conspectu filius victimetur. Et hinc facile cognoscimus, quan-

tus apud Deum dolor exasperatur, quando ei sacrificium ex rapina tribuitur. Nimis ergo declinandum est, dilectissimi fratres, sub obtentu eleemosynæ peccata simoniacæ hæreseos perpetrare. Nam aliud est propter peccata eleemosynas facere, aliud propter eleemosynas peccata committere. Hoc quoque ad nos peruenisse non dissimili dignum detestatione complectimur, quod quidam desiderio honoris inflati, defunctis episcopis tonsurantur, & fiunt repente ex laicis sacerdotes, atque inuerecunde religiosi propositi ducatum arripiunt, qui nec esse adhuc milites didicerunt. Quid putamus quod isti subiectis præstaturi sunt, qui antequam discipulatus limen attingant, tenere locum magisterii non formidant? Qua de re necesse est, ut si & quamuis inculpati quisquam sit meriti, ante tamen per distinctos ordines ecclesiasticis exerceatur officiis: videat quod imitetur, discat quod doceat, informetur quod teneat, ut postea non debeat errare qui eligitur viam errantibus demonstrare. Diu ergo religiosa meditatione poliatur ut placeat, & sic lucerna super candelabrum posita luceat, ut aduersa ventorum vis irruens conceptam eruditionis flammam non extinguat, sed augeat. Nam cum scriptum sit, ut prius quis probetur, & sic ministret, multo amplius ante probandus est qui populi intercessor assumitur, ne fiant causa ruinæ populi sacerdotes mali. Nulla igitur contra hoc excusatio, nulla potest esse defensio: quia cunctis liquido notum est, quæ sit in huius rei diligentia sancti & egregii sollicitudo doctoris, qui neophytum ad ordines vetat sacros accedere. Sicut autem tunc neophytus dicebatur, qui initio in sanctæ fidei erat conuersatione plantatus: sic modo neophytus habendus est, qui repente in religionis habitu plantatus ad ambiendos honores sacros irrepserit. Ordinate ergo ad ordines ascendendum est: nam casum appetit qui ad summa loci fastigia postpositis gradibus per abrupta quærit ascensum. Et cum idem apostolus doceat inter alia sacri ordinis instituta discipulum, manum non esse cuiquam citius imponendam; quid hoc celerius, quidve præcipitantius, quam ut exoriatur a summitate principium, & ante esse incipiat episcopus quam minister? Quisquis ergo sacerdotium non ad elationis pompam, sed ad vtilitatem adipisci

1. Tim. 3.

1. Tim. 3.

1. Tim. 5.

desiderat, prius vires suas cum hoc quod est subiturus onere metiatur; & si impar abstineat, & ad id cum metu etiam cui se sufficere existimat accedat. Ab re autem non facimus, si ad argumentū * rationabilium vsum rerum irrationalium colligamus. Aptam namque ædificationibus de siluis ligna succiduntur, nec tamen adhuc viridibus ædificii pondus imponitur, nisi eorum viriditatem multorum dierum mora siccauerit, & apta ad necessarium vsum effecerit. Quæ obseruantia si forte negligitur, citius superposita mole franguntur, & gignit ruinam ad auxilium res prouisa. Hinc etenim & medici, qui curam gerunt de corpore, quædam adiutoria recenti adhuc confectioe formata indigenti non offerunt, sed maceranda temporibus derelinquunt. Nam si immature quis dederit, dubium non est quin sit causa periculi res salutis. Discant itaque, discant in officio suo sacerdotes, quibus animarum credita est cura, seruare quod diuersarum etiam artium homines docente ratione custodiunt, & a præcipiti se ambitione, etsi non metu, saltem pudore contineant. Sed ne forsitan ab hoc se prauæ consuetudinis quisquam velit obiectu defendere, fraternitatis vestræ discretio rationis eos freno coerceat, & labi in illicitis non permittat: quia quidquid vltione dignum est, non ad imitationis, sed in exemplum potius debet correptionis adduci. Neque autem hoc quod similiter corrigendum est patimur negligenter omittere. Nam quid prodest cuncta munisse, si per vnum locum pernicioso hosti prabeatur accessus? Cum his itaque qui in sacro sunt ordine constituti habitare mulieres prohibeantur. De quibus ne antiquus humani generis inimicus exultet, omnium definiendum consensu est, vt præter eas, quas sacri Canones complectuntur, alias secum mulieres habere non debeant. Quæ interdictio etsi forte aliquibus ad tempus amara est, certum est quia postmodum ex ipsa animæ utilitate dulcescit, si vnde inimicus superare potuit superetur. Nec hoc quoque in hac sollicitudinis parte relinquimus, quod de habendis per parochias Concilii patrum prouidentia vtilitatis causa sancitum est. Vnde ne qua inter fratres dissensio, ne qua inter præpositos & subiectos sint fomenta discordiæ, in vnum cõuenire sacerdotes necesse est, vt & de incidentibus causis disceptatio, & sit salubris de

Math. 18.

ecclesiastica obseruatione collatio, quatenus dum per hoc & præterita corriguntur, & regulam futura suscipiunt, omnipotens Dominus fratrum concordia collaudetur. Cuius vobis adesse præsentiam, si hæc obseruabitis, scitote; quia scriptum est: *Vbi fuerint congregati duo aut tres in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Si ergo adesse dignatur vbi duo vel tres fuerint, quanto magis non deerit vbi plures conuenerint sacerdotes? Et quidem quia de habendo bis in anno Concilio patrum sit regulis statutum, non latet. Sed ne forte aliqua impleri hoc necessitas non permittat, semel tamen in anno sine excusatione aliqua decernimus congregari; vt expectatione Concilii nihil prauum, nihil præsumatur illicitum. Nam plerumque, etsi non amore iustitiæ, metu tamen examinis abstinetur ab hoc quod omnium notum est posse displicere iudicio. Hanc, fratres carissimi, obseruantiam nostris relinquendam posteris teneamus, & omnia quæ ad eruditionem nostram sacris apicibus scripta sunt meditemur, atque ad ea quoscumque possumus incitemus. Certum quippe est, quia si toto corde præceptis nos salutaribus occupamus, omnem vitiorum labem effugimus: quia dum in his quibus ædificamur innitimur, locum sine dubio deceptionis excludimus. De his itaque quæ superius dicta sunt fraternitatem vestram auctore Deo volumus Synodum congregare, atque in ea, reuerendissimo fratre nostro Syagrio coepiscopo & dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate mediantibus, omnia quæ sanctis Canonibus, sicut prædiximus, sunt aduersa, districte sub anathematis interpositione damnentur. Id est, vt nullus pro adipiscendis ecclesiasticis ordinibus dare aliquid commodum præsumat, vel pro datis accipere; nec ex laico habitu quisquam repente valeat ad locum sacri regiminis peruenire; neque vt aliæ mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi hæc quæ sacris, vt prædictum est, Canonibus sunt permissæ. De quibus cunctis, reuerendissimus frater noster Syagrius episcopus, cum omni Synodo, dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate remeante, nobis quæ acta sunt studeat renuntiare; vt subtiliter agnoscentes, quid & cum qua cautela, vel qualiter sit decretum, omnipotenti Deo de vita vestra ac moribus gratias incessabiliter persoluamus.

NOTA IACOBI SIRMONTI
SOCIETATIS IESV.

* *Aetherio.*] Lugdunensi episcopo, vt dixi. Fallitur enim Beda, qui Arelatensem fuisse putat libro 1. historiae. reliquorum vero sedes notae sunt ex superioribus.

EPISTOLA CXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD AREGIVM EPISCOPVM VAPINCENSEM.

Consolatur de obitu suorum, hortaturque vt solícite suo munere fungatur. Dalmaticarum vsúm illi, & archidiacono eius permittit, iubetque vt Synodo per Syagrium cogendæ interfit.

Gregorius Aregio episcopo de Galliis.

FRATERNITATIS vestræ afflictio, quam de amissione vestrorum vos hominum habuisse cognouimus, tantam nobis causam mœroris iniecit, vt quia nos de duobus caritas vnum fecit, cor nostrum in vestris specialiter vri tribulationibus sentiremus. Sed in hoc dolore multum me consolata est sanctitatis tuæ ad animum reducta discretio, quam & patienter ferre tristitiam, & decet de morte spe vitæ alterius longam non habere mœstitiam. Ne tamen aliqua adhuc tribulatio in vestra mente remaneat, hortor quiesce dolere, desine tristis esse. Nam indecens est de illis tædio afflictionis addici, quos credendum est ad veram vitam moriendo peruenisse. Habent forsitan illi iustam longi doloris excusationem, qui vitam alteram nesciunt, qui de hoc sæculo ad melius esse transitum non confidunt. Nos autem qui nouimus, qui hoc credimus & docemus, contristari nimium de obeuntibus non debemus, ne quod apud alios pietatis tenet speciem, hoc magis nobis in culpa sit. Nam diffidentiae quodammodo genus est, contra hoc quod quisque prædicat torqueri mœstitia, dicente Apostolo: *Nolumus autem vos ignorare, fratres, de dormientibus, vt non contristemini, sicut & ceteri, qui spem non habent.* 1. Thess. 4. Hac itaque, frater carissime, ratione perspecta, studendum nobis est, vt, sicut diximus, de mortuis non affligamur, sed affectum viuentibus impendamus, quibus &

Yyyy ij .

pietas ad vtilitatem, & sit ad fructum dilectio. Proinde obiurgando, hortando, suadendo, blandiendo, consolando prodesse quibus possumus festinemus. Lingua nostra bonis fomentum sit, prauis aculeus, tumidos retundat, iratos mitiget, pigros exacuat, desides hortatu succendat, refugientibus suadeat, asperis blandiatur, desperatos consoletur; & quia ductores dicimur, viam salutis gradientibus ostendamus. Simus in custodia vigilantes, aditus contra hostis insidias solliciti muniamus. Et si quando per deuia ouem de commissis gregibus error abduxerit, toto illam annisu ad caulas reuocare dominicas contendamus, vt de pastoris nomine quod habemus non supplicium, sed præmium consequamur. Quia ergo in his omnibus diuinæ gratiæ adiutorio opus est, omnipotentis Dei assiduis precibus clementiam exoremus, quatenus ad hæc nobis operanda & velle tribuat, & posse concedat: atque in ea nos via, cum fructu boni operis, quam se pastor pastorum esse testatus est, dirigat; vt sine quo facere nihil assurgimus, per ipsum implere omnia valeamus. Præterea communis filius Petrus diaconus nobis innotuit, quod fraternitas vestra tempore quo hic fuit poposcerit, vt sibi & archidiacono suo vtendi dalmaticis licentiã præberemus. Sed quia ita hominum suorum infirmitate compulsus festinanter abcessit, vt nec ipsum mœror incumbens diutius, vt dignum erat, & res desiderata poscebat, fineret imminere, & nos in multis implicitos ecclesiasticæ rationis consideratio nouum hoc inconsulte & subito non permetteret indulgere; idcirco postulata rei prolongatus effectus est. Nunc vero caritatis tuæ bona reuocantes ad animum, huius auctoritatis nostræ serie petita concedimus, atque te & archidiaconum tuum dalmaticarum vsu decorandos esse concessimus, easque dalmaticas dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate deferente transmisiimus. Præterea in ea Synodo, quam contra simoniacã hæresim per fratrem & coepiscopum nostrum Syagrium decreuimus congregari, sanctitatem vestram volumus interesse, atque eidem fratri ita pallium quod transmisiimus tribui, si prius se promiserit illicita quæ prohibuimus, per definitionem synodicam a sancta ecclesia remouere. De qua Synodo omnem nobis subtiliter ordinem tuam fra-

ternitatem volumus scriptis decurrentibus nuntiare, vt ipse, cuius nobis sanctitas valde experta est, nos reddas de omnibus certiores.

NOTA IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

¹ *Aregio episcopo.*] Vapincensem episcopum fuisse docuit nos ipse sancti Arigii vita in codice Siluiniacensi, in qua & Valatonii archidiaconi, dalmaticæque illi a Gregorio concessæ fit mentio his verbis: *Ergo & beatissimo viro Valatono, qui tunc temporis archidiaconus sub sepedicto pontifice Vapincensem regebat ecclesiam, visus est dalmaticam causa muneris indulgisse. Et quia compererat quod esset sacris literis decoratus, quod ipse in sui magistri succederet sede beatissimus Gregorius papa palam suis pronuntiauit oraculis.*

EPISTOLA CXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD SYAGRIVM EPISCOPVM.

Laudans ob operam Augustino nauatam, pallii vsum illi concedit, statuitque vt ecclesia Augustodunensis primum in ea prouincia post Lugdunensem locum obtineat. & de Synodo iterum.

Gregorius Syagrio episcopo Augustodunensi.

MAGISTRA bonorum omnium caritas, quæ nihil sapit extraneum, nil asperum, nil confusum, ita exercet corda & corroborat, vt nihil graue, nil difficile existimet, sed fiat totum dulce quod agitur. Huius igitur cum sit proprium nutrire concordiam, seruare coniuncta, dissociata cõiungere, praua dirigere, & virtutes ceteras perfectionis suæ munimine solidare; quisquis in eius radices se inserit, nec a viriditate deficit, nec a fructibus inanescit: quia humorem fecunditatis opus efficax non amittit. Atque ideo multum tibi, dilectissime fratrum, in Domino condelector atque congaudeo, quod sic eadem caritate te præditum multorum testificatione comperio, vt & ipse quæ sacerdotis sunt decenter exhibeas, & aliis te laudabiliter imitandum ostendas. Quia igitur in prædicationis opere, quamdiu cogitans Anglorum genti per Augustinum quondam monasterii mei præpositum, nunc fratrem & coepiscopum nostrum, impendere studui, ita sollicitum ac deuotum adiu-

Caritatis proprium.

Caritas Syagrii erga Augustinum in Anglis conuertendis.

Syagrius
pallio do-
natur.

Pallii vsus.

Augusto-
dunensis
ecclesie lo-
cus & dig-
nitas.

Monet vt
eius cura
cum hono-
re collato
crescat.

Matth. 25.
Luc. 19.

toresque in omnibus te, vt oportuit, fuisse cognouimus, vt multum me sibi fraternitas tua hac de re faceret debitorum; tantæ rei consideratione commotus, ne infructuosus erga te viderer existere, fraternitatis tuæ petitionem nulla pertuli ratione postponere. Proinde secundum postulationis tuæ desiderium, pallii te vsu, quod intra ecclesiam tuam habere debeas, ad sacra tantum Missarum solennia celebranda, Deo auctore præuidimus honorandum. Quod tamen ita tibi dandum esse decreuimus, si prius per Synodi definitionem emendare promiseris, quæ corrigenda mandauimus; quia dignum profecto esse credimus, vt cum mentis grauitate, qua Deo te propitio polere didicimus, habitus quoque exterioris clarior in te cultus accresceret; præsertim cum te non ad superflua elationis pompam, sed pro genio & honore tuæ arbitramur ecclesie petiuisse. Cuius ne indumenti munificentiam nudam videamur quodammodo contulisse, hoc etiam pariter prospeximus concedendum, vt metropolitæ suo per omnia loco & honore seruato, ecclesia ciuitatis Augustodunæ, cui omnipotens Deus præesse te voluit, post Lugdunensem ecclesiam esse debeat, & hunc sibi locum ac ordinem ex nostræ auctoritatis indulgentia vindicare. Ceteros vero episcopos secundum ordinationis suæ tempus siue ad confidendum in Concilio, siue ad subscribendum, vel in qualibet alia re, sua attendere loca decernimus, & suorum sibi prærogatiuam ordinum vindicare; quia omnino rationis ordo nos admonet, vt cum vsu pallii aliqua simul, sicut diximus, largiri priuilegia debeamus. Sed quoniam cum honoris augmento cura quoque sollicitudinis debet accrescere, vt cultui vestium actionis quoque ornamenta conueniant, oportet vt enixius in cunctis studium se vestræ fraternitatis exerceat, & circa subiectorum actus sit cura vigilans, vt vestrum illis exemplum instructio, & vita magistra sit. Linguae vestræ exhortatione discant quod metuant, & doceantur quod diligant; vt dum talenta credita lucro multiplicata reddideris, in die retributionis audire sis meritis: *Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui.* Curam præterea congregandæ Synodi, quam vobis atque aliis fratribus nostris pro illicitarum rerum prohibitionem fiendam scripsimus, vestræ specialiter sollicitudini

tudini noueritis incumbere. Vnde quia præcellentissimos filios nostros Francorum reges magnam vobis nouimus dilectionem impendere, omni vos studio omnique agere annisu necesse est, vt quod de Synodo congreganda mandauimus, fraternitatis vestræ vigilantia compleatur, atque omnia illic quæ pro animarum salute scripsimus censeantur; quatenus per hoc & vos zelum vestrum, & qualiter vobis illicita displiceant ostendatis, & nos vtiliter prouidisse, qui vestram ad hoc præ ceteris personam eligimus, videamur.

De Synodo bene per eum ordinanda.

EPISTOLA CXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD BRVNICHILDEM REGINAM FRANCORVM.

De iis qui ex laicis repente fiunt episcopi, aut per simoniam ordinantur. vt Synodum ad hæc extirpanda futuram promoueat, atque edicto constituat ne Iudæis Christiana mancipia habere liceat.

Gregorius Brunichildæ reginæ Francorum.

POSTQVAM excellentiæ vestræ sollicitudo regia est vbiq; gubernatione laudabilis, ad augmentum gloriæ suæ vigilantio- rem se debet & prouidam exhibere; vt quos consilio regit exterius, perire interius non permittat: quatenus per fructum piæ sollicitudinis, post huius quod geritis temporalis regni fastigium, ad æterna Deo auctore gaudia possitis & regna pertingere. Quod quidem hac vobis confidimus posse ratione contingere, si inter alia bona de ordinandis curam sacerdotibus gesseritis. Quorum officium in tantam illic, sicut didicimus, ambitionem perductum est, vt sacerdotes subito, quod graue nimis est, ex laicis ordinentur. Sed quid isti acturi, quid populo præstaturi sunt, qui non ad vtilitatem, sed fieri ad honorem episcopi concupiscunt? Hi ergo qui necdum quod docere debeant didicerunt, quid aliud agunt, nisi vt paucorum prouectus illicitus fiat multis interitus, & in confusionem ecclesiasticæ moderationis obseruantia deducatur? quippe vbi nullus regularis ordo seruatur. Nam qui ad eius regimen im-

Concil. Tom. 13.

Zzzz

prouidus, & ob hoc præcipitatus accedit, qua admonitione subiectos ædificet, cuius exemplum non rationem docuit, sed errorem? Pudet profecto, pudet aliis imperare quod ipse nescit custodire. Nec illud quidem quod simili emendationi tradendum est præterimus, sed omnino execrabile, & esse grauissimum detestamur, quod sacri illic ordines per simoniacam hæresim, quæ prima contra ecclesiam orta & districta maledictione damnata est, conferantur. Hinc ergo agitur, vt sacerdotii dignitas in despectu, & sanctus sit honor in crimine. Perit utique reuerentia, adimitur disciplina; quia qui culpas debuit emendare committit, & nefaria ambitione honorabilis sacerdotii ducitur in deprauatione censura. Nam quis denuo veneretur quod venditur, aut quis non vile putet esse quod emitur? Vnde valde contristor, & terræ illi condoleo; quia dum sanctum Spiritum, quem per manus impositionem omnipotens Deus hominibus largiri dignatur, diuino munere habere despiciunt, sed præmiis assequuntur, sacerdotium illic subsistere diu non arbitror. Nam vbi dona supernæ gratiæ venalia iudicantur, ad Dei seruitium non vita quaritur, sed magis contra Deum pecuniæ venerantur. Quia igitur tantum facinus non solum illis periculum, verum etiam vestro regno fatis est noxium; salutantes excellentiam vestram paterno affectu petimus, vt de huius prauitatis emendatione Deum vobis placabilem faciatis. Et vt nulla deinceps valeat occasione committi, Synodum fieri iussio vestra constituat, vbi præsentem dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate, sub districta anathematis interpositione debeat interdici, ne vllus ex laico habitu subito ad episcopatus audeat gradum accedere, neque pro ecclesiasticis ordinibus cuiuslibet quidquam dare, vel ausus sit accipere, vt Dominus & Redemptor noster sic quæ vestra sunt faciat, sicut excellentiam vestram in iis quæ sua sunt pia esse viderit deuotione sollicitam. Curam vero & sollicitudinem eiusdem Synodi, quam fiendam decreuimus, fratri coepiscopoque nostro Syagrio, quem vestrum proprium nouimus, specialiter delegare curauimus; quem petimus, vt & supplicantes libenter audire, & ope iuuare dignemini, quatenus quod ad mercedem vestram respiciat, remoto huius mali contagio, in cunctis fini-

bus iuri vestro subiectis, pia & Deo placita procedat ordinatio sacerdotum. Cui fratri nostro, pro eo quod se in ea prædicatione quæ Anglorum genti, auctore Domino, facta est deuotum vehementer exhibuit, pallium ad Misarum solennia vtendum transmisisimus, vt quia adiuuare spiritalia studuit, apostolorum principis solatio in ipso quoque inueniatur spiritali ordine profecisse. Omnino præterea admirati sumus, cur & in regno vestro Iudæos Christiana mancipia possidere permittitis. Quid enim sunt Christiani omnes, nisi membra Christi? Quorum videlicet membrorum caput cuncti nouimus quia fideliter honoratis. Sed quam diuersum sit, excellentia vestra perpendat, caput honorare, & membra ipsius hostibus calcanda submittere. Atque ideo petimus, vt excellentiæ vestræ constitutio de regno suo huius prauitatis mala remoueat, vt in hoc vos amplius dignas cultrices omnipotentis Domini demonstretis, quod fideles illius ab inimicis eius absoluitis.

EPISTOLA CXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD THEODORICVM ET THEODEBERTVM
REGES FRANCORVM.

Quod multi per simoniam ordinentur, tributa a prædiis ecclesiasticis exigantur, ex laicis repente fiant episcopi. vt Synodum ad hæc emendanda futuram promoueant, statuantque ne Iudæis Christiana mancipia habere liceat.

*Gregorius Theodorico & Theodeberto regibus Francorum,
a paribus.*

CVM regni vestri nomen inter ceteras gentes gratia olim Christianæ religionis effulserit, valde studendum est, vt vnde gloriosiores ceteris gentibus eminentis, inde omnipotenti Domino qui dat salutem regibus perfectius placeatis, & fidem quam colitis adiutricem in omnibus habeatis. Optaueramus quidem, præcellentissimi filii, nostrum ad vos solita dirigere visitatione sermonem, vt caritatis officii paternum monstrarem affectum. Sed quia Ioan. diac. lib. 3. cap. 1. nimium nos res contristat illicita, sic vnum conuenit exhibe-

Grat. 1. q. 1.
cap. 28.
Ino part. 5.
cap. 141.
Anselm. lib.
9. cap. 68.

Jacob. 2.

re, vt aliud sub silentio, quod emendatione indiget, minime relinquamus. Quod si diligenter attenditis, pro salutis vestræ nos loqui prorsus incolumitate cognoscetis. Fertur autem simoniacam hæresim, quæ prima contra Dei ecclesiam diabolica supplantatione surrepsit, & in ipso ortu suo telo apostolicæ vltionis percussa atque damnata est, in regni vestri finibus dominari, cum in sacerdotibus fides sit eligenda cum vita. Si enim vita deest, fides meritum non habet, beato Iacobo attestante, qui ait: *Fides sine operibus mortua est.* Quæ enim opera esse valeant sacerdotis, qui honorem tanti sacramenti conuincitur obtinere per præmium? Ex qua re agitur, vt ipsi quoque qui sacros ordines appetunt, non vitam corrigere, non mores componere student, sed diuitias, quibus honor sacer emitur, satagant congregare. Hinc fit etiam, vt insones & pauperes a sacris ordinibus prohibiti despectique resiliant. Et dum innocentia pauperis displicet, dubium non est quod præmium illic delicta commendet; quia vbi aurum placet, ibi & vitium. Hinc igitur non solum in ordinatoris & ordinati animam lethale vulnus infligitur, verum etiam excellentiæ vestræ regnum vestrorum episcoporum culpa, quorum magis intercessionibus iuuari debuerat, prægrauatur. Si enim is dignus in sacerdotio creditur, cui non actionis merita, sed præmiorum copia suffragatur, restat vt nihil sibi ad honores ecclesiasticos grauitas, nihil defendat industria, sed totum auri profanus amor obtineat: & dum vitia remunerantur honore, in locum vltoris is qui fortasse fuerat vlciscendus adducitur; atque hinc sacerdotes non proficere, sed perire potius iudicantur. Vulnerato namque pastore, quis curandis ouibus adhibeat medicinam? aut quomodo populum orationis clypeo tueatur, qui iaculis se hostilibus feriendum exponit? aut qualem de se fructum producturus est, cuius graui peste radix infecta est? Maior ergo metuenda est locis illis calamitas, vbi tales intercessores ad locum regiminis adducuntur, qui Dei in se magis iracundiam prouocant, quam per semetipsos populis placare debuerant. Audiuius autem quia ecclesiarum prædia tributa nunc præbeant, & magna super hoc admiratione suspendimur, si ab eis illicita quærantur accipi, quibus etiam licita relaxantur. Nec hoc quoque malum

solicitude nostra patitur negligentè ommittere, quod quidam instinctu gloriæ inanis illecti, ex laico repente habitu sacerdotii honorem arripiunt, &, quod dicere pudet, & graue tacere est, regendi rectores, & qui docendi sunt doctores, nec erubescunt fieri, nec metuunt. Ducatum animarum impudenter assumunt, quibus via omnis ignota ductoris est, & quo vel ipsi gradientur ignari sunt. Quod quam prauum, quamve sit temerarium, sæculari etiam ordine & disciplina monstratur. Nam dum dux exercitus non nisi labore & sollicitudine expertus eligitur, quales animarum duces esse debeant, qui ad episcopatus culmen immatura cupiunt festinatione conscendere, huius saltem rei comparatione considerent, & aggredi repente inexpertos labores abstineant, ne cæca honoris ambitio, & ipsis in pœnam sit, & aliis pestifera erroris semina iaciat; quippe qui non didicerunt quod ipsi doceant. Proinde paterno salutantes affectu petimus, præcellentissimi filii, vt hoc tam detestabile malum de regni vestri studeatis finibus prohibere, & nulla apud vos excusatio, nulla contra animam vestram suggestio locum inueniat: quia facientis procul dubio culpam habet, qui quod potest corrigere negligit emendare. Qua de re, vt magnū omnipotenti Domino munus valeatis offerre, Synodum congregari præcipite: in qua, sicut fratribus coepiscopisque nostris mandauimus, præfente dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate, sub anathematis debeat obligatione constitui, nullum pro ecclesiastico ordine aliquid vnquam dare, nullum accipere, nec quemquam ex laicis ad sacerdotium repente transire, quatenus hanc vobis mercedem & hic & in futura vita Redemptor noster, cuius sacerdotes interius ab hoste perire non finitis, recompenset. Omnino præterea admirati sumus, quod in regno vestro Iudæos Christiana mancipia possidere permittitis. Quid enim sunt Christiani omnes, nisi membra Christi? Quorum videlicet membrorum caput cuncti nouimus quia fideliter honoratis. Sed quam diuersum sit, excellentia vestra perpendat, caput honorare, & membra ipsius hostibus calcanda permittere. Atque ideo petimus, vt excellentiæ vestræ constitutio de regno suo huius prauitatis mala remoueat, vt in hoc vos amplius dignos cultores omnipo-

tentis Domini demonstretis, quod fideles illius ab inimicis eius absoluitis.

EPISTOLA CXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD VIRGILIVM EPISCOPVM ARELATENSEM.

Confirmat priuilegia per Vigilium papam concessa monasterio Arelatenfi.

Gregorius Virgilio episcopo Arelatenfi.

Grat. 25.
qu. 2. cap.
Cum piæ.

CVM piæ desiderium voluntatis, & laudandæ deuotionis intentio sacerdotilibus sit semper studiis adiuuanda; cura est sollicitudinis adhibenda, vt ea quæ pro quiete monachorum religiosæque conuersationis fuerint ordinata, nec dissimulatio negligere, nec quædam valeat præsumptio perturbare. Sed sicut hoc, quod ratio exigebat vtilitatis, oportuit definiri, ita quod definitum est, nisi forte vbi maior est auctoritas, non debet violari. Igitur gloriosæ memoriæ Childebertus Francorum rex, catholicæ religionis amore succensus, intra muros Arelatenfis ciuitatis monasterium virorum, vt scripto reperimus, pro sua mercede constituens, quædam ibidem pro habitantium sustentatione concessit. Cuius ne voluntas vnquam duceretur in irritum, & ea quæ pro quiete monachorum disposita fuerant turbarentur, quæque contulit in iure eiusdem monasterii, epistolis suis apostolica petiit auctoritate firmari; hoc quoque suæ petitioni subiungens, vt eidem monasterio, tam in dispositione rerum, quam in ordinatione abbatis, quædam pariter priuilegia largirentur; sciens quippe eam apostolicæ sedi reuerentiam a fidelibus exhiberi, vt quæ eius fuissent decreto disposita, nullius deinceps illicitæ vsurpationis molestia quaterentur. Vnde quia effectum & regia voluntas, & res valde desiderata poscebat, a prædecessore nostro Vigilio, Romanæ sedis antistite, ad prædecessorem vestrum Aurelium scripta transmissa sunt, vbi omnia, quæ amplectendæ voluntatis studium deposcebat, apostolicæ auctoritatis libenter annisu firmata sunt: quia difficultatem pati non potuit huiusmodi res petita. Sed vt fraternitas vestra quæ fuerint tempore illo decreta cognoscat, antedicti prædecessoris nostri

scripta his præuidimus scriptis adiungi. Quibus lectione percursis hortamur, vt omnia sacerdotali, sicut decet, studio inuiolata conferues, nihilque illi de indebitis, nihil permittas de illicitis irrogari, nec ea quadam patiaris vsurpatione conuelli. Nam licet ea, quæ semel apostolicæ sedis auctoritate sancita sunt, nil egeant firmitatis, ex abundantia tamen nostra, cuncta quæ pro huius rei quiete a prædecessore nostro statuta sunt, nostra iterum auctoritate in omnibus roboramus. Fraternalitas ergo vestra ita se in custodiendis eis exhibeat, quatenus & omnem occasionem inquietudinis excludat, & aliis hæc operari suadeat, dum se in custodienda defuncti piissima voluntate sollicitam, vt decet, exhibuerit & deuotam.

EPISTOLA CXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD DESIDERIVM EPISCOPVM GALLIÆ.

De pallio ipsius prædecessoribus concessio nihil in ecclesiæ Romanæ scriniis reperiri: mittat proinde, si quid in ecclesiæ suæ chartis inuenerit.

Gregorius Desiderio episcopo Galliarum.

FRATERNITATIS vestræ desiderium Ioannis regionali relatione cognouimus; quod quidem libenter parati sumus implere, si diligenter fuerimus de his quæ retulit informati. Inquit autem a vestra sibi relatum dilectione, quod ecclesiæ vestræ quædam olim priuilegia ab apostolica sede concessa sunt, atque vsus pallii eitis sacerdotes antiquitus habuisse. Quod quia vobis magnopere poscitis reformari, in ecclesiæ nostræ scrinio requiri fecimus, & inueniri nihil potuit. Sed quoniam quanto studiosius ista cupitis adipisci, tanto vos arbitramur esse sollicitos, in requirendis chartis ecclesiæ vestræ vigilantius curam impendite; & si qua exinde scripta inueniri potuerint, quæ nos valeant informare, huc curæ vestræ sit transmittere. Nam qui noua concedimus, vetera libentissime reparamus.

AD SYAGRIVM EPISCOPVM AVGVSTODVNENSEM.

Vt Menatem & Theodorum episcopos in Italiam
redire compellat.*Gregorius Syagrivo episcopo Augustodunensi.*

CVM sacerdotalis dignitas aliis videatur dignitatibus
Ceminere, ita quisquis ea ornatus est, cunctis se imitan-
dum debet ostendere; vt exemplo suo nulli nocere, sed
vitam potius valeat componere subiectorum. Nam si
actus dissentiat a nomine, quanto pontificatus ipse plus
erigit, tanto magis addicit. Itaque Menatem quemdam
episcopum, qui illic de diœcesi Romanæ ecclesiæ nostra
ordinatione profectus est, in tanta se leuitate didicimus
exhibere, vt & nobis de eo maior sit verecundia, & illi
episcopatus nomen non sit in honore, sed onere. Quod
quia pudoris nobis est de eo illa cognoscere, quæ in alia-
rum prouinciarum omnino reprehendimus sacerdotibus,
fraternitas vestra eum illic immorari amplius non permit-
tat, sed ad nos quantocius reuerti compellat, ac magis in-
uenta per omnia occasione transmittat: vt sub ea qua di-
gnum est obseruantia refrenatus, sæculares mores ad sa-
cerdotalem studeat conuertere grauitatem. Nam satis no-
xium atque perniciosum est, vt imitatione ipsius quæ ædi-
ficari debuerant destruantur. In qua re non solum ille cul-
pabilis, sed etiam qui non restiterit inuenitur: nam con-
sentire videtur erranti, qui corrigenda vt ressecari debeant
non corrigit. Quia vero Theodorus quidam episcopus, de
diœcesi reuerendissimi fratris nostri Constantii Mediola-
nensis ecclesiæ episcopi, disciplinam, vt dicitur, euitans, il-
lic venisse firmatur, hortamur vt & isto diligentius requi-
sito, ad episcopum suum vestra fraternitas retransmittat.
Et quia, sicut legitur: *Qui abiicit disciplinam infelix est*, nulla
eum illic se excusatione patiamini retinere, quatenus ipsi,
qui leuitatis eorum vitio possunt decipi, liberentur, & de
ipsis habere mercedem, ne in hac stultitia pereant, va-
leatis.

Sap. 3.

EPISTOLA CXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD VIRGILIVM ET SYAGRIVM EPISCOPOS.

De suscipienda causa Syagriæ, quæ religionem professâ cum esset, marito violenter iuncta dicebatur.

Gregorius Virgilio & Syagrîo episcopis Galliæ.

COMMISSI officii qualitas me, fratres carissimi, in vocem cogit doloris erumpere, & dilectionem vestram anxietate caritatis exasperare, quod illic vos nimium negligentes & remissos dicitur extitisse, vbi studium vestrum acriter iustitiæ rectitudo & zelus debuit castitatis accendere. Peruenit autem ad nos Syagriam quondam vitam religiosam mutatis etiam vestibus affecutam, posteaque marito violenter esse, quod dici iniquum est, sociatam, & nullo vos in eius defensione dolore permotos. Quod si ita est, vehementius ingemisco, ne apud omnipotentem Dominum, quod absit, mercenarii officium, & non pastoris meritum habeatis; quippe qui in ore lupi ouem laniandam sine certamine reliquistis. Quid enim dicturi, quamve rationem futuro estis iudici reddituri, quos stupri scortatio non commouit, quos ad defendendum fauor nequaquam religiosi habitus excitauit, quos ad tutandam pudicitiae integritatem sacerdotalis consideratio non erexit? Vel nunc ergo neglectus ad memoriam redeat, huius recordatio culpæ sollicitet, & officii vestri consideratio ad prædictæ mulieris vos adhortationem impellat. Et ne forte per tempus transisset in voluntatem necessitas, lingua illi vestra medela sit, atque admonentibus vobis orationibus operam det, de memoria lamenta pœnitentiæ non recedant, Redemptori nostro cor pœnitens exhibeat, & castitatis damna, quam ei corpore seruare non licuit, fletu resarciat. Quia ergo prædicta mulier res suas etiam nunc piis, vt fertur, desiderat causis impendere; hortamur vt fraternitatis vestræ hac in re fauorem inueniat, solatiis potiatur, & seruata competenti filii portione, fas illi sit de substantia sua iudicare quod velit. Vestrum enim sine dubio bonum facitis, si bona volentibus opem fertis. Hæc igitur, dilectissimi fratres,

Concil. Tom. 13.

A a a a

quæ loquimur, ex quanto procedant amore pensate, & omnia cum ea qua dicuntur caritate suscipite. Nam dum vnum in Redemptoris nostri corpore corpus sumus, in his quæ vobis nocere sentio simul vror. Qua autem intentione, quove affectu hanc vobis epistolam miserim, cordi vestro veritatis auctor aperiat. Et ideo hæc fraterna vos admonitio non contristet: quia & asperum poculum libenter accipitur, quod intentione salutis offertur. Quod superest, carissimi fratres, iunctis Dei nostri misericordiam precibus exoremus, vt vitam nostram in suo propitius timore disponat, quatenus & hic illi sacerdotaliter deseruire, & in conspectu ipsius in futuro securi assistere & sine metu valeamus.

EPISTOLA CXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD SYAGRIVM EPISCOPVM AVGVSTODVNENSEM.

De parochiis episcopo Taurinensi subtractis, & episcopo in iisdem constituto. vt eas illi restituendas curet.

Gregorius Syagrïo episcopo Augustodunensi.

SI in rebus sæcularibus suum cuique ius & proprius ordo seruandus est, quanto magis in ecclesiasticis dispositionibus nulla debet induci confusio, ne ibi discordia locum inueniat, vnde pacis debent bona procedere? Quod hac ratione seruabitur, si nihil potestati, sed totum æquitati tribuitur. Perlatum siquidem ad nos est, dilectissimum fratrem nostrum Vrsicinum Taurinæ ciuitatis episcopum, post captiuitatem & deprædationem quam pertulit, graue in parochiis suis, quæ in Francorum sitæ terminis perhibentur, præiudicium pertulisse. Denique vt alter illic contra ecclesiastica statuta, nullo eius crimine deposcente, constitueretur antistes. Et ne leue forsitan videretur huius rei præiudiciale commissum, etiam aliquid doloris est additum, vt res ei ecclesiæ suæ, quas habere potuit, tollerentur. Quod si hæc veritate subsistunt, quia crudele nimis est, & aperte sacris Canonibus inimicum, vt ab altari proprio infontem ambitio remoueat sacerdotem, qui non meretur ex crimine successoris suam in huius præiudicii cuncti causam attendant, vt

qui nolunt perpeti, nec aliis imponant. Nam si prauæ rei aditus antequam diu patefcatur non clauditur, vfu fit latior; & erit confuetudine licitum quod ratione conftat effe prohibitum. Sed præ ceteris fraternitatis vestræ follicitudo pro nofta commendatione, ac diuinæ confiderationis intuitu, in eius fe enixius defenfione impendat, & a fuis illum amplius contra rationem remotum effe parochiis non permittat: fed tam per fe, quam fupplicando præcellentiffimis regibus, quos vos in nullo credimus contriftare, id peragat, vt & hoc quod male factum eft corrigatur, & quæ violenter ablata funt veritate patrocinate reddantur: quia dum fcriptum fit: *Frater fratrem adiuuans exaltabitur*; tanto fe ab omnipotente Deo caritas veftra nouerit recepturam, quanto præcepta ipfius in adiuuando fratre libenter atque conftanter fuerit exequuta.

NOTA IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

In parochiis fuis.] Segufienfibus nimirum, in finibus Italiae. Longobardorum enim duces, cum in Gallias temere irrupiffent, vitæque & prostrati a Mummulo fuiffent, Auguftam & Segufium ciuitates cum integro illarum territorio Guntramno regi, vt Fredegarius cap. 45. fcribit, multæ nomine cefferunt. Segufium porro Guntramnus cum pago vniuerfo, vt in codice Anitiensî annotarum obferuauimus, ab Italis receptum Mauriennensî ecclefiæ subiecit. Quare ab epifcopo Taurinensî, cuius antea fuerant, eadem nunc parochiæ repetebantur.

EPISTOLA CXXI.
GREGORII PAPÆ I.
AD THEODORICVM ET THEODEBERTVM
REGES FRANCORVM.

Vt epifcopo Taurinensî reftituantur ipfius parochiæ in regno Francorum fitæ, in quibus ordinatus fuerat nouus epifcopus.

Gregorius Theodorico & Theodeberto regibus Francorum.

SVMMVM in regibus bonum eft iuftitiam colere, ac fua cuique iura feruare, & fubiectis non finere quod potestatis eft fieri, fed quod æquum eft cuftodire.

Concil. Tom. 13.

A a a a ij

Quod quia vos & diligere, & omnino confidimus studere, excellentiæ vestræ indicare ea quæ emendationem expetunt inuitamur; vt per hoc & oppressis succurrere, & vobis mercedem acquirere nostris epistolis valeamus. Fratrem itaque & coepiscopum nostrum Vrsicinum, Taurinæ ciuitatis antistitem, in parochiis suis, quæ intra regni vestri sunt terminum constitutæ, graue omnino dicitur præiudicium sustinere; adeo vt contra ecclesiasticam obseruantiam, contra sacerdotalem grauitatem, & contra sacrorum Canonum instituta, nullo eius exigente crimine, alter illic non metuerit episcopus ordinari. Et quia parum visum est, si illicitis non iungerentur illicita, etiam res ecclesiæ suæ, vt fertur, ablatae sunt. Quod si ita se veritas habet, quoniam intolerabile nimis est, vt vi opprimeretur, cui culpa non nocuit, præmissa paterna caritate salutationis alloquio, petimus vt quod excellentiæ vestra amore ecclesiasticæ reuerentiæ, & æquitatis contemplatione sponte potest impendere, nostra studeat benignius intercessione concedere, & iustitiam illi, sicut de æquitatis eius bono confidimus, faciat in omnibus custodiri, atque patefacta veritate, & quod illicite actum est corrigi, & res ei violenter ablatas æquitate iubeat fauente restitui. Nec quod ad tempus ab hostibus eius ecclesiæ detinetur debet illi aliquid officere: sed hoc ad subueniendum Christianitatis vestræ magis magisque debet animos permouere; vt largitatis vestræ munere consolatus, captiuitatis quam pertulit non possit damna sentire. Pro vtilitate ergo animæ vestræ hæc nostra apud vos exhortatio locum inueniat, vt ad mercedem vestram deiectionem ipsius porrecta manu iustitiæ releuetis, quatenus per hoc quod æquitatem sacerdotibus custoditis, eorum precibus ante Dei semper oculos floreatis.

EPISTOLA CXXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD BRVNICHILDEM REGINAM FRANCORVM.

Hilarium commendat, vt illum tuitione sua
protegat.

Gregorius Brunichildæ reginæ Francorum.

CVM in regni regimine virtus iustitia, & potestas egeat
cæquitate, nec ad hoc alterum sine altero possit suffi-
cere; quanto in vobis amore horum cura præfulgeat, ex
hoc vtique patenter ostenditur, dum turbas gentium lau-
dabiliter gubernatis. Quis ergo hæc considerans de excel-
lentia vestra bonitate diffidat? aut de impetratione sit du-
bium, quando illa a vobis, quæ subiectis vos libenter posse
nouit impendere, duxerit postulanda? Lator itaque præ-
sentium Hilarius, excellentia vestra famulus, nostra se
interuentione apud potestatem vestram æstimans adiuua-
ri, commendationis nostræ sibi poposcit epistolas suffra-
gari; certum tenens vberius, sicut ceteris conceditis,
promereri, si nostra pro eo intercessio loqueretur. Pro-
inde paternæ caritatis affectu salutationis persoluentes al-
loquia petimus, vt quia quorundam se perhibet nequitia
aduersitatibus laborare, excellentia vestra eum tuitio
muniat, & ne contra rationem valeat prægrauari, sua il-
lum iussione tutum esse præcipiat; quatenus dum vobis
iubentibus atque propitiis nullius aduersitas iniuste, &
pro sola tantummodo voluntate locum habuerit, & nos
de impetratis, quæ pro vestra magis mercede poscimus,
gratias referamus, & excellentia vestra beatus Petrus
apostolorum princeps, quem in nobis concedendo quæ
petimus Christiana deuotione veneramini, recompenset.

EPISTOLA CXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD VANTILONVM ET AREGIVM.

Hilarium commendat, vt illi suum patrocini-
um impendant.*Gregorius Vantilono & Aregio.*

AD magnam gloriæ vestræ laudem accedit, quod Hilarium præsentium lator valido se fudit patrocini-
o releuari, si assequi fauorem tuitionis vestræ meruerit. Quod
adeo, sicut est, magnum existimat, vt ad hoc obtinendum
etiam nostram sui commendationem adhibere studuerit
adiutricem. Hunc igitur quoniam ad vestrum patroci-
nium videmus desideranter velle confugere, scribere pro
eo non iudicauimus differendum; confidentes tanto vos
defensionem petentibus libenter impertiri, quanto &
eam in tristitia, & in stricto positos cognoscitis suppliciter
expectare. Ea de re gloriam vestram paterna dulcedine sa-
lutantes, petimus vt quia prædictus portitor aliquorum
inimicitias se contra rationem asserit subiaccere, patroci-
nium vestrum quod magnopere cupit inueniat, & nullam
illum contra æquitatem molestiam, nullam vexationem
patiamini sustinere; sed ab omni eum afflictione, quam
non ratio, sed aduersantium voluntas ingesserit, patroci-
nii vestri gratia tueatur; vt & hic optatum se in vobis, vt
sperat, lætetur inuenisse refugium, & aliquid vobis ad
mercedem proficiat, ac vestrum quidem in nobis alii si-
militer quærere discant in tribulatione solatium.

EPISTOLA CXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD ASCLEPIODOTVM PATRICIVM.

Hilarium commendat, vt eius patrocini-
um suscipiat.*Gregorius Asclepiodoto patricio in Galliis.*

QVI terrenis regibus adhærent, quantum eis præstan-
di locus conceditur, tanto debent in causis mercedis
proniores existere, vt fructu boni operis & hic eorum qui-
bus seruiunt gratia perfruantur, & cælestis regni aulam in-

troire postea mereantur. Vnde licet hoc diligere, & in hoc
 vose esse confidamus intentos: verumtamen quia pater-
 num alloquium aliquid bonis mentibus semper addit, hor-
 tamur vt quoties congruum iuuandi tempus adstiterit,
 nequaquam quod operandum vobis est differatis. Nam
 qui fratrem luctu releuat, oppressum erigit, mœrentem
 consolatur, ab illo sibi retribui, cui totum impendit, non
 dubitet, quia ait: *Quod vni ex minimis istis fecistis, mihi fecistis.* *Matth. 25.*
 Quia igitur Hilarius presentium portitor, pro eo quod
 frustra contra se quorundam perhibet inimicitias exarsisse,
 vestra se tuitioni nostra petiit epistola commendari,
 certus quod patrocinantibus vobis cuiusquam contra ra-
 tionem aduersitas ei nocere non valeat; idcirco paterno
 gloriam vestram salutantes affectu, petimus vt fauoris ve-
 stri gratia muniatur, & quod ceteris iusta petentibus in-
 dulgetis, huic quoque pro nostra intercessione largius im-
 pendatis; atque eum contra æquitatem opprimi non sinatis,
 sed manum illi auxilii, vbi rationis ordo vocauerit,
 porrigatis; quatenus mercedem gloriae vestrae & ipse in
 vobis quod omnino ardue quaesiuisset inueniat, & vos affli-
 cto & humiliter supplicanti videamini, quod valde glo-
 riosum est, subuenisse.

EPISTOLA CXXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD CLAVDIUM IN HISPANIIS.

Ei familiariter regibus Gothorum vso Cyriacum mona-
 chum commendat.

Gregorius Claudio in Hispaniis.

QVIA vnguenti more bonorum fragrat opinio vestrae
 gloriae, de occidentibus partibus hucusque odor te-
 tendit. Cuius profecto auræ suauitate resperfus, multum,
 fateor, quem nesciebam dilexi, atque intra sinum cordis a-
 moris manu te rapui; nec iam eum nesciens diligebam, cu-
 ius bona cognoueram. Qui enim mihi magna intentione
 notus, sed corporis visione manet incognitus, de eo pro-
 cul dubio veraciter dicere possum, quia personam illius
 scio, sed domum nescio. Magna autem vestrae laudis da-
 tur assertio, quod excellenti Gothorum regi vestra gloria

Prov. 4.

sedulo adhærere perhibetur; quia dum malis boni semper displiceant, bonos vos esse certum est, qui bono placuistis. Propterea debitum salutationis alloquium soluens, opto vos in his quæ cœpistis exerceri, vt in vobis compleatur veridica Salomonis illa sententia quæ ait: *Iustorum semita quasi lux splendens procedit, & crescit vsque ad perfectum diem.* Nunc enim cum lux nobis veritatis infulget, cum sese regni cœlestis suauitas mentibus aperit, iam quidem dies est, sed adhuc perfectus non est. Tunc autem dies perfectus erit, quando iam quidquam de nocte peccati in mente nostra non erit. Vos autem vsque ad perfectum diem crescite; vt quousque patria æterna videatur, bonorum hic operum augmenta dilatentur, quatenus tanto post in retributione maior sit fructus muneris, quanto nunc studium creuerit laboris. Propterea dilectissimum filium nostrum Cyriacum monasterii nostri patrem vestræ gloriæ commendamus, vt peractis quæ ei iniuncta sunt nulla illum remeandi mora præpediat. Omnipotens Deus cœlestis vos brachii protectione tueatur, & nunc gloriosos inter homines, & post longa annorum curricula inter angelos esse concedat.

EPISTOLA CXXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD LEANDRVM EPISCOPVM HISPALENSEM.

De laude caritatis. De onere suæ prælationis. De pallio ad sacra tantum Missarum solennia transmissio.

Gregorius Leandro episcopo Hispalensi.

SANCTITATIS tuæ suscepi epistolam, solius caritatis scalamo scriptam. Ex corde enim lingua tinxerat quod in chartæ pagina refundebat. Boni autem sapientesque viri cum legeretur adfuerunt, quorum statim viscera in compunctione commota sunt. Cœpit quisque amoris manu in suo corde te rapere; quia in illa epistola tuæ mentis dulcedinem non erat audire, sed cernere. Accendebantur & mirabantur singuli, atque ipse ignis audientium demonstrabat qui fuerit ardor dicentis. Nisi enim prius in se faces ardeant, alium non succendunt. Ibi ergo vidimus, quanta
cari-

caritate tua mens arserit, quæ sic & alios accendit. Vitam vero vestram, cuius ego semper cum magna veneratione reminiscor, minime nouerant, sed eis altitudo vestri cordis patuit ex humilitate sermonis. Vitam autem meam cunctis esse imitabilem illa vestra epistola loquitur. Sed quod non est ita vt dicitur, sit ita quia dicitur, ne qui non solet mentiatur. Ad hæc autem breuiter cuiusdam bonæ mulieris verba loquor: *Nolite me vocare Noemi, id est pulcram, Ruth 1. sed vocate me Mara, quia amaritudine plena sum.* Neque enim, bone vir, hodie ego sum ille quem nosti. Multum fateor exterius proficiendo interius cecidi; meque de eorum numero esse pertimesco, de quibus scriptum est: *Deiecisti eos Psal. 71. dum alleuarentur.* Cum alleuatur enim deiicitur qui honoribus proficit, & moribus cadit. Ego enim vias mei capitis sequens summopere esse decreueram opprobrium hominum, & abiectio plebis; atque in eius sortem currere, de quo rursus per Psalmistam dicitur: *Ascensus in corde suo disposuit in conualle lacrymarum: vt videlicet tanto verius intus ascenderem, quanto per conuallem lacrymarum foris humilior iacerem.* At me multum nunc deprimunt honor onerosus, curæ innumeræ perstrepunt, & cum sese ad Deum animus colligit, hunc suis impulsibus quasi quibusdam gladiis scindunt. Nulla cordis quies est. Prostratum in infimis iacet suæ cogitationis pondere depressum. Aut rara valde aut nulla hoc in sublimia penna contemplationis leuat. Torpet ignauia mens, & circumlatrantibus curis temporalibus iam pene ad stuporem deducta, cogitur modo terrena agere, modo etiam quæ sunt carnalia dispensare. Aliquando vero fastidio exigente compellitur quædam etiam cum culpa disponere. Quid multa loquar? Victa suo pondere sanguinem sudat. Nisi enim sanguinis nomine culpa censeretur, Psalmista non diceret: *Libera me de sanguinibus. Psal. 50.* Cum vero culpas culpis iniungimus, hoc quoque quod per alium prophetam dictum est implemus: *Sanguis sanguinem tetigit. Osee 4.* Sanguis enim sanguinem tangere dicitur, cum culpa culpæ adiungitur, vt iniquitatis cumulus multiplicetur. Sed inter hæc per omnipotentem Deum deprecor, vt in perturbationis fluctibus lapsum tuæ orationis manu me teneas. Quasi enim prospero flatu nauigabam, cum tranquillam vitam in monasterio ducerem.

Sed procellosis subito motibus tempestas exorta, in sua perturbatione me rapuit, & prosperitatem itineris amisi; quia quiete perdita mentis naufragium pertuli. Ecce nunc in vndis versor, & tuæ intercessionis tabulam quaero, vt qui naui integra diues peruenire non merui, saltem post damna ad litus per tabulam reducar. De podagræ vero molestia sanctitas vestra, vt scribit, affligitur, cuius dolore assiduo & ipse vehementer attritus sum. Sed facilis erit consolatio, si inter flagella quæ patimur, quæcumque fecimus ad memoriam delicta reuocamus; atque hæc non iam flagella, sed dona esse conspiciamus, si quæ carnis delectatione peccauimus, carnis dolore purgemus. Præterea ex benedictione beati Petri apostolorum principis pallium vobis transmisimus, ad sola Missarum solennia vtendum. Quo transmissio, valde debui qualiter vobis esset viuendum admonere. Sed locutionem supprimo, quia verba moribus anteitis. Omnipotens Deus sua vos protectione custodiat, atque ad cælestis remunerationem patriæ cum multiplici animarum fructu perducatur. Ego autem quanta occupatione deprimor ex debilitate breuis attestatur epistola, in qua ei, quem multum diligo, parum loquor.

EPISTOLA CXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD RECCAREDVM REGEM HISPANIÆ.

Laudat eius ope gentem Gothorum ad catholicam fidem conuersam. Agit de muneribus sancto Petro transmis-
sis, commendans eius animum, quod licet summa pecuniarum a Iudæis offerretur, constitutionem in eos editam mutare noluerit. Denique crucem transmittit, in qua de ligno Domini erat, & de capillis sancti Ioannis Baptistæ.

Gregorius Reccaredo regi Vvisigothorum.

EXPLERE verbis, excellentissime fili, non valeo, quantum tuo opere, tua vita delector. Audita quippe noui diebus nostris virtute miraculi, quod per excellentiam tuam cuncta Gothorum gens ab errore Arianae hæresis in

fidei rectæ soliditatem translata est, exclamare cum Propheta libet: *Hæc est immutatio dexteræ excelsi*. Cuius enim ^{Psal. 76.} vel faxeum pectus tanto hoc opere cognito, non statim in omnipotentis Dei laudibus, atque in tuæ excellentiæ amore mollescat? Hæc me, fateor, quæ per vos acta sunt, sæpe conuenientibus filiis meis dicere, sæpe cum eis pariter admirari delectat. Hæc me plerumque etiam contra me excitant, quod piger ego & inutilis tunc inerti otio torpeo, quando in animarum congregationibus pro lucro caelestis patriæ reges elaborant. Quid itaque ego in illo tremendo examine iudici venienti dicturus sum, si tunc illuc vacuus venero, vbi tua excellentia greges post se fidelium ducet, quos modo ad veræ fidei gratiam per studiosam & continuam prædicationem traxit? Sed est mihi, bone vir, hoc ex Dei munere in magna consolatione, quia opus sanctum quod in me non habeo, diligo in te. Cumque de tuis actibus magna exultatione gaudeo, ea quæ per laborem tua sunt, per caritatem mea fiunt. De conuersione igitur Gothorum in vestro opere & in nostra exultatione libet cum angelis exclamare: *Gloria in excelsis Deo*, ^{Lnc. 2.} & *in terra pax hominibus bonæ voluntatis*. Nos enim, vt existimo, gratiarum amplius omnipotenti Domino debitores existimus; quia etsi vobiscum nihil egimus, vestro tamen operi congaudendo participes sumus. Beatus vero Petrus apostolorum princeps quam libenter munera excellentiæ vestræ susceperit, ipsa cunctis liquido vita vestra testatur. Scriptum quippe est: *Vota iustorum* ^{Præf. 15.} *placabilia*. Neque enim in omnipotentis Dei iudicio quid datur, sed a quo datur aspicitur. Hinc est enim quod scriptum est: *Respexit Dominus ad Abel, & ad munera eius: ad* ^{Genes. 4.} *Cain autem & ad munera eius non respexit*. Dicturus quippe, quia Dominus respexit ad munera, præmisit solícite, quia respexit ad Abel. Ex qua re patenter ostenditur, quia non offerens a muneribus, sed munera ab offerente placuerunt. Vestra itaque oblatio quam sit grata ostenditis, qui daturi aurum, prius ex conuersione gentis subditæ animarum munera dedistis. Quod vero transmissos abbates, qui oblationem vestram beato Petro apostolo deferebant, vi maris dicitis fatigatos ex ipso itinere ad Hispanias remeasse, non munera vestra repulsa sunt

quæ postmodum peruenerunt, sed eorum qui transmissi fuerant constantia est probata, an scirent sancto desiderio obiecta pericula vincere, & in fatigatione corporis mente minime lassari. Aduersitas enim quæ bonis votis obiicitur, probatio virtutis est, non iudicium reprobationis.

Act. 27.

Quis enim nesciat quam prosperum fuit quod beatus Paulus apostolus prædicaturus ad Italiam veniebat, & tamen veniens naufragium pertulit? Sed naus cordis in marinis fluctibus integra stetit. Præterea indico, quia creuit de vestro opere in laudibus Dei hoc quod dilectissimo filio meo Probino presbytero narrante cognoui: quia cum vestra excellentia constitutionem quamdam contra Iudæorum perfidiam dedisset, hi de quibus prolata fuerat reuerentiam vestræ mentis inflectere pecuniarum summam offerendo moliti sunt: quam excellentia vestra contempsit, & omnipotentis Dei placere iudicio requirens, auro innocentiam prætulit. Qua in re mihi Dauid regis factum ad memoriam venit; cui dum concupita aqua de cisterna Bethlehemitica, quæ inter hostiles cuneos habebatur, ab obsequentibus militibus fuisset allata, protinus

1. Paralip. 11.

dixit: *Absit a me ut sanguinem iustorum hominum bibam.* Quam quia fudit & bibere noluit, scriptum est: *Libauit eam Domino.* Si igitur ab armato rege in sacrificium Dei versa est aqua contempta, pensemus quale sacrificium omnipotenti Deo rex obtulit, qui pro amore illius non aquam, sed aurum accipere contempsit? Itaque, fili excellentissime, fidenter dicam, quia libasti aurum Domino, quod contra eum habere noluisti. Magna sunt hæc & omnipotentis Dei laudi tribuenda. Sed inter hæc vigilantissimi studio antiqui hostis insidiæ cauendæ, qui quanto maiora in hominibus dona conspicit, tanto hæc auferre subtilioribus insidiis exquirat. Neque enim latrunculi in via capere viatores vacuos expetunt, sed eos qui auri vascula vel argenti ferunt. Via quippe est vita præsens. Et tanto quisque necesse est ut insidiantes spiritus caueat, quanto maiora sunt dona quæ portat. Oportet ergo excellentiam vestram in tanto hoc de conuersione gentis subditæ munere quod accepit summopere custodire prius humilitatem cordis, ac deinde munditiam

1. Mc. 14. & 18.

corporis. Cum enim scriptum sit: *Omnis qui se exaltat hu-*

miliabitur, & qui se humiliat exaltabitur; profecto liquet quia ille veraciter alta amat, qui mentem suam ab humilitatis radice non defecat. Sæpe namque malignus spiritus, vt bona destruat quibus prius aduersari non valuit, ad operantis mentem post peractam operationem venit, eamque tacitis cogitationibus in quibusdam suis laudibus excutit, ita vt decepta mens admiretur ipsa, quam sint magna quæ fecit. Quæ dum per occultum tumorem apud semetipsam extollitur, eius qui donum tribuit gratia priuatur. Hinc est enim quod per prophetae vocem contra superbientem animam dicitur: *Habens fiduciam in pulcritudine tua, fornicata es in nomine tuo.* Fiduciam quippe animam in pulcritudine sua habere, est in semetipsa de iusta actione præsumere. Quæ in suo nomine fornicatur, quando in hoc quod recte egit non conditoris laudem dilatari appetit, sed suæ opinionis gloriam requirit. Hinc rursus per prophetam scriptum est: *Quo pulcrior es, descende.* Anima etenim vnde est pulcrior, inde descendit, quando ex virtutis decore, quo exaltari apud Deum debuit, ab eius gratia per suam elationem cadit. Quid ergo in his agendum est, nisi vt malignus spiritus cum nobis ad eleuandam mentem reducit bona quæ egimus, nos semper ad memoriam mala nostra reuocemus; quatenus & nostra cognoscamus esse quæ peccando fecimus, & solius omnipotentis Dei munera, cum peccata declinamus. Custodienda est quoque munditia corporis in studiis bonæ actionis; quia iuxta vocem prædicantis Apostoli: *Templum Dei sanctum est, quod estis vos.* Qui rursus ait: *Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra.* Quam sanctificationem quid dixerit, ostendens protinus adiunxit: *Vt abstineatis vos a fornicatione, vt sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione & honore, & non in passionibus desiderii.* Ipsa quoque regni gubernacula erga subiectos magno sunt moderamine temperanda, ne potestas mentem surripiat. Tunc enim regnum bene regitur, cum regnandi gloria animo non dominatur. Curandum quoque est, ne ira surrepat: ne fiat citius omne quod licet. Ira quippe etiam, cum delinquentium culpas exequitur, non debet menti quasi domina præire, sed post rationis tergum velut ancilla famulari, vt ad faciem iussa veniat. Nam si semel mentem possidens

Ezech. 16.

Ezech. 32.

1. Cor. 3.

1. Thess. 4.

*Jacob. 1.**Ibidem.*

ceperit, iustum esse deputat etiam quod crudeliter facit. Hinc enim scriptum est: *Ira viri iustitiam Dei non operatur.* Hinc rursus dicitur: *Sit omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram.* Hæc autem vos auctore Deo omnia seruare non ambigo. Sed occasione admonitionis exorta, bonis vestris actibus me furtiue subiungo, vt quod non admoniti facitis, quando vobis & admonens additur, iam non soli faciatis. Omnipotens autem Deus in cunctis actibus vestris cælestis brachii extensione vos protegat, vobisque & præsentis vitæ prospera, & post multa annorum curricula gaudia concedat aterna. Clauim vero paruulam a sacratissimo beati Petri apostoli corpore vobis pro eius benedictione transmisimus, in qua inest ferrum de catenis eius inclusum, vt quod collum illius ad martyrium ligauerat, vestrum ab omnibus peccatis soluat. Crucem quoque dedi latori præsentium vobis offerendam, in qua lignum dominicæ crucis inest, & capilli beati Ioannis Baptistæ: ex qua semper solatium nostri Saluatoris per intercessionem præcursoris eius habetis. Reuerendissimo autem fratri & coepiscopo nostro Leandro pallium a beati Petri apostoli sede transmisimus, quod & antiquæ consuetudini, & nostris moribus, & eius bonitati atque grauitati debeamus. Item in anagnostico ante longum tempus dulcissima mihi vestra excellentia, Neapolitano quodam iuvene veniente, mandare curauerat, vt piissimo imperatori scriberem; quatenus pacta in chartophylacio requireret, quæ dudum inter piæ memoriæ Iustinianum principem & iura regni vestri fuerant emissa, vt ex his colligeret, quid vobis seruare debuisset. Sed ad hoc faciendum duæ res mihi vehementer obstiterunt. Vna, quia chartophylacium prædicti piæ memoriæ Iustiniani principis tempore ita surripiente subito flamma incensum est, vt omnino ex eius temporibus pene nulla charta remaneret. Alia autem, quia, quod nulli dicendum est, ea quæ contra te sunt apud temetipsum debes documenta requirere, atque hæc pro me in medium proferre. Ex qua re hortor vt vestra excellentia suis moribus congrua disponat, & quæque ad pacem pertinent studiosè peragat, vt regni vestri tempora per longa sint annorum curricula in magna laude memo-

anda. Præterea transmisimus clauim aliam a sacratissimo beati Petri apostoli corpore, quæ cum digno honore reposita, quæque apud vos inuenerit benedicendo multiplicet.

EPISTOLA CXXVIII.
GREGORII PAPÆ I.

AD ITALICAM ET VENANTIVM.

Conqueritur de doloribus eius, & de temporis calamitatibus, & morbis qui se, Romam, Africam, & orientem vexabant.

Gregorius Italicæ patriciæ, & domno Venantio cancellario Italiæ.

QVOS DAM de Sicilia venientes, affectu quo debui de-
sospitate vestræ excellentiæ requirere curavi. Sed de
affiduitate ægritudinum mihi tristitia responderunt. Hæc
autem dicens, nec ego vobis de meipso inuenio aliud
quod debeam nuntiare, nisi quod peccatis meis exigenti-
bus, ecce iam vndecim menses sunt quod valde rarum est
si de lecto surgere aliquando potuero. Tantis enim poda-
græ tantisque molestiarum doloribus premor, vt vita mea
mihi grauissima pœna sit. Quotidie enim in dolore defi-
cio, & mortis remedium expectando suspiro. In clero ve-
ro huius vrbs & populo tanti febrium languores irrue-
runt, vt pene nullus liber, nullus seruus remanserit, qui
esse idoneus ad aliquod officium vel ministerium possit.
De vicinis autem vrbibus strages quotidie mortalitatis
nobis nuntiantur. Africa autem qualiter mortalitate &
languoribus vastetur, quanto viciniore estis, tanto credo
quod subtilius cognouistis. De oriente vero qui veniunt,
grauiores desolationes nuntiant. In his itaque omnibus
quia appropinquante fine mundi generalem percussio-
nem esse cognoscitis, affligi nimis de propriis molestiis
non debetis. Sed, sicut sapientes nobiles decet, cor omne
ad animarum curam reducite, districtum iudicium quan-
to fit vicinius, plus timete: studiis pietatis intendite, de
qua scriptum est, quod promissionem habeat vitæ præ-
sentis & futuræ: Potens est autem omnipotens Deus vi-
tam vestræ excellentiæ & hic in longo tempore conserua-

Ioan. diac.
lib. 4. c. 67.

1. Tim. 4.

re, & post multa annorum curricula ad gaudia æterna perducere. Dulcissimas filias meas domnam Barbaram & domnam Antoniam mea peto vice salutari. Quas oro vt superna gratia protegat, eisq; prosperari in omnibus concedat.

EPISTOLA CXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD DONELLVM EROGATOREM.

De prouisione Romanæ ciuitatis.

Gregorius Donello erogatori.

EPISTOLAM gloriæ vestræ plenam boni filii caritate suscepimus, ex qua quidem de molestia corporis vestri noster est animus contristatus. De diuina tamen miseratione confidimus, quod qui vos miseram & deiectam diligere fecit Italiam, ipse vobis & corporis salutem restituat, & in æterna retributione compenset. De militari enim roga, quam vos contra voluntatem vestram principali significastis iussione iterum suscepisse, omnino sumus libenter complexi: scientes quia magnitudo vestra cautiore salubriorique prouisione militari necessitati concurrat. De sex vero centenariis qui in cimeliarcho Rauennati ecclesiæ fuerant commendati, sicut vestra testatur epistola, ab excellentissimo exarcho in quotidiana militum præfectura sunt mutuati, qui vt hæcenus minime restituantur, cuius sit causâ cognoscitis. Quod enim scripsistis, hoc prædicto filio nostro exarcho visum esse, vt quia pax ad conclusionem tenuit de pecuniis hinc competentibus, primum vt rogam illarum partium faciatis gloria vestra caute prospiciat, si vel fieri debet, vel sit quoquo modo præsumendum vt si præfectura illarum partium acceptas pecunias recuperare negligit, hæc partes ob hoc periculum de militis nuditate sustineant. Sed ii quibus mutuata ipsa dicuntur pecuniæ, debent a mutuante constringi; quatenus sicut nouerunt expensâ centenaria ipsi restituant, & pecuniæ quæ sine erogantis non possunt tangi periculo, subtractæ quibus debentur, admissio quod nobis imminet periculo, minime aliis dispergantur indebite. Et hoc quidem nos nec cum nouo in causâ viro, nec Romanarum

partium ignaro agimus. Cui quippe constat, quod si pax reparata minime fuerit, belli tempore in his locis nisi solius diuinæ potentia maiestatis humanum non præualet subuenire remedium. Sciens ergo magnitudo vestra voluntatem dominorum principum, quanta de Romanæ ciuitatis cura præcipue subuentione sit prouida, quod ex donis eorum euidenter agnoscitur, sed & partium istarum imminens periculum, omnino curæ tuæ est, & ciuitatis, cum pecuniis huc venire. Quod si omissum fuerit, & aduersi aliquid, quod non optamus, euenerit, neque apud Deum, neque apud rerum dominos cuiuslibet obtentu personæ vos excusare quoquo modo valeatis. Romana enim ciuitas, peccatis nostris facientibus, diuersis est attrita languoribus, ut nec qui in murorum custodia sint, idonei persistant.

EPISTOLA CXXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMVM EPISCOPVM SALONITANVM.

De usu pallii, & ratione significationeque eius.

Gregorius Maximo episcopo Salonitano.

SVSCEPTIS fratris & coepiscopi nostri Mariniani epistolis, sed & Castorio chartulario nostro remeante, fraternitatem vestram plenissime de his quibus dubietas fuerat satisfecisse cognouimus, magnasque omnipotenti Deo gratias agimus, quia de meo corde medullitus omnis rancor sinistrae suspicionis euulsus est. Pro qua re Stephanum communem filium diaconum vestrum cum summa volui celeritate laxare. Sed hunc apud me vel paucis diebus immorari, dolores crebri mearum ægritudinum compulerunt. At postquam meliorari vel modicum cœpi, eum protinus cum gaudio retransmittere curavi. Itaque pallium ad sacra Missarum solennia utendum ex more transmisi- mus, cuius vos volumus per omnia genium vendicare. Huius enim indumenti honor, humilitas atque iustitia est. Tota ergo mente fraternitas vestra se exhibere festinet in prosperis humilem, & in aduersis, si quando eueniunt, cum iustitia erectam; amicam bonis, & peruersis contrariam. Nullius vnquam faciem pro veritate loquentis premens,

misericiardiæ operibus iuxta virtutem substantiæ insiftens, & tamen insiftere etiam vltra virtutem cupiens, infirmis compatiens, bene valentibus congaudens, aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans: in corrigendis autem vitiis sæuiens, in fouendis virtutibus adiutorum animos demulcens, in ira iudicium sine ira tenens, in tranquillitate autem seueritatis suæ censuram non deserens. Hæc est, frater carissime, pallii acceptiatio, quam si solícite seruaueris, quod foris accepisse ostenderis, intus habes. Præterea fratrem & coepiscopum nostrum Sabinianum fraternitati vestræ in omnibus commendo, & si quæ causæ sint, interim postponantur. Caritas inter vos fixa permaneat, vt sic de exterioribus, si quando contentio vertitur, examen veniat, quatenus mentem caritas non relinquat. Communem quoque filium Honoratum archidiaconum commendamus. De quo si ita est, sicut per Castorium chartularium nostrum didicimus, quia per eum iam tres antea archidiaconi seruare consuetudinem ecclesiasticam, qui quinquennio expleto exeundo compulsi sunt, tuæ quidem volumus vt caritatem sanctitatis inueniat. Nam flagitari iudicium non debet de causa quam ipse iudicauit. Sin vero ita non est, omni mentis tumore depresso, omnique odio postposito, debet in caritate recipi, & nullatenus a loco in quo inuentus est amoueri. Messianum quoque clericum, qui ad nos confugerat, communi filio Stephano diacono fiducialiter dedimus: certi quia quem nos vestræ fraternitati transmittimus, vos in eo non odium sed gratiam potestatis ostendere debeatis. Omnipotens Deus sua vos protectione custodiat, detque nobis ita agere, vt post huius temporalitatis fluctus ad æterna valeamus simul gaudia peruenire.

EPISTOLA CXXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD CONSTANTIVM EPISCOPVM MEDIOLANENSEM.

Philagrium cæcum episcopo commendat.

Gregorius Constantio episcopo Mediolanensi.

LICET multum fraternitatem vestram ad seruandam sibi iustitiam Philagrii portitoris præsentium flagellum cæcitatæ inuitet: verum tamen quia ad restauranda quæ sibi præiudicialiter asserit detineri per nos vos voluit fieri promptiores, præsentia ad vos scripta præuidimus dirigenda. Questus autem est campum cum vinea sua ab ecclesiæ vestræ hominibus irrationabiliter occupatum. Quod si ita est, quamquam ante iudicium possessio ei debuerat violenter ablata restitui, tamen quia peruenit communis filius Euentius diaconus vester, consentiente præfatore, constituit per quinque testes partem ecclesiæ vestræ satisfacere posse, eiusdem ecclesiæ iuris illum esse. Ideoque fraternitas vestra prædictum Philagrium contra iustitiam laborare non faciat, sed modis quibus potuerit veritatem diligenter inquirat. Et si manifeste, sicut hic constituit, probari potuerit vestri iuris esse, huic propter Deum citius satisfaciendum est, vt a sua intentione sine labore discedat. Alioquin ante omnem contentionem res eius tulta vestra prouisione reddatur, vt sua cuique parti integra post hoc maneat de proprietate cognitio. Quia vero pro eo quod vobis nescientibus inde discessit vestros se æstimat animos offendisse, fraternitas vestra ei dulcedinem suæ caritatis ostendat, vt cognoscat se longe aliter quam debuit de sacerdote credidisse. Sed quoniam & sanctorum apostolorum se sæpe liminibus, vt ait, præsentare desiderat; quoties venire voluerit, nullius impedimento auertatur, sed vestrū magis habeat in hac parte solatium. Indicauit præterea prædictus portitor, quod collecta facta inter alios ciuitatis Ianuensis habitatores, & ipse dare pariter compellatur. Et miramur quod qui magis misericordia dignus est, vobis præsentibus prægrauetur. Quod si ita est, denuo ab eo per quemlibet exigere vestra sanctitas non permittat: quia eum quem cæcitas sua grauat, inhu-

manum nimis est in collatione affligere, cui, si esset magna necessitas, debuit ex collatione misereri. Quia vero ab ecclesia Dertonensi puerum suum iniuste queritur detineri, fraternitas tua prædictæ ciuitatis episcopo curet scribere, vt, si ita est, sine aliqua illum contentione restituat. Qui si aliter esse forte responderit, aut apud vos, aut apud arbitros causa hæc cognoscenda sine excusatione est aliqua facienda. Nam idem Philagrius puellam suam cum filiis & nepotibus, de qua, vt ait, nulla est questio, eundem puerum suum nomine Maurum maritum suum secutam innotuit. Ex qua re actum est, vt per eum de quo est contentio etiam alii, de quibus nulla est questio, teneantur. Quod si veritate subsistit, puella illi cum filiis & nepotibus sine aliqua altercatione reddenda est: & tunc de superscripto Mauro questione ventilata quod ratio suaserit terminetur. Quod si forte & de vxore ipsius aliqua dicitur esse contentio, & hoc quoque ita interuentu iudicii finiatur, vt vobis illic præsentibus ad nos de memoratis causis de nouo prædictus portitor necessitatem remeandi non habeat.

